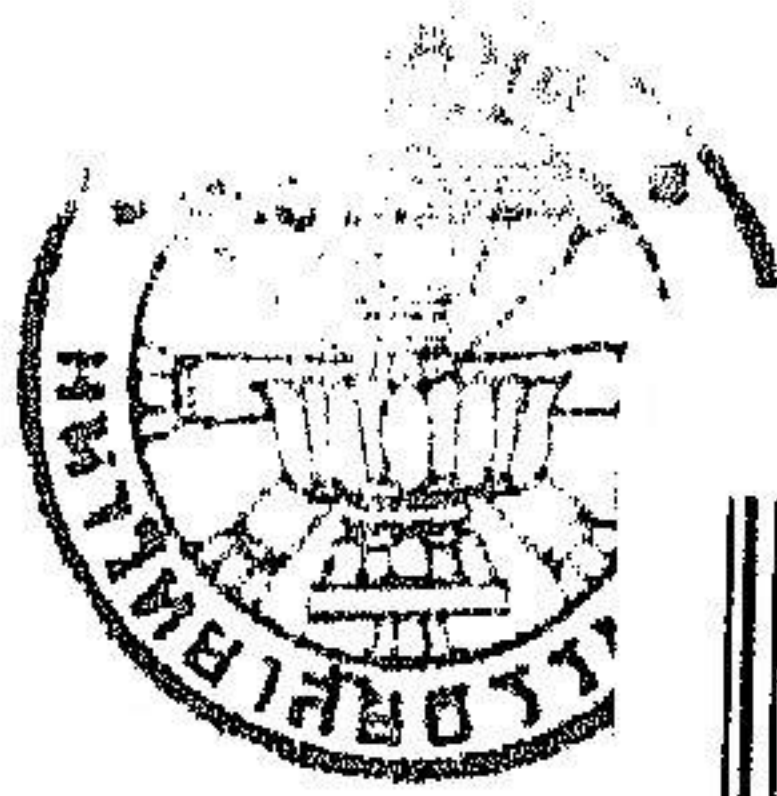
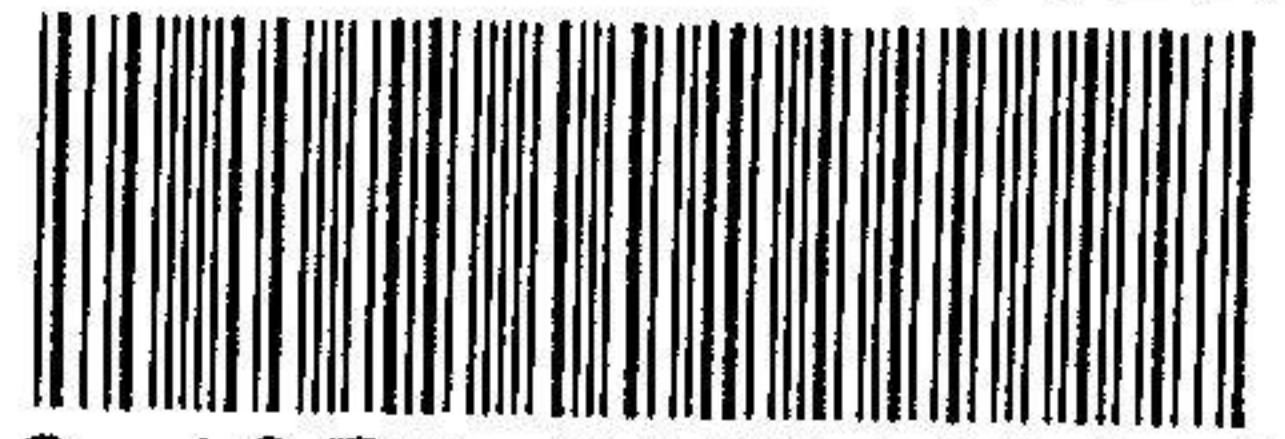

31 AUG 1933

TULIB

3 1379 00694496 2

กฏมณฑลเทศาภิบาล กรุงเทพมหานคร

มหาอำมาตย์ตรี พระยาญาณประกาศ

(เลื่อน สุภศิริวัฒน์)

พิมพ์ในงานศพ

หลวงกรุงศรีบริรักษ์บิดา

แด่ คุณหญิงเลื่อน ญาณประกาศ ภรรยา

๙
ขมแม่ พ. ศ. ๒๔๖๒

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

31 AUG 1933

คำนำ

มหาอำมาตย์ตรี พระยาญาณประกาศ (เลื่อน ศุภศิริวัฒน์)

ผู้พิพากษาคาลอรรถกรหาหลวงพิเศษ จะทำการปลงศพสนองคุณ

หลวงกรุงศรีบริรักษ์ ผู้บิดา แลศพคุณหญิงเลื่อน ญาณประกาศ ต.จ.

ภรรยาด้วยในงานเดียวกัน มีศรัทธาจะพิมพ์หนังสือเป็นของแจกในงาน

ศพสักเรื่อง ๑ มาแจ้งความต่อกรรมการหอพระสมุดวชิรญาณสำหรับ

พระนคร ขอให้ช่วยเลือกเรื่องหนังสือให้

ข้าพเจ้าเห็นว่า พระยาญาณประกาศ เป็นผู้พิพากษา ผู้ที่จะได้

รับหนังสือแจกไปคงจะอยู่ในมณฑลเนติบัณฑิตโดยมาก ถ้าเลือกเรื่องใน

ทางกฎหมายให้พิมพ์เห็นจะพอใจแก่ผู้ที่จะได้รับแจกไป หนังสือกฎหมาย

ที่แปลก ๆ หอพระสมุด ๆ ใดมาใหม่มีกฎหมายของกรุงกัมพูชา ซึ่ง

ได้ขอคัดมาจากรัฐบาลกรุงกัมพูชาไม่ช้านัก ด้วยเห็นว่ากฎหมายเก่า

ของเมืองไทยกับกฎหมายเก่าของเมืองเขมรมีแบบแผนเป็นอย่างเดียวกัน

ถ้าใดฉบับของเขมรมาไว้ ผู้ที่เอาใจใส่ในการสอบสวนกฎหมายเก่าก็จะได้

สอบสวนให้เจริญทางความรู้กฎหมาย แลกฎหมายเขมรที่ใดมาเหล่านี้

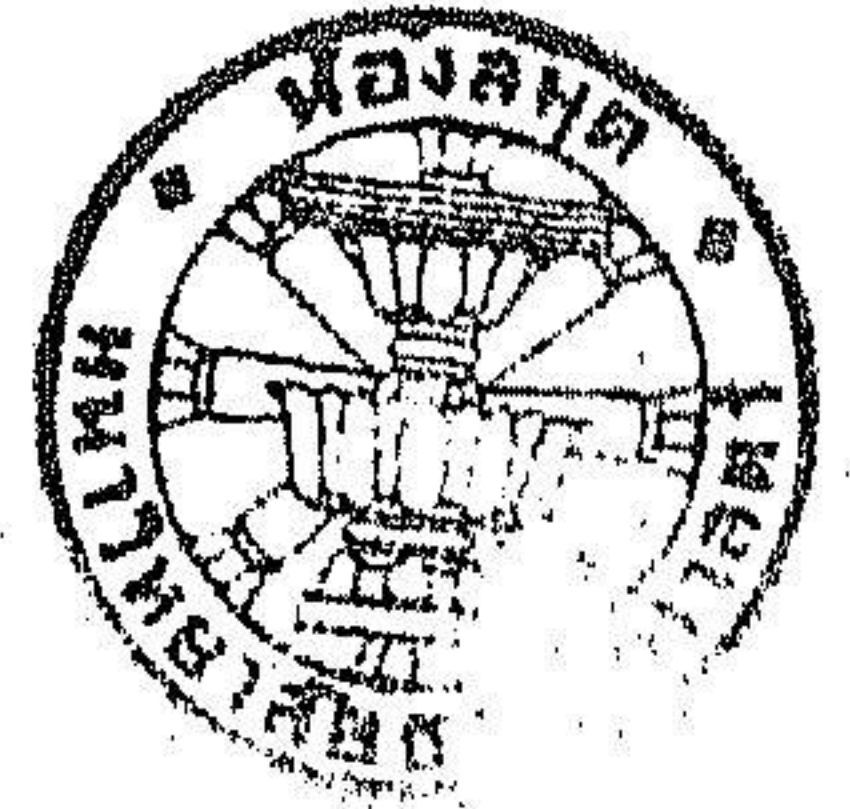
หอพระสมุด ๆ ใดลองให้ตามแปลออกเป็นภาษาไทยแล้วแต่บางลักษณะ

ใดให้พิมพ์ลกษณทาสกรรมการไปเมื่อเร็ว ๆ นลักษณะ ๑ ส่วนของพระยา

ญาณประกาศ ข้าพเจ้าจึงเลือกกฎหมายเขมรมาพิมพ์

TUDC

28/01/2564

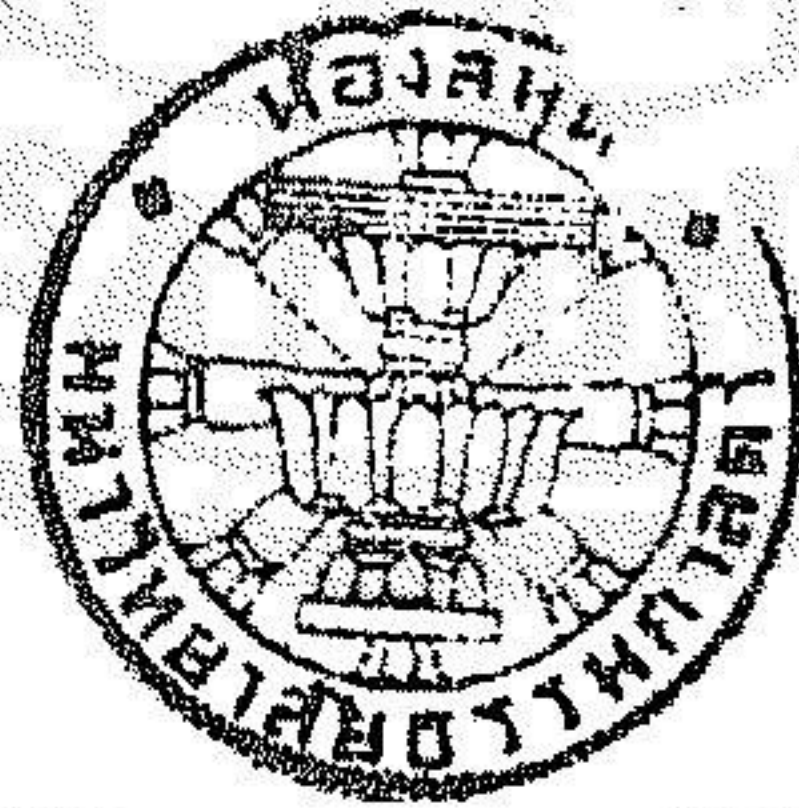
กฎหมายเขี้ยวบาลเขมร ดูไม่เก่าเหมือนกฎหมายเขี้ยวบาลไทย เห็น
 จะเป็นเพราะชำระเรียบเรียงกันหลายคราว ด้วยกรุงกัมพูชาแต่ก่อนมา
 เกิดจลาจลย่อย ๆ สำหรับตำราทมนมกแตกฉานชานเช่น บ้านเมืองเป็น
 ปรกตึคราว ๑ ก็ต้องรวบรวมกฎหมายกันใหม่ครั้ง ๑ กฎหมายเขี้ยวบาล
 กรุงกัมพูชานี้ ปรากฏในยานแพนกว่า พังรวบรวมในครั้งองค์สมเด็จพระ
 พระนโรดม เมื่อขกญ พ.ศ. ๒๔๑๘ ตรงกับในรัชกาลที่ ๕ กรุงรัตนโก
 สีนทรนเอง พิศาระหตุความเป็นกฎหมายตั้งใหม่กมข่าง เอกกฎหมาย
 เดิมมารรวบรวมกมข่าง มีเรื่องเล่ากันว่า เมื่อองค์สมเด็จพระนโรดมจะ
 ตั้งกฎหมายเขี้ยวบาลนี้ ไทहारอเวสตีตั้งฝรั่งเศส ทำนองเวสตีตั้งคนนั้นจะ
 ไม่ชำนาญภาษาเขมรคงไม่ได้ตรวจตราถวนถ ถังให้อนุมัติ ครันตั้ง
 กฎหมายนั้นแล้ว มีคดีอนโตอนหนงเกิดชนทในวังเมืองพนมเขญ องค์
 สมเด็จพระนโรดมจะลงอาญาตามกฎหมายเขี้ยวบาล เวสตีตั้งฝรั่งเศสแย้ง
 ว่าอาญาแรงนักเกินกว่าความผิด องค์สมเด็จพระนโรดมได้ว่า กฎหมาย
 นั้นเมื่อจะตั้งฝรั่งเศสก็ไคเห็นชอบยอมให้ตั้งแล้ว โยจะมาห้ามไม่ให้
 ขังกขคคตามกฎหมาย เกิดทุมเถียงกัน แต่ลงปลายจะยุติอย่างไรหา
 ทราบต่อไปไม่ ข้าพเจ้าเชื่อว่าท่านทั้งหลายที่เอาใจใส่ในกฎหมายต่าง ๆ
 คงจะพอใจอ่านกฎหมายเขี้ยวบาลกรุงกัมพูชาที่พิมพ์ในสมุดเล่มนี้ เป็น
 อย่างของแปลก ๆ TUDC ๒๓/๐๑/๒๕๖๔
 แลเป็นเครื่องประคยสคยขญญาไคข่าง

ข้าพเจ้าขออนุโมทนาในกุศลคุณุภยาธิทักษิณานุปทาน ซึ่งมหา
 อมาตย์ตรี พระยาญาณประกาศ ได้ทำการปลงศพสนองคุณ หลวง
 กระจับจรรยา ผู้บิดา ด้วยความกตัญญูกตเวทิตะแท้ แลปลงศพคุณหญิง
 เลื่อน ญาณประกาศภรรยา ทั้งได้พิมพ์หนังสือเรื่องนโให้ ได้อ่านกันแพร่
 หลาย เชื่อว่าท่านทั้งหลายที่ได้อ่านคงจะอนุโมทนาทั่วกัน

ทำ ณ กรุงเทพมหานคร สภานายก

ขอพระสมทวชิรญาณ

วันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๒

สำนักหอสมุด

กฎมณเฑียรบาลกรุงกัมพูชา

๑ ศักราช ๑๒๓๗ ลักขระสังวจฉรมาเสมตถยง เป็นขั้จ
 ษัณกาลกำหนด ในพระบาทสมเด็จพระนโรดมรามา ขรมวงษ์องค์ทเวา
 พระเจ้ากรุงกัมพูชาธิบดี ซึ่งเปนเจ้าชวตรเหนือเกล้าเหนืออกระหม่อม
 ทรงพระคุณอันประเสริฐ เสด็จออกประทัษณพระที่นั่งบรรยงกรัตนาศน์
 มหาปราสาท อันประคยด้วยทิพยเทควิเศษประเสริฐ ในพระบรมราช
 วัจตรมขเป็นขั้จฉิมทีคาคาศ แม่น้ำประขยน้ำเป็นส้แยก จวนสมัย
 ในเวลาวันหนึ่ง

มีมหาดเล็กคนหนึ่งชออายุกย อักตัญญูทรยคคิถกระบถทำ
 ษณาจารย์อนัถการกยด้วยน้กแม่นางจอมมารดาชอขย บังอาจลวงลเมค
 เข้าไป ในพระบรมมหาราชวัจตรมข นอนด้วยก้นบนค้ำหนัก ทน้ก
 แม่นางจอมมารดาชอขยอยู่ในพระบรมมหาราชวัจตรมขได้สองวันสองคน
 กรมวังจับตัวได้ส่งไปให้ปฤกษาโทษตามบทกฎพระอัยการ แล้วให้
 ประหารชวตรอายุกยอักตัญญู กยหญิงสองคน อักนทงแห๓ อเชยว๓
 มั้นเป็นผู้ส้มร ร่วมคคด้วยกัน ให้เอาไปประหารชวตรเสยด้วยลกขน
 กายนทสอง โหลส้นแล้ว ให้พนตอเสยขประจันไว้ ส่วนน้กแม่นาง
 จอมมารดาชอขยให้พนตอขคายนนไม่ควร ต้องให้ขยด้วยน เพราะมี
 พระราชขบตรอยู่สองพระองค์ กระษตร กระษตรทารา บังทรงพระชนม์
 อยู่องค์หนึ่ง

จึงมีพระบรมราชโองการข้^๒น^๒ทรพระบรมนารถ ตำ^๒รัส^๒เห็น^๒อ

เกล้า^๒เห็น^๒อ^๒กระ^๒หม่อม ทรง^๒พระ^๒ราช^๒ทาน^๒สาร^๒ตรา^๒กำ^๒หนด^๒ข^๒ท^๒พระ^๒อัย^๒การ ให้^๒แก่^๒ออก^๒ญา^๒พระ^๒ยา^๒สน^๒ท^๒ร^๒ร^๒จ^๒นา เจ้า^๒กรม (^๒พุ่ม) ซ้อ^๒ล^๒ก^๒ษ^๒ณ^๒ม^๒ณ^๒ เค้า^๒ย^๒ร^๒ย^๒า^๒ล เพื่อ^๒จะ^๒ได้^๒ป^๒ร^๒า^๒ย^๒ป^๒ร^๒า^๒ม^๒ลง^๒พระ^๒ราช^๒อา^๒ญา^๒แก่^๒พ^๒ว^๒ก^๒พ^๒าล ไม่^๒ให้^๒ พว^๒ก^๒บ^๒ริ^๒ช^๒ร^๒่วม^๒ประ^๒เว^๒ณ^๒เ^๒า^๒เ^๒ียง^๒อ^๒ย^๒่าง^๒ต่อ^๒ไป ถ้า^๒ผู้^๒ใด^๒ท^๒น^๒ง^๒อง^๒อา^๒จ^๒เข้า^๒ไป ร^๒่วม^๒ประ^๒เว^๒ณ^๒ี ถ้า^๒กระ^๒ทำ^๒อ^๒น^๒า^๒จ^๒าร^๒ก^๒ย^๒ห^๒ญ^๒ิง^๒ใน^๒พระ^๒บรม^๒ม^๒ห^๒าร^๒า^๒ช^๒ว^๒ัง^๒ก^๒ัต^๒ี ถ้า^๒ ทำ^๒อ^๒บ^๒า^๒ท^๒ว^๒ล^๒วง^๒ล^๒เม^๒็ด^๒พระ^๒ราช^๒บ^๒ัญ^๒ญ^๒ัต^๒ก^๒ัต^๒ี ท^๒า^๒น^๒ว^๒่า^๒มัน^๒ต^๒้อง^๒ท^๒อ^๒ษ^๒ตาม^๒ข^๒ท^๒ พระ^๒อัย^๒การ^๒ตั้ง^๒บ^๒ัญ^๒ญ^๒ัต^๒ไว้^๒ตาม^๒ลำ^๒ค^๒ย^๒ก^๒ัน^๒มา^๒น

๑ มา^๒ตรา^๒ ๑ พระ^๒ราช^๒บ^๒ัญ^๒ญ^๒ัต^๒ห^๒ำ^๒ม^๒ป^๒ร^๒า^๒ม พระ^๒บรม^๒น^๒าร^๒ถ^๒วง^๒ษา^๒ น^๒วง^๒ษ^๒ี อ^๒ง^๒ค^๒พระ^๒ย^๒ร^๒ย^๒ภ^๒เ^๒ย^๒ว เจ้า^๒ราช^๒วง^๒ษ^๒อ^๒ง^๒ค^๒พระ^๒ราช^๒บ^๒ุ^๒ต^๒ร^๒า^๒ช^๒บ^๒ต^๒ร^๒า ภา^๒ค^๒ี^๒ใน^๒ยา^๒ ราช^๒น^๒โ^๒ต^๒ ราช^๒น^๒ต^๒า พระ^๒ภ^๒ว^๒น^๒ัย^๒รา^๒ชา^๒ พระ^๒เช^๒ษ^๒ฐ^๒า^๒ พระ^๒อน^๒ุ^๒ชา^๒ ข^๒ว^๒ร^๒ภู^๒ส^๒าร^๒ ม^๒ห^๒า^๒ม^๒เห^๒ษ^๒เท^๒พ^๒ฉ^๒า^๒ยา พระ^๒แม่^๒นาง^๒ พระ^๒นาง^๒ น^๒ัก^๒นาง^๒ พระ^๒ ส^๒น^๒ม^๒ก^๒ร^๒ม^๒การ^๒ ค^๒ฤ^๒ง^๒ฆ^๒า^๒ร^๒ย^๒ร^๒ว^๒าร^๒ เส^๒้า^๒ว^๒เล็ก^๒ เส^๒้า^๒ว^๒ไซ^๒ย^๒ ผู้^๒เ^๒้า^๒ผู้^๒แ^๒ก^๒่ ทำ^๒ว^๒ หม^๒่อม^๒ จ^๒อม^๒ ข^๒ำ^๒ราช^๒การ^๒ฝ^๒าย^๒ใน^๒ อ^๒ร^๒ร^๒ค^๒เส^๒น^๒า^๒ย^๒ค^๒ี ออก^๒ญา^๒ พระ^๒ยา^๒ พระ^๒ หล^๒วง^๒ข^๒น^๒ค^๒ณ^๒ห^๒ม^๒น^๒ม^๒ล^๒น^๒า^๒ย^๒ ซ^๒ึง^๒เป^๒น^๒ข^๒ำ^๒ราช^๒การ^๒ฝ^๒าย^๒ใน^๒ฝ^๒าย^๒น^๒อ^๒ก^๒จ^๒ง^๒จ^๒ก^๒จำ^๒ ให้^๒มัน^๒ ใน^๒ล^๒ก^๒ษ^๒โ^๒เ^๒ว^๒า^๒ท^๒ว^๒จ^๒น^๒อ^๒ย^๒การ^๒ก^๒ณ^๒ม^๒ณ^๒เ^๒ค^๒ย^๒ร^๒ย^๒า^๒ล ให้^๒ส^๒ัน^๒ท^๒ค^๒ช^๒ค^๒เจ^๒น^๒ ข^๒ท^๒กำ^๒หนด^๒ห^๒ำ^๒ม^๒ตาม^๒พระ^๒ราช^๒บ^๒ัญ^๒ญ^๒ัต^๒ให้^๒ถูก^๒ต^๒้อง^๒ตาม^๒ประ^๒เว^๒ณ^๒ี จ^๒ึง^๒เจ^๒ริ^๒ญ^๒ ผล^๒ประ^๒โย^๒ชน^๒ตั้ง^๒ใจ^๒ป^๒ร^๒า^๒น^๒ี^๒ป^๒ร^๒า^๒น^๒อ^๒ม^๒ถ^๒น^๒อ^๒ม^๒ป^๒ฏิ^๒ย^๒ัต^๒ี กำ^๒จ^๒ัด^๒ท^๒ุก^๒ข^๒์^๒ท^๒อ^๒ษ^๒โ^๒ย^๒ โ^๒ภ^๒ย^๒ใน^๒ราช^๒ท^๒ณ^๒ศ^๒์ ถ้า^๒ไม่^๒พ^๒าก^๒เพ^๒ีย^๒ร^๒เว^๒เ^๒น^๒ฝ^๒ก^๒ห^๒ิต^๒ให้^๒ช^๒ค^๒เจ^๒น^๒ตาม^๒พระ^๒ ราช^๒บ^๒ัญ^๒ญ^๒ัต^๒ แ^๒ล^๒ไม่^๒ใ^๒ค^๒ด^๒ข^๒า^๒ม^๒เก^๒ร^๒ง^๒กล^๒้ว^๒พระ^๒ราช^๒อา^๒ญา^๒ ต^๒้อง^๒ท^๒อ^๒ษ^๒ใน^๒ข^๒ท^๒ อ^๒ย^๒การ^๒ตาม^๒ท^๒อ^๒ษ^๒า^๒น^๒ท^๒อ^๒ษ^๒น^๒ัก^๒เ^๒า ๗

๑ มาตรา ๒ พระราชบัญญัติห้ามปรามประการใดในพระบรม
 มหาราชวงศ์ ในพระราชวงศ์ ในบรรราชวงศ์ ในพระราชวงศ์
 กษัตริย์วงศ์ (ให้) สมุหยาตราเสมียนตรากรมวังกำหนดกฎตรา
 ไว้ขัณฑ์ทวารประตูวังทั้ง ๕ ทิศ ถ้าสมุหยาตรา เสมียนตรากรมวัง
 ไม่กำหนดกฎตราไว้ตามพระราชบัญญัติ ให้ทำโทษโดยมณฑลด้วยลวค
 หนึ่ง ๒๕ ขวบ เขียนใบหุคครึ่งละข้างหนึ่ง ถ้าหากว่ามณฑลครึ่งที่ ๒ อีก
 ให้โทษด้วยลวคหนึ่ง ๕๐ แล้วเขียนใบหุคเสียทั้งสองข้าง ถ้ามณฑลครึ่ง
 ที่ ๓ ให้โทษด้วยลวคหนึ่ง ๖๐ ขวบ แล้วให้ปรับเปลื้องพระราชบัญญัติ
 เอาตัวออกจากราชการเสีย ฯ

๑ มาตรา ๓ บทพระอัยการกรมล้อมพระราชวังทุกเวลากลางวัน
 กลางวัน ให้ย่องแอบมองตลาดตระเวนเดินไปเดินมาทั้งข้างในแล
 ข้างนอก ตรวจตรารักษาพระราชวัง ดูเห็นหักพัง ให้ชวนขวาช่อม
 แสมทำให้แน่นหนา ระวังคูนุษย์แลสัตว์ซึ่งจะทำให้หักพังเสียหาย
 ไป ให้ขับไล่ออกเสียให้ห่าง ติงขบปรายปรามทำตามโทษานโทษที่
 กำหนดไว้ในบทพระอัยการ แลให้ตรวจตราคบ้านเรือนข้างนอกให้ออก
 ไปให้ห่างเสียจากเชิงพระราชวัง อย่าให้ตั้งตึกซึกกำแพงพระราชวัง
 ของกันเพลิงไหม้ลามติดถึงพระราชวัง แลให้ตุกรักษาชำระถาก
 ถางหญ้ากรอยเชิงพระราชวัง ทำทางให้เดินลาดตระเวนไ้รอบเชิง
 พระราชวัง ถ้ากรมล้อมพระราชวัง ไม่ตรวจตรารักษาตามกำหนด
 บทพระอัยการนี้ ทำเฉยสละละเสียให้ มีช่องแตกหักทำลาย สัตว์ฤา

โจรผู้ร้ายศัตรูเบียดเบียนเข้าไปได้ ท่านว่ามั่นคงโทษลเมียดพระราช
 อาญาใน ๖ สถาน ๆ ๓ ให้ตัดคอริบเอาทรัพย์ อีกสถาน ๓ ให้เอาตัว
 มั่นลงเป็นพลหาญข้าง อีกสถาน ๓ ให้ โขยด้วยลวทหนึ่ง ๕๐ ขวับ
 เอาตัวออกจากราชการ อีกสถาน ๓ ให้ลงโทษปรับเอาทรัพย์เจ้า
 พนักงานนั้น แทนโจรผู้ร้ายที่เข้าในพระราชวัง อีกสถาน ๓ ให้
 โขยด้วยลวทหนึ่ง ๒๕ ขวับ อีกสถาน ๓ ให้จำขัง ๑ เดือน ควรทำโทษ
 สถานใด ก็ให้ทำโทษสถานนั้น ตามโทษานุโทษหนักแลเบา ฯ

๑ มาตรา ๔ ถ้ากรมล้อมพระราชวังในฤานอก ละเลยไม่
 ตรวจตราคนแลพระราชวัง พระราชวังแตกหักไม่ชวนชวายุช่อมแซม
 ให้ โจรผู้ร้ายแลศัตรูลักลอบเบียดเบียนเข้าไปปล้นในพระราชวังก็ดี ถ้า
 ทำให้ตกเนื้อตกใจก็ดี ให้มันเอาเพลิงเผาตำหนักอุทยานเรือนใน
 พระราชวังก็ดี ถ้ามันปล้นยกเอาสิ่งของในพระราชวังโดยอำนาจ มัน
 ฆ่าฟันคนในพระราชวังให้พิการหนักถาถายก็ดี ถ้ามันปล้นยัสต์ตัวให้
 เข้าไปขวิดชนเหยียบขย้ำทัยคนในพระราชวังให้พิการมีขาดเจ็บถายก็ดี
 ต้องโทษกรมล้อมพระราชวังถาย แล้วให้ริบทรัพย์เป็นพินัยหลวง ฯ

๑ มาตรา ๕ บทอัยการกรมล้อมพระราชวัง ถ้าโจรผู้ร้ายมัน
 บังอาจลวงลเมียดลอบลักเข้าไปตามช่องที่หักพัง ไปหลบนอนในพระ
 ราชวัง กระทำชุกชวยกระสัตรมเหษี สัตรททรงชอบพระไทยก็ดี
 มันลักพาเอาออกจากพระราชวังไปไต่กก็ดี หญิงในพระราชวังหนีออกไป
 ไต่กก็ดี ถ้าลักซ่อนทรัพย์ไปจากพระราชวัง คนใด ๆ พยจับตัวไต่กก็ดี
 ท่านว่าต้อง โทษกรมล้อมพระราชวังให้ริบทรัพย์เป็นพินัยหลวง แล้ว
 ให้เอาตัวมันเข้าเป็นพลหาญข้างหลวง ฯ

๑ มาตรา ๖ ถ้าพวกโจรผู้ร้ายมันลอบลักเข้าไปตามช่องพระราชวังที่มรอยแตกหักนั้น มันไปกระทำชกขี้ขาวไฟร์ของนักแม่นาง
 ฎาขาวของเจ้าจตุรเจ้าจอมข้างในก็ดี ถ้ามันลักพาหนีออกไปจับได้ก็ดี
 ฎาหญิงในพระราชวังหนีออกไปจับได้ก็ดี ถ้าสัตว์ทะเลยิงไว้หลุคออกไป
 จับได้ก็ดี ถ้าสัตว์ร้ายมันเข้าไปกระทำร้ายแก่คนในพระราชวังให้ตก
 ใจก็ดี ต้องโทษกรรมล่อมพระราชวังให้ โขยด้วยลวดหนึ่ง ๕๐ ขวบ แล้ว
 ให้เอาตัวออกจากราชการเสีย ฯ

๑ มาตรา ๗ ถ้าโจรผู้ร้ายลอบลักเข้าไปตามช่องพระราชวัง ลัก
 ทรัพย์สิ่งของในพระราชวังนำออกไปจับได้ฎาไม่ได้อีกดี ถ้าชายหญิงใน
 พระราชวังลักเอาทรัพย์สิ่งของนำออกไปหายจับไม่ได้อีกดี ถ้าโจรชาย
 หญิงข้างในฎาข้างนอกมันลอบลักยิงแทงฟันตบตี ถ้ามันวางยาพิษมี
 นักแม่นางจอมในพระราชวัง แล้วมันหนีไปหายจับได้ไม่ได้อีกดี พิจารณา
 เป็นสัตย์ ถ้าทรัพย์ที่มันลักไปนั้นเป็นพระราชทรัพย์ มันยิงแทงฟัน
 ตบตีฎามันวางยาเมา ถูกเจ้าชวตรเห็นอเกล่าเห็นอกระหม่อม ฎาถูก
 พระอรรคมเหษี ส้มเต็จพระราชชนโต ส้มเต็จพระราชชนตา หลานเธอ
 ชายหญิง ฎานักนางเจ้าจอมที่ทรงโปรดชอบพระราชฤไทยใด ๆ นั้น
 ให้ต้องโทษกรรมล่อมพระราชวังต่างโจร ถ้าสิ่งของที่มันลักไปนั้น
 มีใช้พระราชทรัพย์ของหลวง ให้ต้องโทษกรรมล่อมพระราชวัง ให้ใช้
 แต่ทรัพย์เดิม ถ้ามันยิงแทงฟันฎาวางยาพิษมีไม่ถูกนักนางเจ้าจอม
 ฎาพระสนมกรมการศฤงฆารบริวารหาไม่ ต้องโทษกรรมล่อมพระราช
 วังให้ โขยด้วยลวดหนึ่ง ๒๕ ขวบ แล้วคอยหาตัวอายโจรผู้ร้ายได้วัน
 ใดให้ทำโทษมันวันนั้น ฯ

๑ มาตรา ๘ ถ้านายทวารไม่ระวังรักษาทวาร ปล่อยให้ชายหญิงซึ่งเป็นโจรเข้าออกไปมา ยันศาลให้เกิดเหตุตั้งกล่าวมาแล้วนั้น ให้ต้องโทษกรรมล้นมพระราชวัง ตามโทษานุโทษหนักเบา ส่วนมันอายโจรผู้ร้ายทำโทษมันตามบทพระอัยการ ฯ

๑ มาตรา ๙ ถ้าหญิงใดเป็นภรรยาชายใด ๆ เกิดเหตุวิวาทถึงเถียงผิดใจกันกับชายสามี แล้วหญิงนั้นหนีเข้าไปอยู่ในพระราชวัง ถ้ามีชายใด ๆ ไปเป็นชู้กระทำความผิดกับหญิงนั้นใดหลับนอนด้วยกัน กติ ฤายังไม่ใดหลับนอนด้วยกัน กติ ถ้าพิจารณาเป็นสัตย์ว่ามันหลับนอนร่วมประเวณีกันอยู่ในพระราชวัง ให้ โขยชาย ๖๐ ขวับ โขยหญิง ๓๐ ขวับ แล้วให้ปรับมันตามพระราชกฤษฎีกาที่ผู้คุมยกเป็นพินัยหลวง เพราะมันกระทำความผิดพระราชอาญา แล้วให้เอาตัวมันไปตระเวนประจาน ๓ วัน จึงเอาไปประหารชีวิตเสียทั้งชายหญิง อย่าให้มันเอาเยี่ยงอย่างกันต่อไป ถ้าทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ประหารชีวิตให้ตัวชายเข้าเป็นพลหน้าข้างหลวง เอาตัวหญิงเข้าเป็นพลขังกัสติง

ถ้าหญิงเต็มใจนอนกับชายให้ชายร่วมประเวณีนอกพระราชวัง ให้ โขยชาย ๕๐ ขวับ โขยหญิง ๒๕ ขวับ แล้วเอาตัวไปตระเวนประจาน แล้วจึงปรับชายเป็นลมหิตพระราชอาญาเป็นพินัยหลวง โดยถานลักกระทำชู้กับภรรยาเขาตามพระราชกฤษฎีกา ให้แบ่งเป็นพินัยเสร็จแล้ว เอาตัวเข้าเป็นพลหน้าข้างหลวง เอาตัวหญิงเข้าเป็นพลขังกัสติงหลวง ถ้าทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ไต่โทษเอาตัวออกตามกฎหมายพระอัยการกำหนดไว้ ฯ

๑ มาตรา ๓๐ ถ้าภรรยาลูกหลานข่าวไพร่คนใด ๆ หนีเข้าไป
 ในพระราชวัง บิดามารดาคนใด ๆ ตามไปจับเอาตัวมาโดยอำนาจไม่
 กลัวเกรงพระราชอาญา ต้องระวางโทษให้ โขยด้วยลวดหนึ่ง ๕๐ ขวับ
 แล้วปรับเปลื้องพระราชอาญา ถ้าถึงทขัตต์แห่งพ้นจับมิดลูกหลานเอาตัวไป
 โดยแค้นใจไม่คิดเกรงกลัว ให้ตั้งปรับทวิคูณตรีคูณ โดยควรตาม
 โทษานโทษ มิให้ลดหย่อนปรานนั้นเลย ถ้าทขัตต์แห่งพ้นจนโลหิต
 ไหลหยดในพระราชวัง ให้ทำการพิธีสมโภชพระราชวัง โดยพระราช
 กฤษฎีกา ฯ

๑ มาตรา ๓๑ ถ้าลูกหลานข่าวไพร่ผู้ใดหนีเข้าไปอยู่ในพระราชวัง
 แล้วมันออกไปมาหาชายใด แลมันนำชายไปนอนอยู่ในพระราชวังก็
 ให้เอาโทษมันเสมอหญิงข่าวเรอมีชู้กับชาย ส่วนคนทรบรองเอาตัวไว้
 ต้องโทษเสมอกับสมรู้ร่วมคิดรับรองหญิงแพศยาไว้ในพระราชวัง ฯ

๑ มาตรา ๓๒ ถ้าทรงพระกรุณาโปรดชำระการคนใดที่เสด็จ
 ทรงมีพระสุรัสวาทคำรัสตรัสสั่งว่า จะพระราชทานนางนั้นนางโน้นไป
 เปนภรรยา แต่ยังไม่ทันพระราชทานให้ออกไป ชายหญิงนั้นได้ทราบ
 แล้วว่า ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานให้ จึงมีความรักใคร่ซึ่งกัน
 แลกกันเป็นอันสามภรรยา แต่ยังไม่ได้หย่อนนอนร่วมประเวณีด้วยกัน
 พิจารณาเป็นสัจย์ว่า มันยังไม่ได้หย่อนนอนด้วยกัน ให้ โขยชายด้วยลวด
 หนึ่ง ๓๐ ขวับ โขยหญิง ๒๕ ขวับ แล้วปรับชายเปลื้องพระราชอาญา
 ให้พราดจากกันเสีย ถ้าได้หย่อนนอนร่วมประเวณีด้วยกันในพระราชวัง
 ฐานอกพระราชวัง ให้ปรับโดยฐานเปลื้องพระราชอาญาทวิคูณ แล้ว

ให้ โขยชาย ๖๐ ขวับ โขยหญิง ๓๐ ขวับ แล้วให้ประหารชีวิตเสีย
ถ้าทรงพระกรุณาโปรดไม่ให้ประหารชีวิต ให้เอาตัวมันเข้าเป็นพล
หน้าข้างหลวง เอาตัวหญิงเข้าเป็นพลขี้กิ้ง ฯ

๑ มาตรา ๓๓ ถ้าทรงพระเมตตาโปรดพระราชทานหญิงพระสนม
กำนัลข้างในเป็นภรรยาข้าราชการใด ๆ แต่ยังไม่ได้ออกมาบ้านเรือน
ยังให้ไปมาเฝ้าขำเเวอรัยราชการข้างใน แต่ทรงพระราชทานโปรด
ยกอำนาจให้หลบซ่อนตัวกันแล้ว ถ้ามีชายใดไปกระทำชู้กับหญิงนั้น
ให้ตระเวนประจานหญิงนั้น โดยพระราชกฤษฎีกา กระทำโทษ โขย
ชาย ๕๐ ขวับ ให้ โขยหญิง ๒๕ ขวับ แล้วให้ปรับชายเป็นลมเม็ด
พระราชอาญาอีกชั้นหนึ่งปรับเป็นพินัยหลวง ถ้ามีชายมาเป็นชู้หลบซ่อน
กับหญิงในพระราชวังก็ดี หญิงนั้นยังไม่เด็ดขาดไปเป็นภรรยาชายก็ดี
ท่านว่าหญิงนั้นยังอยู่ในอำนาจของหลวง ให้เอาไปประหารชีวิตเสีย
ทั้งชายทั้งหญิง ไม่ให้มีชีวิตคงอยู่เลย ฯ

๑ มาตรา ๓๔ ในพระราชวังชั้นนอกชั้นใน เวลากลางวัน
กลางวัน มีพระราชบัญญัติห้ามปรามมิให้พระเจ้าลูกยาเธอพระองค์
ใด ๆ ฤาข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยที่อยู่ข้างนอกเข้าไปในพระราชวัง
โดยอำเภอใจของตน ถ้าเข้าไปยังไม่ถึงปราสาทราชฐาน วิมานสถาน
อันเป็นที่ระโหฐาน ต้องระวางโทษ ให้ โขยด้วยลวดหนึ่ง ๓๐ ขวับ
แล้วให้เอาตัวขังไว้อีก ๓ เดือน

ถ้าเขาไปถึงปราสาทราชฐานพืมานมณฑลเข็ร ทำหนักนัก
แม่นางเจ้าจิตรเจ้าจอมอยู่ ต้องระวางโทษให้ลงพระอาญา โขย ๖๐ ขวับ
แล้วเอาตัวไปจำไว้อีก ๖ เดือน

ถ้าเข้าไปเป็นผู้กระทำความผิดอาชญากรรมด้วยนักแม่นางเจ้าจตุรเจ้าจอม
 ฎาหญิงในพระราชวังก็ดี ถ้าเข้าไปเป็นคัศัตร์หมื่นประมาณเจ้าชิวต
 เหนอเกล้าเห็นอกระหม่อม กษัตริย์นักแม่นางเจ้าจตุรเจ้าจอม ฎาหญิงใน
 พระราชวังก็ดี จึงพิพากษาช้ชาติให้ประหารชีวิตเสีย ฯ

๑ มาตรา ๑๕ พระเจ้าลูกนางเอเสด็จหญิงก็ดี ฎานักแม่นาง
 เจ้าจตุรเจ้าจอม แลหญิงซึ่งอยู่ในพระราชวังก็ดี มีพระราชบัญญัติ
 ห้ามปรามให้ออกไปรับญาติพี่น้องเพียงทวารประตูย่ำค้ำกำแพงชั้นใน
 ออกเลยไปกว่าที่ทนายบัญญัติไว้ แต่ยังไม่ออกไปนอกให้ โขย ๑๕ ขวบ
 แลให้เอาตัวจำไว้อีก ๓ เดือน

ถ้าออกเลยไปนอกพระราชวังเวลากลางวัน ต้องโทษ โขย
 ๓๐ ขวบ ต้องจำขังอีก ๓ เดือน

ถ้าเข้านอกออกในพระราชวังในเวลากลางคืนก็ดี ถ้าเขยคแซก
 แหกเข้าออกโดยช่องรววงทหกพงนนักต ต้องโทษ โขย ๖๐ ขวบ
 ให้เอาตัวจำขังอีก ๖ เดือน

ถ้าออกไปหาชายผู้ฎาออกไป โดยทจริตคิตหนีเอาตัวรอดก็ดี
 พิพากษาช้ชาติให้ประหารชีวิตเสีย ฯ

๑ มาตรา ๑๖ พนักงานอัยการกรมพระราชวัง ทรงตั้งให้เป็น
 ผู้จัดการดูแลรักษาพระทวาร ให้ตรวจตราผู้คนที่จะเข้าออกไปมาทั้ง
 กลางวันกลางคืน แลตรวจตราคลังของทเอาเขาออก ถ้าเห็นชายหญิง
 ใคนำสิ่งของที่มีราคาออกจากพระราชวัง ต้องสืบสวนให้รู้เหตุต้นปลาย

จึงให้นำสิ่งของออกไปได้ ชายหญิงใด ๆ เข้าในพระราชวัง ให้
 ตรวจตราเครื่องสรรพศาสตราวุธทุกชนิด ถ้าเห็นนำสิ่งของเข้าออก
 เป็นของที่ไม่ต้องห้ามกัก เห็นถือเครื่องสรรพศาสตราวุธทุกชนิด
 ซึ่งเป็นของที่ต้องห้ามกัก มีโทษปรับห้าร้อยบาทหรือจำคุกผู้ใหญ่
 ให้ชำระพิพากษากัก เห็นชายหญิงเข้าออกผิดเวลามีโทษตรวจตรา
 ห้ามปรามปล่อยให้ออกกัก ต้องโทษโดย ๕๐ ชั่วโมง ถ้าทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้าให้ โขย ให้เอาตัวขังไว้กว่าจะทรงพระกรุณาโปรด
 รั้งโทษออกได้วันนั้น ฯ

๑ มาตรา ๓๗ ถ้าชายใดเป็นชู้กับภรรยาเจ้าจอมในพระราชวัง
 หลับนอนในพระราชวัง นำหน้าออกไปกัก ถ้าหญิงในพระราชวังออกไป
 หลับนอนกับชายชู้หน้าออกไปกัก กรมวังยังไม่ทันรู้เหตุการณ์ พระองค์
 เสด็จทรงทราบก่อน โดยผู้อื่นกราบทูลเหตุการณ์ต่าง ๆ กัก โทษ
 เจ้าพนักงานกรมวังหนักประหารชีวิต ถ้าพระองค์ทรงพระเมตตา
 โปรดเกล้าให้ประหารชีวิต ให้ โขย ๖๐ ชั่วโมง แล้วให้เอาตัวขังไว้กว่าจะ
 ทรงพระเมตตาโปรดเกล้าให้โทษออกได้เหมือนนั้น ฯ

๑ มาตรา ๓๘ ถ้าผู้ใดบังอาจล่วงละเมิดเป็นชู้กับกระษัตริย์ซึ่งเป็น
 หม่อมท่าน แลพระภคินี ญาติแม่นางเจ้าจัตวาเจ้าจอม ถ้าพระสนม
 กรมการที่มีโทษใกล้ชีวิตพระองค์ถ้าทรงโปรดประการใด เป็นหญิง
 พอกบ่าเรออยู่ยาม พิจารณาเป็นสัตย์ ถ้าใครเสียเนื้อเสียตัวร่วมประเวณี
 ด้วยกัน ต้องโทษโดย ๖๐ ชั่วโมง แล้วให้ประหารชีวิตเสีย ถ้าทรง

พระกรุณาโปรดเกล้าให้ประหาร ให้ โขยชาย ๖๐ ขวบ แล้วลักนำอกเขา
เข้าไปเป็นพลหญ้าช้าง หนึ่งให้ โขยด้วยลวดหนึ่งแล้วลักแขน แล้ว
เอาตัวเข้าเป็นพลขกสทงหลวง

ถ้ามันรักกันแต่ยังไม่ทันเสียเนื้อเสียตัว ฤๅร่วมประเวณีด้วยกัน
จับได้ให้ โขยชายนั้นด้วยลวดหนึ่ง ๕๐ ขวบ หนึ่ง ๒๕ ขวบ แล้วให้ขังตัว
ไว้กว่าจะทรงพระเมตตาโปรดให้ออกวันใดจึงออกได้วันนั้น แล้วห้าม
ชายนั้นไม่ให้เข้าในพระราชวังต่อไป ฯ

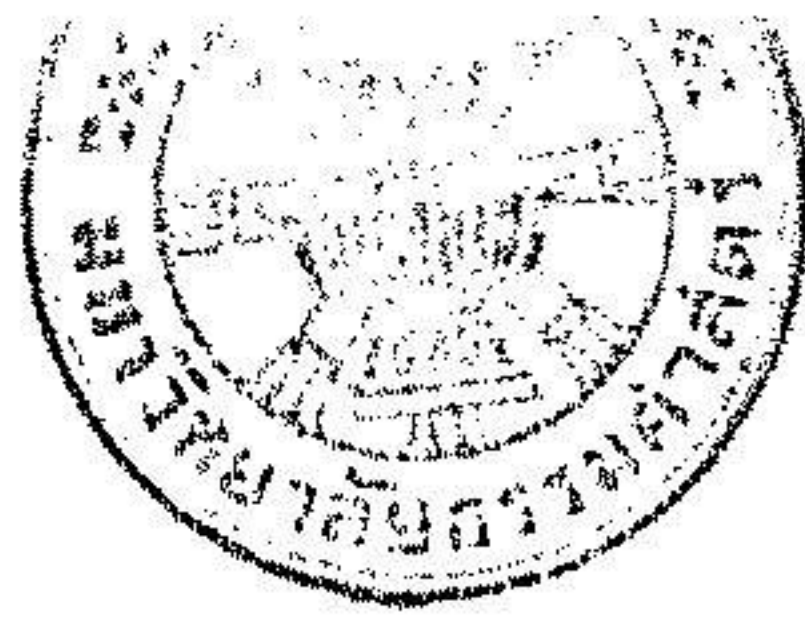
๑ มาตรา ๑๘ ถ้าชายใด ๆ หัวหาญพุดจาเกี้ยวพานหญิงซึ่ง
เป็นข้าคนของเสด็จท่านทุกพระองค์ ฤๅยั่วหนักแม่นางเจ้าจิตรเจ้าจอม
พระสนมกรมการท่านาง ขรรคาท่านใส่สอยให้เดินเข้าออกนอกใน
นั้น ถ้าขมอดอให้ล่ขมฤๅกอดขมกระทำประการใด ๆ ก็ดี หนึ่ง
ร้องโดยเสียงดัง แลจับตัวชายใดพิจารณาเป็นสัตย์ ให้ โขยชายนั้น
ด้วยลวดหนึ่ง ๕๐ ขวบ แล้วให้ปรับเป็นลเมียดพระราชอาญาทวิคุณ แล้ว
ให้เอาตัวมันไปตระเวนประจานแล้วห้ามมิให้เข้าในพระราชวังต่อไป ส่วน
หญิงนั้นถ้ามันพร้อมใจด้วย ให้ โขยมันด้วยลวดหนึ่ง ๒๕ ขวบ เอาตัว
ขังไว้ไม่เกิน ๑ เดือน แล้วจึงปล่อยตัวไป

ถ้าหญิงไม่พร้อมใจด้วย ชายนั้นจับผิดลากกระชากเขาไป
สั่งเสพย์สันถวะในฐานอกพระราชวังโดยอำเภอใจของมัน ให้ โขย ๖๐
ขวบ แล้วตั้งปรับมันทวิคุณ แล้วให้ประหารชีวิตเสีย ถ้าทรงพระ
เมตตาโปรดเกล้าให้ประหารชีวิต ให้ลักนำอกมันเอาตัวเข้าเป็นพลหญ้า
ช้างหลวง ส่วนหญิงที่มันพร้อมใจด้วย ให้ โขยมันด้วยลวดหนึ่ง ๓๐
แล้วให้เอาตัวเข้าเป็นพลขกสทงหลวง ฯ

๑ มาตรา ๒๐ ถ้าคนใด ๆ ทนงของอาชญาชนเจ้าแผ่นดินแห่งแว่นแคว้น
 กำแพงพระราชฐานทวารบานพระแกลไปหาหญิงในพระราชวังก็ดี หญิง
 ชายในพระราชวังแห่งใดออกไปจับตัวได้พิจารณาเป็นสัตย์ ให้ตัดแขน
 ตัดเท้าตบระจาน แล้วให้ประหารชีวิตมันเสีย ถ้ามันลักพาหญิง
 ฤ็าพระราชทรัพย์นำออกไป ท่านให้ประหารชีวิตมันเสีย แล้วให้
 ริบราชบาทว์โดยพระอัยการกำหนดไว้ ฯ

๑ มาตรา ๒๑ ถ้าพระสนมกรมการ บรรดาที่อยู่ในพระราชวัง
 หนีออกไปก็ดี มีโจรนำหนีออกไปก็ดี ถ้าคนใด ๆ ส่งขามยกย้ายขบ
 บังไว้กนสนมชนเอาทรัพย์ แล้วบอกชหนทางให้ไปจับได้พิจารณาเป็น
 สัตย์ ให้ตัดคอริบราชบาทว์ด้วยกัน ถ้าทรงพระเมตตาโปรดมิให้ประหาร
 ชีวิตนางสนมนั้น ให้เอาตัวเข้าเป็นพลบกสกัดหลวง ส่วนมันผู้
 ขบขมยกย้ายชหนทางนั้น ให้เอาตัวมันเข้าเป็นพลหน้าช้างหลวง ฯ

๑ มาตรา ๒๒ ถ้ากรมวังก็ดี กรมใด ๆ ก็ดี เป็นชู้กันกับสาวใช้
 หญิงบำเรอในพระราชวัง ถ้าหญิงนั้นยังไม่ทันสนิทชิดพระองค์ จับได้
 พิจารณาเป็นสัตย์ ถ้าใดหลบซ่อนร่วมประเวณีด้วยกันในพระราชวัง
 ท่านให้ส่งพระราชอาญาประหารชีวิตทั้งชายแลหญิงแล้วริบราชบาทว์
 ถ้าใดหลบซ่อนร่วมประเวณีด้วยกันนอกพระราชวัง ให้ โขยชายนั้น ๖๐
 ขวบ ให้ โขยหญิง ๕๐ ขวบ แล้วริบราชบาทว์ ชายเอาตัวเข้าเป็นพล
 หน้าช้างหลวง เอาตัวหญิงเข้าเป็นพลบกสกัดหลวง แล้วให้มันอยู่กับ
 สมเด็จพระราชบุตร สมเด็จพระราชบุตรา ฯ

๑ มาตรา ๒๓ ถ้าหญิงแม่หม้ายอยู่ในพระราชวัง เป็นผู้เก็บ
 ผู้แก่สำหรับขำเรืออยู่ฝ่ายใน มีชายใด ๆ ไปข่มขืนโดยอำนาจหญิง
 นั้นใดเสียเนื้อเสียตัวภายนอกพระราชวัง พิหารณาเป็นสัจย์ให้ลงพระ
 ราชอาญาโบยชาย ๖๐ ขวับ แล้วตั้งปรับท่วคุณ ถ้าหญิงนั้นสมัคร
 รักพร้อมใจด้วย ให้ลงพระราชอาญาโบยชายนั้นด้วยลวดหนึ่ง ๖๐ ขวับ
 โขยหญิงนั้นด้วยลวดหนึ่ง ๒๕ ขวับ ส่วนค่าปรับชายนั้นให้ยกเข้าเป็น
 พระราชทรัพย์ของหลวงทั้งสิ้น ถ้ามันข่มเหงข่มขืนในพระราชวังให้ลง
 พระราชอาญาโบยชายนั้น เสมอด้วยลักพาหญิงหนีออกจากพระราช
 วังไป โดยขบถพระอัยการ ฯ

๑ มาตรา ๒๔ ถ้าชายกรมในฤากรมออกไปพูดซุบซิบกับหญิงใน
 พระราชวัง เป็นหญิงขำเรือ ปากคำเป็นทำนองเกี้ยวพานซู้สาวกัน
 ถ้าพูดกันนอกพระราชวัง ให้ลงพระราชอาญาโบยชายนั้นด้วยลวดหนึ่ง
 ๓๐ ขวับ ให้ โขยหญิง ๒๕ ขวับ ถ้ามันพบมันพูดจากันอยู่ข้างในพระ
 ราชวัง ให้ลงพระราชอาญาโบยชายนั้น ๖๐ ขวับ โขยหญิง ๕๐ ขวับ
 แล้วให้ประหารชีวิตรมันเสีย ถ้าทรงพระเมตตาไปรตมิให้ประหาร
 ชีวิต ให้ปรับชายเป็นลเมียดพระราชอาญาเป็นพินัยหลวง แล้ว
 เอาตัวชายเข้าเป็นพลหน้าข้างหลวง เอาตัวหญิงเข้าเป็นพลข้างบก
 สดงหลวง ถ้าหญิงนั้นเป็นข่าวไพร่รักแม่นางเจ้าจิตรเจ้าจอมฤาพระ
 สนมกรมการให้ โขยชายนั้น ๕๐ ขวับ ให้ โขยหญิง ๓๐ ขวับ แล้ว
 ให้ปรับมันเป็นลเมียดพระราชอาญาเข้าเป็นพินัยหลวง ฯ

๑ มาตรา ๒๕ ถ้าชายอยู่นอกพระราชวัง หญิงอยู่ในพระราชวัง ทำบทกลอนเพลงยาวให้ในเชิงสู้สาวกัน แต่ยังไม่ทันใครเสียเนื้อ เสียตัว ให้ส่งพระราชอาญาไปข่มขืนด้วยลวดหนึ่ง ๕๐ ขวบ แล้วให้ปรับเป็นลเมศพระราชบัญญัติ ถ้าใครเสียเนื้อเสียตัวร่วมประเวณีด้วยกัน ให้ส่งพระราชอาญาประหารชีวิตแล้วริบราชบาท ส่วนนั้นผู้นายบทกลอนเพลงยาวเข้าออกในพระราชวังนั้น ให้ส่งพระราชอาญาไปข ๕๐ ขวบ แล้วให้ประหารชีวิตมันเสีย ถ้าทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ประหารชีวิต เพราะมันเป็นข้าอยู่กับเจ้าซึ่งขتميได้ ให้เอาตัวเข้าเป็นพลบกตั้งโดยพระราชกฤษฎีกา ฯ

๑ มาตรา ๒๖ ถ้าเจ้าจิตรเจ้าจอมพระสนมกรมการบรรดาอยู่ด้วยกันในพระราชวัง ถ้ารู้เห็นว่าผู้ใดมีชู้กิด ถ้าคิดกระทำทุจริตชักนำหญิงพระสนมคนใด ๆ กิด ไปให้เจ้าองค์อื่นทำให้แก่เจ้าต่างประเทศ กิด แล้วได้รู้เห็นว่าผู้ใดประยาพิศม์ วางยาเบื่อเจ้าชู้หรือเห็นอกแลเห็นอกระหม่อมกิด ถ้าวางยาเบื่อพระสนมกั้นลในบรรดาผู้อยู่ด้วยกันกิด แล้วรู้เห็นว่าผู้ใดเป็นโจรลักสิ่งของในท้องพระคลังกิด ถ้ารู้ว่าผู้ใดทุจริตคิดหนีออกจากพระราชวังไปกิด แล้วผู้ทรวเห็นนั้นคบคิดขบขังไว้ มีใต้นำเนอความทงปวงนชนกรายขงคมทูล ท่านว่ามันมีโทษเสมอกับโจรผู้ร้ายเหล่านั้น โดยพระราชกฤษฎีกา ฯ

๑ มาตรา ๒๗ ถ้าผู้ใดขังอำนาจนำสำราษณักกันชา แลเครื่องเล่นการพนันทงปวงกิด ถ้าเขยไปถวกักต เข้าในพระราชวัง มันลักเล่นการพนันต่าง ๆ กิด ถ้าหญิงในพระราชวังคบคิดกันเสพสุรา

ย่ามัน เล่นเพื่อนซงกันแลกกัน แต่งตัวทำกริยาเหมือนกัยชายเกี้ยว
 หญิงเป็นชู้สาวกันกัก เสพสราให้เมาให้หลงลืมราชการ มีโคชน
 เผาทุลลของอุลพระบาทกัก พิจารณาเป็นสัจให้ลงพระราชอาญาโดย
 มัน ๕๐ ขวบ แล้วเอาตัวไปตระเวนประจานรอบในพระราชวัง ถ้า
 มันยังมีเซตหลายถึงสองครั้ง ให้เอาตัวมันตระเวนแล้วส่งตัวมันเข้า
 เป็นพลช่างขกสทงหลวง พระราชทานให้แก้สมเด็จพระเจ้าลูกนางเธอ
 ฤาสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอใช้สอยต่อไป ถ้ามันกระทำผิดถึง ๓ ครั้ง
 ให้ลงพระราชอาญาประหารชีวิตมันเสีย มีให้หญิงชายทั้งหลายเอา
 เยียงอย่างต่อไป ส่วนหนสันทมมลกเล่นฤาชอชายให้ยกเล็กเล็ก
 ถ้ามันนำแต่สราย่ามันเขยไปถวกักต เขาไป แต่ยังไม่ทันได้ชอชาย
 ฤาเล่นการพนันต่าง ๆ จขตัวโคพิจารณาเป็นสัจ ให้ลงพระราช
 อาญาโดยมันด้วยลวทหนึ่ง ๒๕ ขวบ แล้วให้ลาตระเวนประจาน ๓

๑ มาตรา ๒๗ ถ้าหญิงในพระราชวังแหวกม่านแหกฝาเบ็ดประตู
 ทวารนำต่างลักแอบมองคชายข้างนอก ฤาชายนอกพระราชวังแหวก
 ม่านแหกฝาเบ็ดประตูทวารบานนำต่างลักแอบมองคไปหาหญิงข้างในพระ
 ราชวังกัก ถ้ามันยกควฤาพยกหน้าทำกริยาให้กนเป็นสัจญญานันค
 แนะพตจากัก จขโคพิจารณาเป็นสัจยังมีทนรูปากคำ เป็นแต่รู้
 กริยาเคาะเกยวกันเท่านั้น ให้ลงพระราชอาญาโดยชายนัน ๓๐ ขวบ
 โดยหญิง ๒๕ ขวบ ถ้ามันรูปากคำมีคนขำเรือใช้ไปมา ให้เอาสิ่ง
 ของไปส่งให้แก้กัน ให้ลงพระราชอาญาโดยชายนัน ๖๐ ขวบ แล้ว
 โดยหญิง ๕๐ ขวบ ให้ปรับเป็นลเมิตพระราชอาญาทวักคุณ

ถ้าแต่แหวกมานแหกฝาประตูหน้าต่างมองดูการงานทั้งปวงเพราะไม่เคยได้เห็น มิได้มองดูหญิงงามสาว พิจารณาเป็นลัทธิ ชายนั้นให้ลงพระราชอาญา โขย ๒๕ ขวับ หญิงนั้นให้ลงพระราชอาญา โขย ๒๐ ขวับ ให้มันเช็ดหลายต่อไป ฯ

๑ มาตรา ๒๘ ถ้าหญิงในพระราชวังออกไปทอศสนิทชิดเสด็จตนว่าเป็นอุปฐากพระสงฆ์ ๆ นั้นพร้อมจิตสนิทให้เป็นอุปฐากด้วย แต่ยังมีหาทันใดเป็นคู่สาวด้วยกันไม่ เป็นแต่ได้พบจาปราโงให้กิจการถึงกันเป็นการสุขุมทั้งสองฝ่าย ให้ลงพระราชอาญาหญิงนั้น ๒๕ ขวับ ส่วนพระสงฆ์นั้นให้ขับไล่ออกจากวัด ถ้าเต็มใจที่จะเป็นคู่สาวด้วยกันให้ลงพระราชอาญา โขยหญิง ๕๐ ขวับ ให้เอาตัวเข้าเป็นเลขพระคลังเข้า ส่วนพระสงฆ์นั้นให้สึกออกจากพระเสียบ ถ้าได้รวมสมัครสังวาสด้วยกัน ให้ลงพระราชอาญา โขยหญิงนั้น ๕๐ ขวับ แล้วเอาตัวเข้าเป็นเลขพระคลังเข้าหลวง ส่วนสมันนั้นให้ฟาดกระบานแล้ว ลงพระราชอาญา โขยด้วยเชือกหนึ่ง ๖๐ ขวับ แล้วเอาตัวไปตระเวนประจานลึกลงน้ำฝากให้เข้าเป็นพลเลขวัด ฯ

๑ มาตรา ๓๐ ถ้าคนใด ๆ รัยราชการอยู่ในพระราชวัง แล้วนำเอาภรรยาไปหลบนอนอยู่ในพระราชวัง ท่านให้ลงพระราชอาญา โขย ๓๐ ขวับ แล้วให้ปรับมันเป็นลเมียดพระราชอาญาเป็นพินัยเข้าหลวง ฯ

๑ มาตรา ๓๑ ถ้าพระสนมกรมการในพระราชวัง เดินเข้าไปนั่ง
 เลขที่ท่านทรงขณูญตไว้เส่มอเพียงหนักติ ที่ปราสาทราชฐานพิมาน

มณฑลเข็ญร ที่บรรณมขรมไสยาศน์โตทไม่เคยไปแล่วไปก็คี่ ใ้หน้ายเวร
นายยามห้ามปราม ถ้ามีโตเชอพงค้ำเจ้านาท ใ้หลังพระราชอาญา
โบาย ๒๐ ขว้บ ถ้านายเวรนายยามมีโตห้ามปราม ฎากลยใ้เข้าไป
ท่านใ้หลังพระราชอาญาโบายนายเวรนายยาม ๑๐ ขว้บ ฯ

๑ มาตรา ๓๒ ถ้าเจ้าจตรเจ้าจอมฎาพระแม่ นาง พระนาง นั้ก
นาง พระสนมกรมการ เถ่าแก่พวกข่าเรอใน เข้าเฝ้าทลลของธล
พระบาทข่างในโตยเวลาโต ๆ กคี่ ใ้หนึ่งเฝ้าตามตำแหน่งททรง
อนุญาตใ้ตามขันตาคคี่ ถ้าเข้าไปนึ่งเลขททรงอนุญาตใ้
นายเวรนายยามห้ามปรามมีโตเชอพงค้ำเจ้านาท ใ้หลังพระราชอาญา
โบาย ๑๐ ขว้บ ถ้านายเวรนายยามฎานายหมวคตรวจตราปล่อยใ้
นึ่งเฝ้าตามอ่าเออใจ ใ้หลังพระราชอาญานายเวรนายยามฎานาย
หมวค ๕ ขว้บ ฯ

๑ มาตรา ๓๓ ออกยาย เถ่าแก่ นายหมวคผู้ตรวจพระสนม
กรมการ กขกรมพระราชวังต้งรกษาอยู่ขันใน ถ้าละเลขปล่อยใ้
พระสนมกรมการบรรคาททรงพระเมตตาไปรค ฎาทรงชอขพระราช
ทฎไทย ทข่าเรอเฝ้าทลลของธลพระบาทโกล้ชคิพระองคทกเวลา
ราตรนึ่ง ออกไปนอกฎาไปทโต ๆ กคี่ ใ้เป็นการทมิควรทจะไป
ฎาไปหาขิตามารคาญาตพนองทมททุกขรอนคว้ยโรคาพยาธิมรณกคี่ มี
ใ้ใ้หน้าความขนกรายข้งคมทลลาไป เสีคจทรงทรายใ้เฝ้าลของธล
พระบาท พระสนมทไปนึ่ง ต้องระวางโทษ ๓ สฎาน ๆ ๓ ใ้หลังพระ

ราชอาณาจักรตลอดแล้วบริวารราชบาทว์ สถาน ๑ ให้ถอดยศศักดิ์แล้วเอา
 ทัพไปเข้าเป็นพวกหญิงข้าเรอตอไป อีกสถาน ๑ ให้ส่งพระราชอาญา
 โขยมันด้วยลวดหนึ่ง ๕๐ ขวบ ส่วนพนักงานข้าราชการกรมโขนนท
 มิไคห้ามปราม ฎาขี้ตบขังปล่อยให้ไปนั้น ให้ส่งพระราชอาญาโขยมัน
 ๕๐ ขวบ แล้วเอาตัวมันไปขังไว้กว่าจะทรงพระเมตตา ไปรตให้พ้นโทษ
 เมื่อใด ฯ

๑ มาตรา ๓๔ ถ้าพระองค์เสด็จประทับยกด้วยเสนาบดี ฎาด้วย
 ข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อย ฎาด้วยพระสนมกรมการใด ๆ อยู่ในที่
 ระโหฐานประพาศราชกิจตนทุกยากง่ายประการใด ๆ กติ ถ้าผู้ใดได้
 ยินไคพงแล้ว มาพุดจาปราไสบอกเล่าให้คนอื่นฟัง ตั้งแต่สอง
 สามคนขึ้นไป ท่านว่ามันต้องโทษในระหว่าง ๖ สถาน ๆ ๑ ให้ตัดคอ
 แล้วให้บริวารพยัสสมบัติ สถาน ๑ ให้บริวารราชบาทว์แล้วเอาตัวเข้าเป็น
 พลหญ้าข้างหลวง อีกสถาน ๑ ให้เขียนนมฉปากใบหูเสีย อีกสถาน ๑
 ให้ส่งพระราชอาญาโขยมันด้วยลวดหนึ่ง ๕๐ ขวบ อีกสถาน ๑ ให้ปรับ
 จตุรคุณ อีกสถาน ๑ ให้ปรับเป็นลมเม็ดพระราชบัญญัติ ฯ

๑ มาตรา ๓๕ ถ้าชายหญิงลักพระราชทรัพย์ในพระราชวังเอา
 ไปซื้อขายจำนำใช้สอยเองแต่ในพระราชวัง พิจารณาเป็นสัตย์ ให้ส่ง
 พระราชอาญาโขยมันด้วยลวดหนึ่ง ๕๐ ขวบ แล้วตัดแขนมันเสีย แล้วให้
 เอาทรัพย์นั้นตั้งปรับเอาจตุรคุณ ถ้ามันลักนำออกไปนอกพระราชวัง
 ออกทางประตู ให้ส่งพระราชอาญาประหารชีวิตมันผู้ลักพระราชทรัพย์

ริบราชบาทว์ แล้วให้ลงพระราชอาญาประหารทั้งนายรักษาประตูด้วย
 ถ้ามีพวกฟ้องผู้ให้พักอาไศรยอยู่ ทั้งรับฝากพระราชทรัพย์นั้นเอาชก
 ซ่อนไว้รับจ่ายด้วย ให้พิพากษาตราสินโทษโดยหนักเบา ตามลักษณะ
 โจรโดยพระราชกฤษฎีกา ฯ

๑ มาตรา ๓๖ ถ้าโจรผู้ร้ายลักพระราชทรัพย์ในพระราชวัง
 แล้วนำออกไปฝากไว้ในบ้านเรือนข้างนอกพระราชวัง พิจารณาเป็นลัทธิ
 ว่าผู้รับฝากควรรับจ่ายชดเชยให้ผู้ร้ายกินอยู่หลบซ่อน ไม่พึงเคาระห์พิจารณา
 ให้เห็นว่าทรัพย์นั้นจะควรไต่ถามใคร เป็นทรัพย์ที่มีราคามาก แล้ว
 รับทรัพย์นั้นโดย โลกเจตนา มิได้ขอกกล่าวต่อเจ้าพนักงานกรมพระ
 นครบาลเอาความชอบ ถ้ามีผู้ทรยศทรัพย์นั้นเป็นขี้คามาตราฎาฎาคติ
 พนองของโจร ให้ลงพระราชอาญาเสมอกันกับโจร ถ้ามีผู้รับฝาก
 ทรยศนั้นมีใช้ขี้คามาตราฎาฎาคติพนอง แต่ถ้าเห็นทรัพย์นั้นมันควรไต่
 ท่านั้นมันต้องโทษถานสมรู้กับโจรผู้ร้าย โดยบทพระอัยการ ฯ

๑ มาตรา ๓๗ ถ้าหญิงในพระราชวังออกไปนอกพระราชวัง
 แล้วมีผู้ใดจับผิดลากเอาตัวไปขายจำนำอยู่ในพระราชอาณาเขต จับได้
 พิจารณาเป็นลัทธิ ให้ลงพระราชอาญาโบยด้วยลวดหนึ่ง ๕๐ ขวับ แล้ว
 เอาไปตระเวนประจานให้รอบตลาดแล้วให้ปรยมันเป็นถานโจร โดย
 พระราชกฤษฎีกา ส่วนตัวคนนั้นให้มอบไปให้นายเดิม ถ้าคนนั้นเป็น
 หญิงพระสนมสนิทธิคิพระบาท ให้พิพากษาประหารมันโจรนั้นเสีย
 แล้วให้ริบราชบาทว์ ส่วนนางสนมที่ออกไปนั้นโดยถานมันควรจะไป ให้

ลงพระราชอาญาโทษ ๓๐ ขวับให้มันเช็ดหลาย ถ้าคนอื่นนอกจากพระ
 สนมมีอายุ ๑๕ ปี ให้ลงพระราชอาญาโทษ ๑๕ ขวับ ถ้าอายุ ๑๖ ปี
 ขึ้นไป ให้ลงพระราชอาญาโทษสั่งสอน ๒๕ ขวับ ฯ

๑ มาตรา ๓๙ ถ้าพระแม่นางเจ้าจิตรเจ้าจอม ถ้าพระสนม
 กรมการบรรดาเข้าอยู่เวรประจำการบำเรอกลางวัน ขาคมิได้เข้าเฝ้า
 บำเรอก็ด ปล้ำเล่นก่นนำพระที่นั่งก็ด ทพระองค์เสด็จทรงห้ามมิได้เช็ด
 ขามเกรงกลัว กระทำลเมิดเห็นอพระราชบัญญัติก็ด ถ้ามันกระทำผิด
 ครั้งหนึ่ง ให้ลงพระราชอาญาโทษ ๑๕ ขวับ ถ้ากระทำผิดถึง ๒ ครั้ง
 ให้ลงพระราชอาญาโทษ ๓๐ ขวับ ถ้ากระทำผิดถึง ๓ ครั้ง ให้ลงพระ
 ราชอาญาโทษ ๕๐ ขวับ ถ้ากระทำผิดถึง ๔ ครั้ง ให้ลงพระราชอาญา
 ประหารชีวิตมันเสีย มิให้คนนอกเอาเยี่ยงอย่างกันต่อไป ฯ

๑ มาตรา ๔๐ ถ้าหญิงพระสนมกรมการ บรรดาเป็นข้าเฝ้าทล
 ลอองอดพระบาทในพระราชวัง มีชู้ยังมีทนต์ไต่เสียนเอนเสียนตัว ถ้าลัก
 เล่นเพื่อนเป็นชู้สาวกัน แผลงกิริยาเป็นชายเป็นหญิงก็ด ถ้าถวายเป็น
 เป็นชิตนพระสงฆ์ก็ด ถ้าทำเป็นพเป็นน้องถ้าพ่อ กยด้วยชายนอก
 พระราชวังก็ด ถ้ากระทำความผิดครั้งหนึ่งควรให้ภาคทัณฑ์กัยให้ภาค
 ทัณฑ์ ควรโทษกัยให้ โขย ถ้ากระทำผิดถึง ๒ ครั้ง ให้เอาตัวเข้าเป็น
 พลขกส์ทงหลวง ถ้ากระทำผิดถึง ๓ ครั้ง ให้เอาตัวมันเป็นหญิงนคร
 โสภณี่ เก็บเงินเป็นค่าหญ้าข้างหลวง ฯ

๑ มาตรา ๔๑ ถ้ากรมวังในฤากรมโขน มีได้ตรวจตราดูแล
 การงานในพระราชมณเฑียร ปราสาทราชฐาน อุทยานมงคล ตำหนัก

บรรดาอยู่ข้างใน ถ้าเห็นหูกพงชำระทรดโทรมมีไค้ซ่อมแซมฤาผลัด
เปลี่ยนจนจน ถ้าควมไค้เป็นเจ้าพนักงาน เห็นแล้วมีไค้บอกกล่าวต่อ
เจ้าพนักงานให้ไปรื้อซ่อมแซมฤาจนจนใหม่ก็ค้ ให้ลงพระราชอาญา
โทษ ๓๐ ขวบ แล้วให้รีบจัดการโดยเร็ว อย่าให้เนิ่นช้าไปเลย ฯ

๑ มาตรา ๔๒ ส่วนท่านผู้เป็นอธิบดี ค้คือองครักษ์วงษกฎโกฐา
วฒนนาบรมมหานิเวคณสถาน เข้ามาแล้วจงมีใจสจริตพิทักษ์รักษาพระ
สนมกรมการ บรรดามืออยู่ในพระราชวัง เป็รียบเหมือนคนคฤหบดีมหาศาล
พยายามขตรภรรยาทรพยสมบัติของตนเองฉันนั้น สงวนถวนถปกรอง
รักษาของกันไภยอันตราย แล้วรวบรวมเก็บไว้ ทหูกพงซ่อมแซมจน
ให้กรมพระราชวังตงใจคคกตัญญูต่อเจ้าชวตรเห็นอเกล้าเห็นอกระหม่อม
จัดการเก็ยภษส่วยอากรเอาตามแบบฉบับโบราณ ให้มีมาใส่ในพระ
คลังไว้ แล้วให้ขบค้ประตกรักษาของกันไภยอันตรายทั้งปวงอันจะบังเกิด
จน ก็ให้ระงบค้ขเสียอย่าให้บังเกิดจนไค้ จึงไค้เป็นผลประโยชน์ใน
ทางราชการสืบไป จงซอัสตยพิทักษ์รักษานิเวคณวง นางนาฏเป็น
บาทบริจาริกาสนองต่างพระเนตรพระกรรณ ให้อู่สำห้ตรวจตรา เดินให้
รอบนอกในพระราชวังตงกลางวันกลางคน มองคค้ตกรทั้งแปดทิศ แล้ว
ให้ขบค้เจ้าพนักงานกรมพระนครบาล เจ้าพนักงานกรมกระลาโหม
เจ้าพนักงานกรมจกร ให้มีเครื่องมอต่าง ๆ ขอเหล็ก ขวาน มีด พร้า
เครื่องตกนาสาคณาแลเครื่องขตกวาดเช็ดถู แลให้มหน้าขงไว้ในที่ต่าง ๆ
ทว้ไปข้างในพระราชวัง เพอขของกันอกคค้ไภยจะบังเกิดจน ฤารักษา

ความสะอาด ถ้ากรมพระราชวังทำเพิกเฉยมิได้เอาใจใส่ตรวจตราดูแล
 ภาระงานตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องโทษลมหิตพระอาญา ให้ โขย
 ๕๐ ขวับ ฯ

๑ มาตรา ๔๓ ถ้าเกิดไฟไหม้ในพระราชวัง ให้กรมวังยึด
 ประตูประราชวัง รักษาพระราชทรัพย์มิให้ขนออกไปนอก ให้ระมัด
 ระวังตรวจตราค้ำครภ์ร้ายแปลกปลอมปล้นเอาไป ให้บังคับบัญชา
 จิตรรงค์เสนาให้ผูกเครื่องช่างมาพระที่นั่งไว้ แลให้บังคับสังทหารให้
 มีเครื่องสาตราอาวุธครบมือ แล้วยากันลอมให้รอบพระราชวัง ตรวจ
 ตรามองค้ำครภ์ทั้ง ๘ ทิศ ให้กรมพระราชวังกรมตำรวจกรมมหาดเล็ก
 เข้าช่วยกันดับไฟ ถ้าเจ้าพนักงานกระทรวงใดกรมใด ๆ มิได้ไประวัง
 ประจําการ ต้องโทษโขยฎากักขัง ฯ

๑ มาตรา ๔๔ ถ้ากำลังเพลิงไหม้กลางคืนกลางวัน แล้วผู้ใด
 แปลกปลอมเข้าไปตี่ชิงวิ่งราวลักปล้นเอาพระราชทรัพย์ฎาทรัพย์ในพระ
 ราชวังกักคิ พิจารณาเป็นลัตย์ ให้ลงพระอาญามันเส่มอกกับโจรปล้น
 ให้ริบราชบาทแล้วประหารชีวิตรมันเสียด้วย ฯ

๑ มาตรา ๔๕ ถ้านักแม่นางเจ้าจตรเจ้าจอม ฎาพระสนมกรม
 การในพระราชวังช่วยไข้ ให้กรมวังเร่งรักษาหมอแพทยเข้าไปตรวจ
 รักษาโรคนั้นโดยเร็วอย่าช้า ถ้าโรคนั้นมีอาการหนัก ให้กรมวังนำ
 ความชนกราบขังคมทูลให้ทรงทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ถ้าเพิก
 เฉยเสียมิได้หาหมอแพทยไปตรวจรักษาโรค มีอาการหนัก มิได้นำ
 ความชนกราบขังคมทูลกักคิ ให้ลงพระอาญาโขย ๓๐ ขวับแล้ว
 เอาตัวขังไว้กว่าโรคนั้นทุเลาจึงปล่อยตัวไป ฯ

๑ มาตรา ๔๖ ถ้าพระองค์เสด็จทรงประสูติพระราชโอรสให้กรมพระราชวังขอกข้าวกองเรือนหลวงให้ทราบในทันทีนั้น เรือนหลวงจะได้อำนาจการขอกเล่าแก่ข้าราชการผู้ใหญ่ทุกตำแหน่งให้เข้ามาประจำการรักษาพระโรค ถ้ากรมวังมีใต้ออกข่าวไปถึงเรือนหลวง ให้ส่งพระราชอาญาโทษ ๑๕ ขวบ ถ้าเรือนหลวงรู้แล้วมีใต้ออกแจ้งต่อท่านข้าราชการชั้นต้นตักตักส่งขึ้นไปให้รู้ทั่วถึงกัน ท่านให้ส่งพระราชอาญาขังไว้ ๓ เดือน แล้วให้เสียค่าเกาะ ๑ คักคินา เป็นเงิน ๓ บาทตามชั้นตักตักส่งค่า ส่วนข้าหลวงท้าวนางทั้งปวง รู้แล้วว่าพระองค์เสด็จทรงประสูติพระราชโอรส ถ้ามีการประสูติพระลูก ๆ ฤๅเจริญพระเกษาไฟ เพิกเฉยเสียมิใต้ออกไปตรวจตราหน้าที่ตามตำแหน่งพนักงาน ถ้าการอยู่งานเฝ้ารักษาพระโรคนั้น ต้องระวางโทษให้เอาตัวขังไว้มีกำหนด ๓ เดือน แล้วให้เสียค่าเกาะตัวอีก ๑ คักคินาเป็นเงิน ๓ บาทตามชั้นตักตัก โดยบทพระอัยการ ฯ

๑ มาตรา ๔๗ ถ้ากรมพระราชวังในคืนตรวจตราเวลากลางคืนกลางวันกต ถ้าเข้าออกไปทำราชการในพระราชวังกต ให้คืนตรวจตัวด้วยกันไม่ต่ำกว่า ๒ คน ถ้าคืนแต่คนเดียว ต้องระวางโทษให้ส่งพระราชอาญาโทษ ๑๕ ขวบสั่งสอน ถ้าคืนคนเดียวถึง ๒ ครั้งกต เวลากลางวันกต ต้องระวางโทษให้ส่งพระราชอาญาโทษ ๓๐ ขวบ ถ้าคืนคนเดียวถึง ๓ ครั้งให้ส่งพระราชอาญา ๕๐ ขวบ ถ้าคืนคนเดียวถึง ๔ ครั้ง ท่านว่าไม่เช็ดหลาย ให้ส่งพระราชอาญาโทษแล้วให้เอาไปขังไว้อีก ๓ เดือน มีให้คนอุ้มเอาเยี่ยงอย่างต่อไป ฯ

๑ มาตรา ๔๘ ถ้ามีการประสูติพระลูก ถ้าทำตำหนักชนประ
 ทับแรมบนตำหนักประสูติ ถ้าการอยู่งานเผาไฟพันถ่านกต ถ้าการ
 เจริญพระเกษาไฟกต ถ้ามีการอย่างอื่นเป็นการเล็กน้อยในพระราชวัง
 เป็นการบูชาพระเคราะห์ให้สวตมนต์บูชาเทวดากต ถ้าการเส้นแกมขนาน
 กต การตตณมสังขวณูเข้าหม้อแพทยกต ถ้ามีการนักษัตรฤกษ์เสด็จลง
 สรงน้ำในเวลาตรุษสงกรานต์กต ถ้ามีสรรพการอย่างใด ๆ กต ถ้า
 เจ้ากระทรวงกรมวังบังคยแล้วทำเพิกเฉยเลย มิได้บังคยขัญชาการ
 ต่อไปตามเจ้าพนักงานสั่ง ท่านว่ากรมฎากระทรวงต่าง ๆ นั้น ต้อง
 ระวังโทษให้ลงพระราชอาญาด้วยลวดหนึ่ง ๕๐ ขวับ ถ้าทรงพระ
 กรุณาไปรคมิให้ลงพระราชอาญาโทษ ให้ปรับเป็นลเมิตพระราช
 ขัญญัตติ แล้วเอาตัวขงไว้มกำหนด ๓ เดือนจึงปล่อยตัวไป ฯ

๑ มาตรา ๔๙ ถ้าคนใด ๆ ก่อการวิวาทกันในพระราชวังใน ถ้า
 มีวิวาทเสมอแต่เป็นปากเถียงกัน ให้ลงพระราชอาญา โขยมนด้วย
 หวายคนละ ๕๐ ขวับ แล้วเอาตัวมขงไว้มกำหนด ๓ วัน ถ้าวิวาท
 ถึงต่อกันให้ลงพระราชอาญาโทษคนละ ๑๐๐ ขวับ แล้วเอาตัวมขง
 ไว้มกำหนด ๖ วัน ถ้าวิวาทถึงตบตกัน ให้ลงพระราชอาญาโทษ
 แล้วให้ปรับเอาเล่มมออกเสยทง ๕ นว ถ้าวิวาทกันถึงขบเอาเครื่อง
 สัตราอาวตตรนพนแทงถายิงกัน ให้ลงพระราชอาญาปรับเอาเล่ม
 นวมมอเสยทงสองข้างแล้วเอาตัวมขงไว้มอีก ๑๕ วัน แล้วให้ทำโทษ
 มนผู้ก่อเหตุใน ให้ลงพระราชอาญามนในระวางโทษ ๔ สถาน ๆ ๑
 ให้ปรับตรคณ สถาน ๑ ให้ปรับทวคณ สถาน ๑ ให้ปรับลว ๑ อีก
 สถาน ๑ ให้ภาคทณทไว้ครงหนึ่ง

ตามทลาคัยโทษมานเณาะแต่มีคักคินา ๕๐๐๐ ลงมา ถ้ามี
 คักคินา ๒๐๐๐ ขึ้นไป ถึง ๓๐๐๐๐ ให้ลงพระราชอาญามันผู้ก่อเหตุ
 ใน ๘ สถาน ๆ ๑ ให้ลงพระราชอาญาทวนมันด้วยลวคหนึ่ง ๒๕ ขว้ย
 สถาน ๑ ให้เอาทวงไว้ ๑ เดือน สถาน ๑ ให้ถอดแล้วเอาตัวออกจาก
 ราชการ อีกสถาน ๑ ให้ปรับตกรคน สถาน ๑ ให้ปรับตกรคน ถ้า
 ทวคคุณ ฤลา ๑ อีกสถาน ๑ ให้ภาคทัณฑ์ไว้ แล้วจึงชำระเนอความ
 นั้นให้เห็นเท็จเห็นจริงต่อไป

ถาววาทกนจนถงให้ทลลองฉลพระบาทเสด็จตกรพระราชหฤไทย
 ให้ลงพระราชอาญาประหารชีวิตรมนเสียบ ฯ

๑ มาตรา ๕๐ ถ้าเกิดรบพ่งด้วยศตรุโจรผู้ร้ายปล้นกัก โค
 กระบอช่างมาแตกคณกค ฤาเห็นเหตุไภยอันตรายายอนจะถงเจ้าชวตกร
 เหนอเกลาเหนอกระหม่อม ถ้าเสด็จยังทรงพระบรมมหลบอยู่ ก็ให้ปลก
 พระบรมม เพื่อจะไคเสด็จแต่งพระองค์ทรงเครื่องของกนศตรุแลไภย
 อันตรายทั้งปวงนั้น เสด็จตงเกิดไภยอันตรายมาถงพระองค์แล้ว
 มีไคปลกพระบรมมโดยเร็วพลนกค ฤาไภยอันตรายยังอยู่ห่างไกล
 ยังมีทนทจะถง แลมันตกเนอตกใจมีไคพิจารณา ไปปลกพระบรมม
 ชนกค ท่านว่ามันตองระวางโทษใน ๔ สถาน ๆ ๑ ให้ลงพระราชอาญา
 ประหารชีวิตเสียบ อีกสถาน ๑ ให้ลงพระราชอาญาโบย ๕๐ ขว้ย อีก
 สถาน ๑ ให้ลงพระราชอาญา ๒๕ ขว้ย อีกสถาน ๑ ให้ภาคทัณฑ์ ควร
 ลงโทษสถานใดก็ให้ลงโทษสถานนั้น ฯ

๑ มาตรา ๕๑ ถ้าเสด็จทรงพระพิโรธกรวคนใด ๆ ก็ดี แล้ว ทรงเรียกเอาพระแสงจะยิงแทงฟัน ประหารด้วยพระหัตถ์พระองค์เอง ห้ามมิให้คนหนึ่งคนใดเชิญพระแสงไปถวาย ให้นำหนึ่งฝืนอยู่ ถ้า พระองค์ทรงจับกระชากหยิบเอาด้วยพระหัตถ์ของพระองค์เอง ตามข้อข พระราชกฤษฎีกาไทย ถ้าผู้ใดเชิญพระแสงไปกราบทูลถวายในเวลานั้น ท่านให้ลงพระราชอาญา โขย ๒๕ ขวบ มิให้ข้าราชการเอาเยี่ยงอย่าง ต่อไป ฯ

๑ มาตรา ๕๒ ถ้าผู้ใดวิวาทตบตีชกต่อยแทงฟันยิงกัน ถึงเลือด หยดขางอกในพระราชวังก็ดี ถ้าหญิงข่าผู้ใดแทงลูกธนูกลดลูก ในพระราชวังก็ดี ท่านว่าอาชญากรรมในพระราชวัง ถ้าเป็นข่าของใคร ให้เจ้าของทรัพย์ที่ปกครองหญิงนั้น มาทำพิธีการตั้งโรงพิธีสมโภช ตามประตพระราชวังทั้ง ๔ ทิศ ให้มีบายศรี ๔ คู่ ยัตร์ ๕ ชั้น ๔ เงาม ปากประตู ๑ ไก่ ๑ คู่ ให้วงคายสายสิญจน์ให้รอบพระราชวัง แล้ว นิมนต์พระสงฆ์สวดพระพุทธมนต์ ๑ องค์ในประตู ๑ ให้ครบประตูทั้งสี่ทิศ แล้วพระสงฆ์สวดพระพุทธมนต์สมโภชพระราชวัง ๓ วัน แล้วให้เชิญ ขพรหมณ์มาทำพิธีการตามไสยศาสตร์ ระงับเสเดาะอาชญากรรม ให้มี ะบ้ารำประ โคมตรียางคคนตรีให้ครบประตูทั้ง ๔ เสร็จแล้ว ให้เอาไก่ ไปปล่อยเสียข้างนอกพระนิเวศน์ราชวัง ให้ไก่นั้นมันน้ำเอาอาชญา กรรมไร้ออกไป ฯ

๑ มาตรา ๕๓ ถ้าหญิงใดเป็นข่าใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรง ไปรดพระราชทานให้เป็นข่าเห็นจรวงวัลให้แก่ข้าราชการคนใด เป็น

ภรรยาสามีกัน ถ้ามีโทษผิดประการใด ให้ทำแต่พอสมควรให้มัน
เข็ดหลาบ ถ้าตบตจนถึงสาหัสมีขาดเจ็บพิการเสียรูปเสียโฉม ถ้าตาย
ก็ดี ท่านว่ามันต้องระวางโทษ ๓ สถาน ๆ ๑ ให้ลงพระราชอาญาโดย
ทัณฑ์หวัดหนึ่ง ๕๐ ขวับ อีกสถาน ๑ ให้ปรับเป็นลเมียดพระราชบัญญัติ
อีกสถาน ๑ ให้พรวดจากกันเสีย มิให้มันเป็นสามีภรรยาต่อไป ฯ

๑ มาตรา ๕๔ ถ้าสมเด็จพระราชบุตร ถ้าพระภคินิยา พระราช
นัคทา พระญาติวงษานุวงษ์ ถ้าพระสนมกรมการใด ๆ ถ้าทรง
โปรดพระราชทานให้ สมเด็จพระราชบุตรพระองค์ใด ถ้าราชการ
ใด ๆ ตามชั้นลำดับมานั้น ถ้าหญิงนั้นมีความผิดกระทำลเมียดอาญา
ประการใด จะทำโทษประการใด ๆ มิได้เข็ดหลาบ ชายสามีจะไม่
พอใจเลี้ยงไว้เป็นภรรยา ให้นำตัวหญิงนั้นไปส่งต่อกรมพระราชวัง
ให้กรมพระราชวังนำหญิงนั้นขนกราบบังคมทูลถวายคืน ถ้ามิให้นำ
หญิงนั้นไปส่งกรมพระราชวัง แล้วเอาหญิงนั้นไปซื้อขายให้แก่คนอื่น
เสียก็ดี ถ้าขายได้หญิงนั้นให้ไปเสียก็ดี พิจารณาเป็นสัตย์ ให้ลง
พระราชอาญาปรับชายนั้นเป็นลเมียดพระราชบัญญัติ แล้วให้เอาหญิงนั้น
มากกราบบังคมทูลถวายให้จงได้ ถ้าซื้อขายให้คนต่างประเทศ ท่านว่า
มันต้องในระวางโทษลเมียดลักพาเอาหญิงในพระราชวังไป โดยขบ
พระอัยการ ฯ

๑ มาตรา ๕๕ ถ้าคนใด ๆ เข้ารับราชการในกรมวัง ห้ามมิให้
แต่งตัวเหมือนชายหนุ่มนักเลงเจ้าชู้ เอาดอกไม้ธูปเทียน หูก
เข้าขลุ่ยหนังฉวปากร้องเพลง ซักสซอ ตีพิณ ถ้ามีเครื่องสายบันญา
TUDC 28/05/2564

กระทำอาชวาท์เกินเลยพระราชอาญาประการใด ๆ ก็ดี แล้วผู้ทูลเห็น
นั้นหนึ่งเฉยเสีย มั่นคยคึกขัตยังความผิดนั้นไว้ตองในบทใด ๆ ก็ดี
พิจารณาเป็นสัจย์ ท่านว่ามันตองในระวางโทษลเมิตพระราชอาญา
พระราชกฤษฎีกาท่านบัญญัติไว้ ฯ

๑ มาตรา ๕๘ ถ้าผู้ใดค่าแข่งกันต่อนำพระที่นั่งก็ดี ถ้าต้อ
พระภักตร์สมเด็จพระอรรคมเหษณ์ก็ดี ถ้าต้อพระภักตร์สมเด็จพระอรรค
ชายาก็ดี ถ้าสมเด็จพระราชเทเพกก็ดี ท่านให้ลงพระราชอาญาผ่าปาก
มันเสีย ถ้ามันค่าแข่งกันต่อนำพระแม่ นาง ถ้าพระนาง นักแม่ นาง ก็ดี
ถ้าต้อหน้าข้าราชการกำลังราชการอยู่ตามตำแหน่งก็ดี ท่านให้ลง
พระราชอาญาตบปากมัน ถ้ามันค่าแข่งวิวาทกันถึงตบต้อข้างแวง
พนักกันต่อนำพระที่นั่งต้อพระภักตร์ ท่านให้ลงพระราชอาญาประหาร
ชีวิตมันเสีย ถ้าตบต้อชกต้อขแวงพนักกันต่อนำพระแม่ นาง ถ้าพระนาง
นักแม่ นาง ถ้าต้อหน้าอรรคเสนาบดี ข่าหลวงผู้ใหญ่ผู้น้อย ตองใน
ระวางโทษให้ลงพระราชอาญาขบยตั้งแต่ ๑๕ จนถึง ๕๐ ขบยตามโทษา
นุโทษหนักเบา ฯ

๑ มาตรา ๕๙ ถ้าผู้ใดขบกรุกปาต้อยั้งขวางเข้าไปถูกพระ
ราชวัง พระคลัง พลับพลา ตำหนัก ถนน สวนอุทยาน ราชฐาน
มณเฑียรใด ๆ ในพระราชวัง จับต้อได้พิจารณาเป็นสัจย์ ให้ลง
พระราชอาญาขบย ๖๐ ขบย แล้วเอาตัวมันไปขังไว้ ถ้าพระราชทรัพย์
ของหลวงสิ่งใด ๆ หักพ้งให้มันจกการทำใช้ถ้าหากมาใช้หลวง ถ้าทำ
ถ้าหากใช้ไม่ได้ ให้ปรับมันเอาจตุรคุณ ถ้ามันปาต้อยั้งขวางเข้าไป

ถูกเจ้าชั้วตริเห็นอเกล้าเห็นอกระหม่อม ถ้าถูกสมเด็จพระราชบุตร
 พระราชบุตร พระภคินี พระภคินยา ถ้าพระราชบุตรโต พระราช
 บุคตา ถ้าพระสนมกรมการที่พระองค์เสด็จทรงไปรตนนั้น ให้ส่ง
 พระราชอาญาประหารชีวิตรมนเสีย ถ้ามันป่าอายุถึงชว้างถูกพระสนม
 กรมการบรรดาอยู่ในพระราชวังนั้น ให้ปรับมันผู้กระทำผิดโดยถาน
 ลเมิตพระราชอาญาเอา ๔, ๓, ๒, ๑ คณ ถ้าป่าอายุถึงชว้างถูกมีขาดเจ็บ
 ถึงสาหัส ให้ปรับมันตามขาดเจ็บนั้น ให้เอา ๔, ๓, ๒, ๑ คณ โดย
 พระราชกฤษฎีกาทรงไว้ ฯ

๑ มาตรา ๖๐ ถ้าผู้ใดเถียงขัดพระราชโองการเจ้าชั้วตริเห็นอ
 เกกล้าเห็นอกระหม่อม ถ้าสมเด็จพระราชบุตร สมเด็จพระราชบุตร ถ้า
 สมเด็จพระภคินี สมเด็จพระภคินยา สมเด็จพระราชบุตรโต สมเด็จพระ
 พระราชบุตรตา สมเด็จพระอนุชา กระทบกระทบกรัก เจ้าจอมพระ
 แม่นาง พระนาง นักแม่นาง นางผู้ใหญ่ผู้น้อย พระสนมกรมการกต
 มันแข่งค่าครหานินทาประการใด ๆ ถ้ามันแข่งค่าปราสาทราชฐาน
 อุทยานตำหนักกต พิจารณาเป็นลัคย์ว่ามันต้องในระวางโทษ ๘
 สถาน ๆ ๑ ให้ส่งพระราชอาญาตัดคอแล้ววิยราชบาทว์ อีกสถาน ๑
 ให้ผ่าปากถูกปากมัน อีกสถาน ๑ ให้โยยด้วยลวดหนึ่ง ๕๐ ขวบ
 ๖๕ ขวบ อีกสถาน ๑ ให้ขังไว้ ๒ เดือน ๓ เดือน อีกสถาน ๑
 ให้ปรับเอา ๔ คณ อีกสถาน ๑ ให้ปรับเอา ๓ คณ อีกสถาน ๑
 ให้ปรับเอา ๒ คณ อีกสถาน ๑ ให้ภาคทัณฑ์ไว้ ถ้าควรทำโทษ
 สถานใดแล้วแต่เจ้าชั้วตริเห็นอเกล้าเห็นอกระหม่อม ฯ

๑ มาตรา ๖๑ ถ้าผู้ใดเกลียดชังข้าพเจ้าหรือการให้เสียหายน
ผลประโยชน์ในราชการแผ่นดิน ท่านให้ลงพระราชอาญาโทษ ๕๐ ขวบ
แล้วให้ตัดปากมันเสีย ถ้าปากแข็งเกลียดชังข้าพเจ้าหรือการ ยังมีได้
เสียหายนในราชการแผ่นดินก็ดี ท่านให้ลงพระราชอาญาโทษ ๕๐ ขวบ
แล้วเอากะลาตบปากมัน ถ้ามันท้าแข่งฤๅครหานินทา ถ้ามันทำนาย
ตายเจ้าชีวิตหรือเห็นอเกลาเห็นอกรรม่อมเป็นประการใดที่ชั่วร้ายนั้น ท่าน
ให้ลงพระราชอาญาเอาไม้ค้ำปากแล้วลากตระเวนประจานเสร็จแล้ว
ประหารชีวิต ทั้งรับราชบาทวักด้วย โดยขบพระอัยการ ฯ

๑ มาตรา ๖๒ ถ้าผู้ใดแข่งท้าครหานินทาฤๅเกลียดชังข้าพเจ้า
โองการสมเด็จพระอุปโยราช สมเด็จพระอุปราช ฤๅสมเด็จพระราช
บิดา ราชมารดา สมเด็จพระโอรโยโก พระโอรยกานั้น ท่านให้ลง
พระราชอาญาโทษ ๕๐ ขวบ แล้วให้ผ่าปากมันจนถึงโง่ ถ้าทรง
พระเมตตาโปรดมิให้ โขยหลังฤๅมิให้ผ่าปาก ก็ให้ปรับโดยถาน
ถนัดพระราชาอาญาเอา ๔ คุณ ฯ

๑ มาตรา ๖๓ ถ้าผู้ใดหัวหาญยังอาจแข่งท้าเกลียดชังปากแข็ง
มิได้เกรงกลัว สมเด็จพระราชบุตร ฤๅพระราชบุตร ฤๅสมเด็จพระ
พระภคินีโย ภคินียา สมเด็จพระราชนตโต ราชนตดา ฤๅสมเด็จพระ
พระบิดา มาตดา สมเด็จพระอรรคมเหษี พระเทพ พระชายา ท่าน
ให้ลงพระราชอาญาโทษ ๕๐ ขวบ แล้วเอากะลาตบปากมัน ถ้าทรง
พระเมตตาโปรดมิให้ โขยหลังฤๅตบปากด้วยกะลา ก็ให้ปรับมันโดย
ถานถนัดพระราชาอาญาเอา ๓ คุณ ฯ

๑ มาตรา ๖๔ ถ้าผู้ใดเถียงขัดขิกว่าเจ้าชีวิตร เจ้าจอมกับทั้ง
พระแม่นาง พระนาง นักแม่นาง นักราง ที่ทรงพระเมตตาโปรด
ให้มียศชั้นศักดิ์เป็นข้าหลวงสนิทชิดใกล้ของอุลพระบาทนั้น ท่าน
ให้ลงพระราชอาญาโทษ ๒๕ ขวบ แล้วเอากระดาดขปากมันด้วย ถ้าทรง
พระเมตตาโปรดมิให้ โขยหลังฎาผ่าปาก ก็ให้ลงพระราชอาญาปรับ
มันโดยถานลเมืคพระราชกฤษฎีกา มีอยู่ในกรมราชทัณฑ์ฎากรม
ราชศักดิ์ ฯ

๑ มาตรา ๖๕ ถ้าผู้ใดครหานินทาตีเคียนปราสาทราชฐานวิมาน
ตำหนักพระราชวัง ฎาสรรพการทั้งปวงที่พระองค์ทรงดำริห์แล้วให้
ทำขึ้น ท่านให้ลงพระราชอาญาโทษ ๓๐ ขวบ แล้วเอาค้อนไม้ตีปาก
แล้วให้ปรับเป็นลเมืคพระราชอาญาคด้วย ฯ

๑ มาตรา ๖๖ ถ้าผู้ใดวิวาททำตักนเวลารักษาทวารปราสาท
ราชฐาน ฎาตามช่องพระแกลปรางปราสาทราชฐานพิมานบรรหมกต
มันกระทยเบ็ดทำลายช่องพระแกลกต ฎากดงเกลือกเคินเหยยขย้า
เห็นอฟูคพรมที่บรรหมฎาทประทยกต ยนชนตามช่องพระแกลฎากำแพง
กต จิบได้พิจารณาเป็นสตัย ให้ลงพระราชอาญาโทษ ๒๕ ขวบ แล้ว
ตคแซนตคเท้าประหารชีวิตมนแลย อย่าให้คนทั้งปวงเอาเยยงอย่าง
ต่อไป ฯ

๑ มาตรา ๖๗ ถ้าผู้ใดที่ตคอกไม้ฎายุหร ฎานุงผ้าสีชมพู
สีแดง ฎาคาคพงพาคย้าสองไหล่ ฎานุงผ้าลอยชายเข้าไปในชั้น
ก้ำแพงพระราชวัง เคินยันท่าท่าทางตรงนำพระที่นั่ง มันเคินเข้าไป

ในทลนนวนพลยปลาทำหนักทเคยประทบ มนเสดงกกรยาหม่นประมาท
 สตรหญิงพระสนมกรมการข้าหลวงข้างใน ให้ตำรวจวังซ้ายขวา ห้าม
 ปรามขบไล้ให้ออกไปให้พ้น ถ้ามนมีไคเชอพงค้ำ ให้ลงพระราชอาญา
 โขย ๑๕ ขวบ แล้วเอาตัวไปขังไว้ ๓ วันแล้วจึงปล่อยไป ฯ

๑ มาตรา ๖๘ ลักษณะตำรวจตั้งตรวจตรารักษาหญิงพระสนม
 กรมการข้าหลวงข้างใน รัยผิดชอบเหมือนอัยการตำรวจนอก ถ้า
 มีความผิดประการใด ๆ มีโทษลเมิตพระราชอาญาเหมือนกัน ฯ

๑ มาตรา ๖๙ ถ้าพระองค์เสด็จการสั่งให้ลงพระราชอาญาคน
 ไคก็คิ ถ้าหลงคนนั้นยังไม่เคยรัยพระราชอาญาเลย ถ้าการสั่งให้ลง
 พระราชอาญามากน้อยเท่าไคก็คิ ให้ โขยลดหย่อนผ่อนลงมา ๑๐ ขวบ
 ถ้าการสั่งกระชั้น ๆ ซ้ำ ๒ ทน ๓ ทน จึง โขยให้ครบตามกระแสพระบรม
 ราชโองการ ฯ

๑ มาตรา ๗๐ ถ้าผู้ใดคบคิดกันเสพสรายาเมาในพระราชวังคิ
 นำสุราเข้าไปคิ ถ้าดื่มสุราในพระราชวังคิ ถ้ากรอกสุราให้กันกิน
 ในพระราชวังคิ ถ้าชกว่าวชนขามเห็นอพระราชวังคิ ถ้าขว่างกอื่น
 อิจูก่อนกินก่อนกินท่อนไม่ถูสรพลิ่งทงปวงให้ขามไปเห็นอพระราชวัง
 ถ้าพระวชมณเทยรคิ จขไคพิจารณาเป็นสตัย ให้ลงพระราชอาญา
 คคขนเสย ถ้าขว่างขามพระทนงทเสคจประทบอยู่ ให้ลงพระ
 ราชอาญาประหารชวตรมนเสย ฯ

๑ มาตรา ๗๑ อีกประการหนึ่งถ้าไม่มีบันทึกคดี ถ้าไม่เคย
 เข้าไปหลบนอนในพระราชวัง แล้วมันเข้าไปหลบนอนในพระราชวัง
 พิจารณาเป็นสัจย์ เห็นว่ามันเข้ามาหลบนอนโดยสัจย์สุจริต ให้ลง
 พระราชอาญา โขย ๑๐ ขวับ ถ้าเจ้าพนักงานรักษาการในพระราชวังให้
 มันหลบนอน ให้ลงพระราชอาญา โขยเจ้าพนักงานผู้อนุญาตให้หลบนอน
 แทนตัว ๑๐ ขวับ ถ้าพิจารณาเป็นสัจย์ เห็นว่ามันเป็นพวกศัตรูผู้ร้าย
 ให้ลงพระราชอาญาตามบทพระอัยการ ฯ

๑ มาตรา ๗๒ ถ้าพวกโจรศัตรูผู้ร้ายแปลกปลอมเข้าไปข้างใน
 พระราชวังคดี ถ้าโคกระบือช้างม้าฤๅสุนัข สรรพสัตว์กรายวิ่งเข้าไป
 ในพระราชวังคดี ถ้ามันวิ่งเข้าไปถึงพระแท่นข้างในพระที่นั่งคดี ถึง
 พระที่นั่งฤๅตำแหน่งเสด็จประทับคดี ถ้าเป็นตัวใหญ่คราย ฤๅสุนัข
 เป็นขากคดี คนขากคดี ถ้าศัตรูโจรผู้ร้ายแปลกปลอมเข้าไปนั้น กระทำ
 ให้พระองค์มีความหวาดเสียวตกพระไทย ถ้าถึงไล่ทบตแต่งพันฤๅ
 เหยียบขำประการใด ๆ คดี ผู้คนในพระราชวังพิการขาดเจ็บล้มตายคดี
 ท่านให้ลงพระราชอาญาคำรววงผู้รักษาการนั้น ให้ประหารชีวิตมันเสีย
 แล้วให้บริษราชบาทว์ควย ส่วนนายพระทวารให้ลงพระราชอาญาควัก
 ในตาทั้งสองออกเสีย ถ้าเพียงแต่มันเข้ามาแล้วจับตัวได้ ถ้าขับไล่
 ให้ออกไปได้คดีให้ลงพระราชอาญาคำรววง ๕๐ ขวับ ส่วนนายพระทวาร
 นั้นให้ลงพระราชอาญา ๑๕ ขวับ ฯ

๑ มาตรา ๗๓ ถ้าผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานสำหรับใส่กุญแจ ถ้าไข
 กุญแจประตูพระราชวังคดี มันรู้มันตัวทยาอาคมเสกคาးเข็ดทวารพระ

ราชวังให้หลุดออกมาทันที ถ้าเขามนต์สักคนนายทวารพระราชวังกัก
แล้วมันเข้าไปในพระราชวังลักเอาพระราชทรัพย์กัก ถ้าเป็นขี้สาวด้วย
หญิงในพระราชวังกัก ลักนำพาหนีไปกัก พิจารณาเป็นสัตย์ ท่านว่า
มันต้องโทษในระวางมหันตโทษให้ตัดแขนตัดเท้าแล้วประหารชีวิตเสีย
ส่วนครุมนั้นพิพากษา โดยสัตย์เห็นมันคบคิดกันประการใด แล้วให้
มนต์วิชานี้มา ท่านว่ามันทั้งสองต้องโทษอย่างเดียวกัน ฯ

๐ มาตรา ๗๔ ถ้าพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณา
โปรดชำระราชการใด ๆ ตั้งให้เป็นอธิบดีสมุหนายกกรมพระตำรวจรักษา
พระองค์ทมิความซอสัตย์บารงรักษาภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระบรม
นารถยพิตร ซึ่งเป็นเจ้าชู้ทรเห่นอกเกล้าเห่นอกกระหม่อม ให้ดูแล
ตรวจตราต่างพระเนตรพระกรรณ ในเวลาค่าคนให้ขังคชขัญชาข้าราชการ
การผู้ใหญ่ผู้น้อยไปประชุมให้พร้อมกันตามลำดับชั้นผู้ใหญ่ผู้น้อยอย่า
ให้ขาด ถ้าเวลาใดเสด็จพระราชดำเนินไปทางใด ๆ ก็ดี ในเวลา
กลางคนกลางวันก็ให้แวดล้อมตามเสด็จทรงพระราชดำเนินอย่าให้ห่าง
ไกลพระองค์ ถ้าเกยครานแลตงราชการมิได้เอาใจใส่ตามพระราช
นิยมถ้าไม่ประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่ามันลเมิดพระราช
อาญา ฯ

๐ มาตรา ๗๕ กรมพระตำรวจรักษาองค์ชายขวา ให้พึง
ขังคชขัญชาสมุหนายกพระกระลาโหม กรมพระตำรวจรักษาองค์
ชายขวาให้พึงขังคชขัญชาสมุหนายกมหาดไทย แม้ชำระความคดี
เรื่องใด ๆ เป็นความอาญาอุทธรณ์ชำระต่างพระเนตรพระกรรณของ

พระองค์ ถ้าพิพากษาคดีสินคดีเรื่องใดไม่เด็ดขาด ให้นำชนเสนอก่อ
 สมหมายกพระกระลาโหม ถามหาศไทยตามลำดับเจ้ากระทรวง แล้ว
 ทำฎีกาความสัจธรรมมูลคดีส่งไปถึงพระราชกรโองใน จะไต่ปฤกษา
 ชำระให้เจ้ากระทรวงเจ้ากรมตามซ้ายขวาตัดสินเรื่องนั้นต่อไป ถ้า
 คู่ความยังไม่พอใจยินยอม ให้ทำใบระวางฟ้องนั้น ขอกไปให้พระราช
 กรใน ให้รอกคดีเรื่องนั้นชนพพิพากษาตามกฎบังคับความ ถ้าตัดสิน
 ชำระคดีเรื่องนั้นยังไม่เด็ดขาดต่อไปได้ ให้คัดคำตรามูลคดีโทษ
 จำเลย นำชนกรายบังคมทูลเกล้า ฯ ถวาย พระองค์จะไต่เสด็จออก
 มาทรงพระวินิจฉัยคดีเรื่องนั้นให้ ถ้าจะชำระตัดสินความเอง ท่านว่า
 ต้องโทษลเมิดพระราชอาญา ถ้าตัดสินลำเอียงไปฝ่ายโทษฝ่ายจำเลย
 ให้ขาดจากความยุติธรรม ให้ปรับเป็นลเมิดพระอาญาตามบันดาศักดิ์
 โดยพระราชกฤษฎีกา ด้วยเหตุใดจึงไต่บัญญัติไว้ดังนี้ เพราะท่านว่า
 สดศาลาแล้ว ยิ่งแต่ศาลาตำรวจเท่านั้น ถ้ายังบังคับความผิดถูกประการใด
 กิติ จะหาศาลาใครขอเอาคดีเรื่องนั้นมาชำระตัดสินอีกไม่ได้เลย ฯ

๑ มาตรา ๗๖ ถ้ากรมพระตำรวจคัดคำตรามูลคดีนำความชน
 กรายบังคมทูลเกล้า ฯ ถวายกิติ ให้นำความชนเสนอก่อสมหมายก
 ให้เป็นประธานกิติ ถ้าทำคำสัจธรรมส่งไปถึงที่ปฤกษากฎหมายให้บังคับ
 คดีนั้นให้เด็ดขาด ถ้าจะออกนั้งชำระพิพากษาความกิติ ถ้าสืบพยานกิติ
 ควรบอกคู่ความทั้งสองให้รู้เห็น ถ้ามีไต่บอกคู่ความทั้งสองให้รู้
 ถ้ามีไต่ นำคู่ความไปฟังพระราชโองการ ถ้าฟังคำบังคับบัญชาตาม

กฎหมาย ถ้าฟังคำพยานก็ดี กราบทูลฟ้องร้องไม่ให้หมดเนื้อความ
ที่โทษจำเลยฟ้องร้อง ถ้าคำพยานไม่ให้หมดสำนวนคำในคดี ถ้า
คู่ความวิวาทกราบทูลฟ้องเสนอขึ้นพิจารณาเป็นสัจให้ปรับเป็นลเมียด
พระราชอาญา แล้วให้เอาตัวออกจากราชการ ไม่ให้เป็นกรรมการ
ชำระความต่อไป ฯ

๑ มาตรา ๗๗ ถ้ากรมพระตำรวจรักษาพระองค์รับฎีกาจาก
คู่ความไวกดี เบียดประตูตักกลองให้เรียกตำรวจ ๖ บาท แล้วให้
เรียกค่าเบียดประตูโรงกลองอีก ๖ บาท ค่าตักกลอง ๔ บาท ๒ สลึง
ค่านำฎีกาชนทูลเกล้า ฯ ถวาย ๖ บาท เวลาที่จะรับฎีกานั้นให้พิเคราะห์
ดูสำนวนปากคำโทษจำเลยด้วยกันแล้วตรามูลคดีนั้น ให้พินิจพิจารณา
ดูคำทศวรร ทงเนื้อความให้ถูกต้อง ถ้าคำใดไม่ควรฎาเนื้อความไม่
ถูกต้องเข้าในคำราชตระกูลไม่ควรให้นำฎีกานชนทูลเกล้า ฯ ถวายเลย
ให้มอบฎีกานคนให้แก่โทษจำเลยเอาไป ถ้ารับแล้วมิได้พินิจพิจารณา
ดูให้เลื่อยต ฎีกาฉบับใดที่ไม่ควรจะนำชนทูลเกล้า ฯ ถวาย แล้วนำชน
ทูลเกล้า ฯ ถวายก็ดี คดีเรื่องใดไม่ควรให้ตักกลองร้องฎีกา แล้วปล่อย
ให้ตักกลองร้องฎีกาก็ เรื่องใดควรที่จะฟ้องร้องมิได้ขงคยให้ฟ้องร้อง
คดีเรื่องใดที่ควรพิพากษาเด็ดขาดได้ แล้วปล่อยให้ตักกลองร้องฎีกา
รอดคดีเรื่องนชนอก พินักษาโดยสัจ ให้ปรับเป็นลเมียดพระราช
อาญา เป็นพินยเขาหลวง แล้วใช้เงินที่คู่ความเสียไปเท่าใดให้ปรับมัน

เอา๒คุณ ยกเงินเต็มนี้ให้เจ้าของทรัพย์สินที่เสียไปในคดีเรื่องนี้ ทที่เหลือ
อยู่นั้นให้แบ่งเป็นค่าตัดสินส่วนหนึ่ง เป็นพินัยหลวงส่วนหนึ่ง โดย
พระกฤษฎีกาตั้งไว้ มิให้ปรานีมันเลย ฯ

๑ มาตรา ๗๘ ถ้าคดีเรื่องใดที่ไม่ควรเอาตัวโจทก์จำเลยมา
กักขังกัก ไม่ควรข่มเหงแล้วมันข่มเหง ไม่ควรยกเอาคดีเรื่องนี้
ขึ้นกราบบังคมทูลเกล้า ฯ ถวาย แล้วมันยกเอาขึ้นกราบบังคมทูล
เกล้า ฯ ถวาย เชิญให้เสด็จออกทรงวินิจฉัย ไม่ควรฟ้องร้องให้
ฟ้องร้อง การไม่ควรบังคับขยัญชาแล้วบังคับขยัญชาคดี พิพากษา
ตราคดีอาญาให้ยืดยาวไปกว่าหนึ่งเดือนเป็นพระราชกำหนด พิจารณา
เป็นลัทธิ ให้ปรับเป็นลเมียดพระราชอาญา แล้วให้ไต่โทษที่กระทำ
ให้เขามีความผิดเสียหายนั้นด้วย แล้วใช้ทรัพย์สินบังคับขยัญชาเอามาจาก
เขานั้นโดยพระอัยการ ฯ

๑ มาตรา ๗๙ กรมพระตำรวจเวรหาชชาติไป มิได้เข้าอยู่ประจำ
รักษาการฎาเฝ้าฯ เรอ เวลาเสด็จโดยมีกระบวนแห่ มิได้เข้ากระบวน
แห่ตามเสด็จกัก ฎาเสด็จออกหน้าพระลานเกษมสำราญพระราชฤไทย
มิได้ขึ้นเฝ้ากัก ถ้าเข้าเฝ้าเสด็จ มิได้นั่งผ้าคาดพวงรัดเอวให้เรียบร้อย
มิได้ถอดหมวกเข้าเฝ้ากัก ถ้าตำรวจนำตามเสด็จฎาเฝ้าเสด็จมิได้ถอดหมวก
กัก ถ้าเสด็จรับสั่งทวไซสอยมิได้เห็นตัวอยู่ประจำการกัก ถ้าเสด็จจะรับสั่ง
ให้ลงพระราชทนต์ข้าราชการใด ๆ รับสั่งเรียกเอาหาวยมิได้กัก
ถ้าเสด็จออกมิได้ตรวจตราดูแลผู้คนฎาสัตว์ออกไปให้ห่างกัก เวลา

ค่าคนตามเสด็จมิได้ถือเพลิงกต ถ้าผู้ใดเดินผ่านหน้าพระที่นั่งไม่มี
 ผู้ใดห้ามปรามกต ถ้ามนุษย์ฤๅสัตว์อยู่ขวางหน้าพระที่นั่ง ไม่มีใคร
 มาห้ามปรามฤๅขับไล่กต ถ้าเสด็จประทับพลับพลามิได้ตรวจตราค
 ถานเพลิงกต ถ้ามิได้ขังคยขณูชาให้ลาดตระเวนระวังการรักษาพระองค์
 กต ท่านให้ลงพระราชอาญาโทษ ๒๕ ขวับ ฤๅ ๓๕ ขวับตามโทษา
 นุโทษหนักเบา ถ้าตามเสด็จยกหอกตงขน ท่านให้ลงพระราชอาญา
 โทษ ๕๐ ขวับ ถ้ายกหอกขนตะพายฆ่า ถ้าตายไม่มีผลฤๅหอกไม่มีผล
 ท่านให้ลงพระราชอาญาประหารชีวิตรมนเสีย ฯ

๑ มาตรา ๘๐ ถ้าผู้ใดวิวาทต่อกันเฉยกันอยู่ข้างในพระที่นั่งกต
 พดจาหัวท้าวทนายทนายคายอวกอ้าง เป็นคนเก่งคคนร้ายกาจค่อน่าพระที่นั่ง
 กต ทคคอกไม้ฤๅขุท ห่มผ้าห้อยข่าสองไหล่เดินโกวเขน นุ่งผ้า
 ลอยชาย หยคยนเดินผ่านหน้าพระที่นั่งเข้าไปในฉนวนพลับพลาหน้า
 พระลานสถานตำหนักกต ฤๅทะเลาะวิวาทต่อกันกต ให้ห้ามปราม
 ไล่คอกให้ห่าง ถ้ามนไม่เชื่อฟังให้ขยตวลลงพระราชอาญา ๓๕ ขวับ
 แล้วเอาตวมนขงไว้อีก ๓ วัน ฯ

๑ มาตรา ๘๑ ถ้าคารสใช้คารวเงรให้เรียกขาราชการใด ๆ
 กต ให้ไปขังคยกจราชการ ถึงขาราชการใดกต ถ้าฟังไม่สัพแล้ว
 เขาเนอความขนกรายทูลเสนอ ถ้าไปเรียกเขาผิดชอ ไปขังคยขอกการ
 เขาผิดจากพระราชโองการทริขสั่งไปนั้น ให้ลงพระราชอาญาโทษ
 ๓๕ ขวับ ถ้าไปบอกการผิดมความเสียหายถงการแผ่นดิน ท่านว่าคอง

ท่านก็ ออกไปแล้วมันชุ่มเหงาให้อาณาประชาราษฎรเกรงกลัว มันทำ
เห็นอกเห็นนอบน้อมให้ ไต่ความรำคาญเคียดแค้นก็ ไปทำโดยอคติ &
ประการก็ พิจารณาเป็นสัตย์ ท่านว่ามันต้องในระวางโทษ ๖ สถาน
ตามโทษานุโทษหนักเบา โดยพระอัยการบัญญัติไว้ ฯ

๐ มาตรา ๘๔ ถ้าศัตรูก็ ฤๅสรรพสัตว์ร้ายก็ มนุษย์ก็
สัตว์ก็ ที่เป็นขี้เสียดจริตเข้าไปในพระราชวังถึงพระลานหน้าพระราชโรง
เป็นเขตรนำทอัยการตำรวจ มันทำให้เสด็จตกพระราชหฤทัยกลัว
ท่านให้เอาโทษตำรวจถึงประหารชีวิต ส่วนนายทวารนั้นท่านให้ลง
พระราชอาญาควักเอาลูกในตาออกเสียทั้งสองข้าง ถ้าเสด็จมีไต่เห็น
มีไต่ตกพระทัยกลัว มันขี้โล่ออกไปเสียไต่ พระองค์เสด็จทรงทราบบ
ต่อภายหลัง ให้ลงพระราชอาญาโทษตำรวจ ๓๐ ขวับ ให้ลงพระราช
อาญาโทษนายทวาร ๑๕ ขวับ ฯ

๐ มาตรา ๘๕ ถ้าผู้ไต่ถุงผ้าใส่เสื้อมีสีเหลืองสีแดง ฤๅนุ่งผ้า
ใส่เสื้อกระบอก ฤๅนุ่งผ้าไม่ม่น่า ฤๅใส่เสื้อนอกแล้วเอาผ้าห่มห่มทับ
บนเสื้อ ฤๅผ้าขาวมาพาดข่าทั้งสองไหล่ ฤๅนุ่งผ้าปกกรอมลงไต่สคอ
กค นุ่งผ้าลอยชายกค นุ่งผ้าจบกค ฤๅนุ่งผ้าเอาชายมาเห็นขนำกค
ฤๅเอาตอกไม้ขุหรือทศกค แล้วเดินเข้าไปในพระราชวัง ฤๅเดิน
เข้าไปในฉนวนหน้าพลับพลา กค ในรอกำแพงกระลาบาทกค ฤๅเข้าไป
ตรงหน้าพระที่นั่งวาทะณะกค จับตัวไต่พิพากษาโดยสัตย์ ว่าต้องโทษ
ลเมียดพระราชอาญา ฯ

ตรวจตราดูแลบังคับบัญชาเจ้าพนักงานรักษายศกวางคองลของที่พระราช
 โรง พระราชฐาน พระลาน ในเวลาค้ำคนเที่ยงย้ายให้เสียดทั้งในทั้ง
 นอก แลทั้งปวงสาตราฐานสถานเกษแก้วพลับพลา ถ้าหากพบให้บังคับ
 บัญชาให้ทำซ่อมแซมขึ้นใหม่ อย่าเกินให้เลยทำเพิกเฉยไม่เอาใจใส่
 ธรรมดาอยู่บ้านเรือนต้องแต่งรักษาทรัพย์สมบัติคอบบตรภรรยาของตน
 ใด ให้เอาพระราชโรงฤาพระราชสถานวิมานค้ำหนักทเผาเป็นบ้านเรือน
 ตกแต่งรักษา เอาพระราชทรัพย์ ในท้องพระคลังนั้นให้เหมือนของตน
 พกษรักษาอย่าให้หักพังกระจัดกระจายไป สิ่งใดเก่าเปลี่ยนเอาขึ้น
 เป็นใหม่ให้จงได้ ให้เป็นศิริมงคลในพระราชวัง เข้ามาอย่าให้ขาด
 ในเวลารাত্রี ค้ำแล้วราชการเฝ้ารักษายศบบัญชาการทุกกระทรวง
 กรมการให้ ขนเผาทลลของธิดพระบาทเข้าเย็น ให้เกรงกลัวพระราช
 อาญาตรวจตราให้ทั่ว นิ่งเฝ้าให้เรียบร้อยถูกต้องตามตำแหน่งบันดา
 ศักดิ์ผู้ใหญ่ผู้น้อยตามพระราชบัญญัติไว้จงทุกประการ ถ้าจะบังคับกิจ
 การทวาทศมาศกษราชการทั้งปวงให้ถูกต้องตามกฎหมายลำดับประเพณี
 ไบราณมา จงมีมนโรรถรักภักดีในพระราชวงษานวงษ์แลข้าราชการ
 ใหญ่น้อยทั้งปวง ให้มีความสัตย์สุจริตในการค้ำหนักเขา อย่า
 บิดบังฤาเบียดเสียดค้ำนทาพยาบาทอาฆาฏองแวง จงรู้ความยากจน
 เชื้อใจทุกขรอนธุระที่จะบังคับการไปให้ ถูกโดยสมนึกควรที่จะกระทำได้
 อย่างมีใจทวิติอิฉาฉันทา ให้รู้เห็นว่าเกียจคร้านฤาขยันหมั่นอุส่าห์
 รัยราชการกต ถ้ารู้เห็นว่าผู้ใดมีพิกษาบ้ำเห็นใจความเจริญในราชการ
 แผ่นดิน รู้การแล้วควรกราบทูล รู้ซึ่งพระราชเหตุไทย รู้ทั้งอธิยาไครย

ทุกประการ รู้ว่าการควรๆไม่ควร รู้ว่าเป็นผู้ใหญ่ผู้น้อย รู้ว่าเป็นเฝ้า
 พงษ์วงษ์ตระกูล รู้ทั้งผู้อยู่บ้านเรือนเป็นข้าราชการทวลงกันหมด รู้ทั้ง
 สรรพกิจการนกิจทั้งปวง ให้เลอยศทั้งข้างในแลข้างนอก ถ้าไม่รำเรียน
 ให้เจ้าพระราชากิจทั้งปวงให้เฉลียวฉลาด อย่าให้มตคชคเวนเหลือ
 อยู่อย่างหนึ่งอย่างใดเลย อย่าเกียจคร้านไม่ระมัดระวังราชการใน
 แพนกโตฎาจำพวกโตกัตติ ต้องในระวางโทษลเมิตพระราชอาญาใน
 ๕ สถาน ๆ ๑ ให้ลงพระราชอาญาโทษ ๕๐ ขวัญ แล้วเอาตัวขังไว้ อีก
 ๓ เดือน แล้วจงเอาตัวมันออกจากราชการเสีย อีกสถาน ๑ ให้ลงพระ
 ราชอาญาปรับเอา ๔ คน อีกสถาน ๑ ให้ปรับมันเอา ๒ คน อีก
 สถาน ๑ ให้ปรับมันเอา ๓ คน อีกสถาน ๑ ให้ภาคทัณฑ์ไว้ ถ้า
 ควรทำโทษสถานใด ก็ให้ลงโทษมันสถานนั้น ๆ

๑ มาตรา ๘๘ ให้ข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยทั้งปวง มีออกญา
 พระยา พระหลวง ขุนหมื่นมุลนาย ทมยันตาคักกิตสูงต่ำ ให้พึงบังคับ
 บัญชาในกิจราชการ ให้เกรงกลัวอำนาจเรือนหลวงเป็นผู้รับผิดชอบส่วน
 อาญาในกฎหมายเทียรบาล ฎารับพระราชโองการ ฎาพระราชดำรัส
 ฎาพระราชบัญชา ฎาพระราชเสาวนีย์ บังคับบัญชาการตามธรรมเนียม
 ราชการใหม่กัตติ ฎาเตือนกิจราชการเก่าใหม่กัตติ ให้รับรองตามบังคับ
 ถ้ามิได้รับรองตามบังคับ ฎารับแล้วมิได้ส่งกิจการตามกำหนดกัตติ ถ้า
 มีฎากาหมายเกาะเรียกตัวให้ไปรับกิจการฎารับแก้กัตติ มีโทษเข้ามา
 รองพองแล้วมิได้ไปตามหมายนัดบังคับกัตติ พิจารณาเป็นสത്യให้ต้อง
 โทษลเมิตปรับมันตามบัญญัติกัตติ ๆ

ถ้าเจรจาในครั้งแรกให้ห้ามปรามอย่าให้เจรจาต่อไป ถ้ามีใตเชอพง
ให้เอาข่วงผ้าคล้องคอหลุดออกเสียจากที่ แล้วให้เสียค่าข่วงโดยพระราช
กฤษฎีกา

ถ้ายังมีใตเชอหลายในครั้งที่ ๒ ให้ภาคทัณฑ์ไว้ คือให้แนะนำ
สั่งสอนห้ามปรามเสียก่อน ถ้ามีใตเชอพงคำสั่งสอน ให้ขยับแขน
หลุดออกไปเสียให้พ้น แล้วห้ามเผา ๓ วัน ถ้ามีใตเชอหลายถึง ๓ ครั้ง
ให้เอาตัวมันไปขังไว้ ๓ วัน แลให้ปรับเป็นลเมิตตามบัณฑิตกิติ ๗

๑ มาตรา ๕๓ ถ้าข้าราชการผู้ใดมีบัณฑิตกิติมา ๕๐๐๐ ถ้ามี
บัณฑิตกิติมา ๓๐๐๐ เจรจาล้อเลียนกันเล่น (นำพระที่นั่ง) ในครั้งที่ ๑
ให้ห้ามปรามแนะนำสั่งสอนให้รู้ตัวไว้ ถ้ามีใตเชอพงคำสั่งสอน
ให้เอาข่วงผ้าคล้องคอหลุดออกไปเสีย ถ้าเจรจาล้อเลียนกันเล่นถึง ๒
ครั้ง ให้ภาคทัณฑ์ไว้คือคำสั่งสอน ถ้ามีใตเชอพงคำสั่งสอน ให้เอา
ข่วงผ้าคล้องคอหลุดออกไปเสีย แล้วห้ามไม่ให้มันเข้าเผาตลอดของ
พระบาท ๖ วัน ถ้าเจรจาล้อเลียนกันเล่นถึง ๓ ครั้ง ให้เอาข่วงผ้า
คล้องคอเอาตัวมันออกไป แล้วเอามันไปขังไว้มีกำหนด ๗ วัน
แลทั้งให้ปรับเป็นลเมิตโดยบัณฑิตกิติอหิยติเรอนหลวงด้วย ๗

๑ มาตรา ๕๔ ถ้าผู้ใดเป็นข้าราชการแต่ยังไม่มียศบัณฑิตกิติ
เป็นแต่พนักงานชั้นต่ำ ถ้าเจรจาล้อเลียนกันเล่น นำพระที่นั่งครั้งที่ ๑
ให้ว่ากล่าวแนะนำสั่งสอนให้รู้กฎข้อบังคับขยับข้อมห้ามปราม ถ้ามีใต
เชอพงคำสั่งสอน ให้เอาข่วงคล้องคอหลุดออกเสีย ถ้าเจรจาล้อเลียน
กันเล่นครั้งที่ ๒ ให้ขุดแขนมันเอาไปลงพระราชอาญาโทษ ๑๕ ขวบ

ถ้าเจรจาซื้อขายกันเล่นครั้งที่ ๓ ให้ลงพระราชอาญา โขย ๒๕ ขวับ
แล้วให้ปรับเป็นลเม็ดโดยบันดาคักติเรือนหลวง แลห้ามมิให้เข้า
๔
เผาเลย ๗

๑ มาตรา ๘๕ ข้าราชการบรรดาศักดิ์ตำแหน่งชนเผ่าทูลฉลององค
พระบาท ให้นำหมอบคองฟังพระสรลีหน้าท ทรงประกาศโดยราชการ
ถ้าผู้ใดผิดหน้าทลยเลยงลกสกักกน ถ้ากระชียกระชายกันประการ
ใด ๆ ให้พระองค์มีความสงไสยสนเท่ห์ในพระราชหฤไทย ให้ลง
พระราชอาญาประหารชีวิตรมนแลย ถ้าทรงพระเมตตาไปรมมิให้
ประหารชีวิต ให้ลงพระราชอาญา โขย ๕๐ ขวับ แลเอาตัวไปขังไว้
มกกำหนด ๓ เดือน ๗

๑ มาตรา ๘๖ ถ้าผู้ใดขอยแย้งรางวัลก่อนนำพระที่นั่ง แล้วยวย
แย้งเอาไปตกลงเวียรายชชิตชายแตกหักหายไปก็ ถ้าลอบลักเอา
ไปชกซ่อนไว้ก็ พิจารณาเป็นสัตย์ ให้ต้องโทษ ๓ สถาน คือสถาน ๑
ให้ตคนวมอแลย อีกสถาน ๑ ให้ลงพระราชอาญา โขย ๒๕ ขวับ อีก
สถาน ๑ ให้ปรับทวคุณ ๗

๑ มาตรา ๘๗ ถ้าเจ้าชีวิตรเห็นอกเกล้าเห็นอกระหม่อมทรงตั้งผู้
ใดให้มึนามอย่างใด ๆ เก่าฤาใหม่ก็ ให้ข้าหลวงมณเฑียรบาลบอก
กล่าวให้ข้าราชการทั้งข้างในข้างนอกให้รู้เห็นทวถงกันภายใน ๓ เดือน
ลงมา ถ้าผู้ใดเรียกนามไม่ถูกต้อง ถ้าแกล้งโดยไม่พอใจจะเรียก
นามนั้นกค พิจารณาเป็นสัตย์ ถ้าจำมิได้ฤาไม่รู้จักเรียกตามความ
โง่เขลาโดยเทา ๒๘/01/2564 ผิดปลงครั้ง ๑ ให้ภาคทัณฑ์โทษไว้ แลให้

บังคับบัญชาให้หัดเรียนเรียกให้ถูก ถ้ามันแก่งมันไม่พอใจจะเรียก
 ทำเป็นคนไม่รู้ไม่เข้าใจ ให้ลงพระราชอาญาปรับมันเป็นลเม็ค ตาม
 ชั้นตาคักกิสูงๆต่ำๆ โดยพระอัยการ ฯ

๑ มาตรา ๕๘ ถ้าพระบรมวงษานุวงษผู้พุดจาปราไสยัวเข้าทรงพระ
 สรวลเล่นปล้ำปลุกกันอยู่ในพระที่นั่ง ต้องในระวางโทษ ให้ลง
 พระราชอาญาโทษ ๓๐ ขวบ ถ้าทรงพระเมตตาโปรดมิให้โทษ ให้ปรับ
 เป็นลเม็คพระราชอาญา ถ้าพุดจาปราไสยัวเข้าทรงพระสรวลเล่นปล้ำ
 ปลุกกันเหนือพระราชโอรส พระองค์ยังไม่ทันจะเสด็จออก ให้ลง
 พระราชอาญาโทษด้วยลวคหนึ่ง ๑๕ ขวบ ถ้าทรงพระเมตตาโปรด
 มิให้ลงพระราชอาญาโทษ ให้ปรับเป็นลเม็คตามชั้นตาคักกิ ลด
 ค่ำกลาง ฯ

๑ มาตรา ๕๙ ถ้าผู้ใดวิวาททะเลาะเถียงต่อกันอยู่ที่พระลานข้างใน
 ต้องโทษลเม็คว่ามันไม่กลัวเกรงพระราชอาญา ท่านให้โทษมันด้วย
 หวาย ๒๕ ขวบ ถ้าไต่ยนถงพระกรรมของพระองค์เอง ท่านว่ามันไม่
 เกรงกลัวพระราชอาญา บังอาจทะเลาะวิวาทเถียงต่อกัน ในพระราชโอรส
 ให้ลงพระราชอาญาโทษ ๕๐ ขวบ ถ้ามันต่อกันอยู่ในพระลานให้ลง
 พระราชอาญาโทษ ๕๐ ขวบ ถ้ามันตาแข่งกันเหนือพระราชโอรส ให้ลง
 พระราชอาญาโทษ ๓๐๐ ขวบ แล้วปรับผู้ก่อเหตุการเป็นลเม็คตาม
 ชั้นตาคักกิเป็นพินัยหลวงแล้วจึง พิพากษาคัดเค็ดขาดให้หมดความ
 สงไสย ฯ

๑ มาตรา ๓๐๐ ถ้าผู้ใดวิวาทกันในที่พระราชวังที่พระลานข้างในก็ดี ถ้าทำหนักเสด็จทรงประทับแรมก็ดี ถ้าผู้ใดเก่งมีกำลังเร็วแรงมาก ถึงชกต่อยทุบตบกันควมมือถูกเท้าก็ดี ท่านให้ลงพระราชอาญา โขย ๕๐ ขวบ แล้วเอาตัวไปขังไว้มีกำหนด ๓ วัน ถ้าเตะถีบเอาตัวเข้าแต่มีเท้าถูกก็ดี ให้ลงพระราชอาญาตคนวเท้าครึ่ง ๑ ถ้ามีนมเอามือตบตเขาแต่ไม่ถูก ให้ลงพระราชอาญาตคนนมหนึ่งเสีย ถ้าชกต่อยเขาถูก ให้ลงพระราชอาญาตคนนมหนึ่งเสียทั้ง ๒ ข้าง ส่วนปรับนั้นให้ปรับตามพระราชกฤษฎีกา ฯ

๑ มาตรา ๓๐๓ ถ้าผู้ใดวิวาทกันในที่พระลานข้างในก็ดี ถ้าที่พระราชวังก็ดี แล้วฝ่ายหนึ่งจับเอาเครื่องสรรพศาสตราวุธพุ่งไปถายถึงแทงพันตเขาแต่ยังเอนไม่ถกตัวเขา ท่านให้ลงพระราชอาญา ให้ตคนนมมอเสียทั้ง ๓๐ นว ทั้งให้ โขยทั้งปรับตามพระราชกฤษฎีกา ถ้าตพันแทงถึงเขาถูกมีแผลขาดเจ็บ ให้ลงพระราชอาญาปรับตามขาดแผลโดยพระราชกฤษฎีกาท่านตั้งขัญญัตไว้ ให้เอา ๒ คุณ ฯ

๑ มาตรา ๓๐๒ ถ้าผู้ใดทงองอาจไม่เกรงกลัวพระราชอาญา มีนเคินข้ามพนักพระแท่นพระยงู ที่ทำหนักเคยทรงประทับสำราญ ถ้าพระแท่นที่บรรทมมีนไปหลยนอนถาเคินเหยียบย่ำกก็ดี ถ้าเหยียบย่ำที่ตงเครื่องสำหรับทรงสำหรับเสวยกก็ดี ในเวลาที่ไปนอนเวรรักษาการ มีนปุกหลยนอนเหนือพระแท่นบนปราสาทราชฐานพิมานมณเฑียรข้างในข้างนอกกก็ดี ถ้าปุนอนในสถานที่บรรทมทำหยังอวดอ้างยกเนอยกตัว

ให้เทียบเสมอท่านที่เป็นเจ้านาย ถ้าพระยามหากษัตริย์ พิพากษา
โดยสัตย์ ให้ลงพระราชอาญาตัดแขนตัดเท้ามันเสีย ถ้าทรงพระ
เมตตา ไปรอกให้ลดหย่อนผ่อนโทษมิให้ลงพระราชอาญาตัดแขนตัดเท้ามัน
ถ้าชายก็ตี หญิงก็ตี ให้เอาเงินมาไถ่โทษ ถ้าจะลงพระราชอาญา
ด้วยลวบทหนึ่งเพียง ๕๐ ฎา ๒๕ ขวบ ฎาปรับเป็นลเมียดพระราชอาญา ฯ

๑ มาตรา ๓๐๓ ถ้าผู้ใดเข้าออกไปมาผู้ใดเข้าออกตามประตู
มันเข้าออกตามช่องพระแกลด ถ้าขึ้นกำแพงหรือวังเข้าออกในเวลาค้ำคน
ฎากกลางวันก็ตี มันยังอาจขุดกรอกเจาะทำลายกำแพงพระราชวังเข้าออก
ไปมากก็ตี มันกระทุ้งถล่มผลึกให้ตกหล่นลงมาพอเป็นช่องสำหรับเข้า
ออกไปมาใดก็ตี ถ้ามันทำว่าตะถี่ยแทงฟันนายประตูทวารก็ตี ท่านว่า
มันต้องโทษ ๓ สถาน ๆ ๓ ขึ้นตามช่องพระแกลดกำแพงพระราชวังขึ้นนอก
ให้ลงพระราชอาญาตัดเท้าเสีย อีกสถาน ๓ มันถล่มผลึกทำลายวัง
กำแพงประตูขึ้นไปขึ้นในนั้น ท่านให้ลงพระราชอาญาประหารชีวิต
มันเสีย อีกสถาน ๓ ยังอาจขุดกรอกเจาะรอกำแพงวังประตูพระราชวังนั้น
ให้ลงพระราชอาญาตัดแขนมันเสีย ฯ

๑ มาตรา ๓๐๔ ถ้าจนถึงเวลาแล้วนายทวารจะเปิดทวารประตู
พระราชวัง ถ้ามันมีไต้ให้นายทวารเปิด มันไปเปิดเองเข้าออกตาม
อำเภอใจของมันเอง ท่านว่ามันแก้งมิให้นายทวารพิจารณาคุกการตี
ฎาชั่ว อย่าให้ล่วงรู้เนอความสัตย์จริง ท่านให้ลงพระราชอาญา
๒๐ ขวบ ฯ

๑ มาตรา ๓๐๕ ถ้าผู้ถือเครื่องสรรพศาสตราอาวุธเข้าไม้ตะพดเข้า
 ไม้ตะขงเข้าไปในพระราชวัง ให้นายทวารห้ามปรามชักถามให้รู้
 เนื่อความว่าร้ายฤาดี ถ้าเป็นการที่ไม่ควรจะถือชงเครื่องสรรพศาสตรา
 อาวุธ แล้วถือเอาอาวุธเข้าไปเองโดยอำเภอใจของมัน ท่านว่ามันมีโทษ
 เสมอด้วยราชคัตร์ ให้ลงพระราชอาญาตักแชนมันเสีย ถ้านายทวาร
 อนุญาตให้ถือเครื่องสรรพศาสตราอาวุธเข้าไปในพระราชวัง ท่านให้ลง
 พระราชอาญาโดยเจ้าพนักงานรักษาพระทวารนั้น ๕๐ ขวับ แล้วเอา
 ตัวเข้าเป็นพลสำหรับกระทำการหนัก อย่าเอามันไว้เป็นนายรักษาพระ
 ทวารต่อไปเลย ฯ

๑ มาตรา ๓๐๖ อัยการสำหรับคนแลเสด็จเจ้านายทุกพระองค์
 ฤาข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยทั้งปวง เวลาเขาเฝ้าทูลลอองธุลีพระบาท
 ถาษาพาหนะอย่างใด ๆ ไปถึงที่พระลานข้างพระทวาร ให้ลงจากพาหนะ
 นั้น ถ้าไม่ลงขบทั้งพาหนะนั้นเข้าไปในพระราชวัง นายทวารห้ามปราม
 มิได้เชอพง ท่านให้ลงพระราชอาญา ๕๐ ขวับ ถาทรงพระเมตตาโปรด
 มิให้ลงพระราชอาญา ให้ปรยเป็นลเมิตตามขันตาคักกิติ เอา ๒ คน
 ถ้านายพระทวารมิได้ห้ามปราม ให้ลงพระราชอาญาโดย ๓๐ ขวับ
 ถาได้รบยาเห็นจวางวล เสด็จทรงพระเมตตาโปรดให้ ขนวอฤาพาหนะ
 กนพระกลตฤาร่มฤาหมวกพระมาลาเข้าไปนันทาโทษมิได้เลย ฯ

๑ มาตรา ๓๐๗ ส่วนลักษณะที่กนพระกลตเข้าไปในพระราชวังนั้น
 ถาในกาลสมัยเวลามีฝนตก ถึงกำหนดที่จะเข้ารับราชการ ในเวลา
 สมัยวันใครบสั่งให้หาตัวเข้ามา ถอกางขงตัวเองเข้ามาได้ไม่มีโทษ

เลย ถ้าให้คนถือกางกั้นให้ ท่านว่าต้องโทษลเมิดพระราชอาญา
ให้ปรับตามบันทาคักกิติสงฤาทำ ฯ

๑ มาตรา ๓๐๘ ส่วนพระราชกำหนดพระราชกฤษฎีกาอัยการ
ทหารเรือที่เอาเรื่องเข้าไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ถ้าเสด็จออกประทับ
ตำหนักพลับพลาใดจะถึงแต่ยังห่างประมาณ ๕ เส้นให้ลดพระกลด
จากร่มฉัตรหมวกลงเสีย ถ้าพระองค์มีไต่เสด็จออก แต่ข้าบ่าเรือ
ทูลละอองธุลีพระบาทฝ่ายในออก กำหนดประมาณ ๓ เส้นให้ลดร่มลง
จากฉัตรหมวกออก ถ้าพระองค์มีไต่เสด็จออก จากทูลละอองฝ่ายใน
มีไต่ออก ส่วนตำหนักพลับพลาใดที่เจ้าพนักงานจัดการตั้งพระแทน
คอยรับเสด็จอยู่นั้น ให้มีจำนวนห่างประมาณ ๑ เส้น ให้ลดพระกลด
ร่มหมวกลงจากฉัตรหมวกออก ถ้ากางกั้นสวมหมวกขึ้นเข้าไป ท่าน
ว่ามันเกินเลยพระราชกำหนดที่ทรงบัญญัติไว้ในกติก ฉัตรกางร่มสวม
หมวกแจวเรือต่อเรือผ่านหน้าพระที่นั่งกติก ผ่านหน้าพระแท่นตำหนักพลับ
พลา ผ่านหน้าพระลานพระทวารอุทยานของพระราชวังก็ดี ท่านว่ามันต้อง
โทษลเมิดใน ๓ สถาน ๆ ๑ ให้ลงพระราชอาญาโทษด้วยลวดหนึ่ง ๕๐ ขวับ
อีกสถาน ๑ ให้ปรับโดยบันทาคักกิติ อีกสถาน ๑ ให้ภาคทัณฑ์โทษ
ไว้ครึ่งหนึ่ง ถ้ามันไม่รู้กฎหมายอาชญาข้อยังคืบ จากเจ้าพนักงานมีไต่
ห้ามปราม อย่าให้มันมีโทษเลย ถ้าเจ้าพนักงานห้ามปรามแล้วมัน
ไม่เชื่อฟัง ให้ลงพระราชอาญาโทษตั้งแต่ ๕ ขวับขึ้นไปถึง ๑๕ ขวับ
โดยบทพระอัยการ ฯ

๑ มาตรา ๓๐๙ ถ้าพระองค์เสด็จออกประทับตำหนักสำหรับพระแม่
นางพระนางฤๅตำหนักเจ้าจอมใด ๆ ก็ดี ให้นายร้อยนายตายนห้ามปราม
เรือข้าราชการ ฤๅเรืออาณาประชาราษฎร์ที่จะล่องไปมา ถ้าจนถึง
ตำหนักพลับพลาให้ลคร่มลงฤๅถอดหมวกออก พากันนั่งลงแจวเรือ
ไปกว่าจะพบน้ำพระที่นั่ง ถ้านายร้อยนายตายนมิได้ห้ามปราม ท่านให้ลง
พระราชอาญาโทษคนละ ๑๕ ขวับ ถ้านายร้อยนายตายนห้ามปรามแล้ว
มีนมโศกเชือก ฟัง ท่านให้ทำโทษรวบเอากรมฤๅแจวพายของมันเข้าเป็น
พระราชทรัพย์ของหลวง โดยพระอัยการ ฯ

๑ มาตรา ๓๑๐ ถ้าพระราชวงษานวงษ์ ฤๅข้าราชการผู้ใหญ่
ผู้น้อยทั้งปวง เวลาชนเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทมีความเกรงกลัวพระ
บารมี ไปถึงน้ำพระลานมีกำหนด ๑ เส้นจะเข้าพระทวารชั้นนอก ให้
ลงจากยานพาหนะแล้วลคร่มถอดหมวกออกจากคิះ ถ้าเสด็จออก
ณพระที่นั่งจันทริการพลับพลาจนจะถึง แต่ยังไม่ห่างประมาณ ๕ เส้น
ให้ลคร่มถอดหมวกออก ถ้าพระองค์มีโศกเสด็จออก แต่ช้ามาเรือ
ทูลละอองธุลีพระบาทฝ่ายในออกให้มีกำหนดห่างประมาณ ๓ เส้น ให้ลคร
ร่มลงฤๅถอดหมวกออกจากคิះ ถ้าชนยานพาหนะฤๅใส่หมวก โปก
คิះเดินผ่านน้ำพระที่นั่งเผลอเลยไปให้เกินกว่าพระราชกำหนดขบถพระ
อัยการบัญญัติไว้ นั้น ถ้าข้าราชการต้องโทษ ๓ สถาน ๆ ๑ คือให้ลง
พระราชอาญาโทษด้วยลวดหนึ่ง ๕๐ ขวับ อีกสถาน ๑ ให้ปรับตาม
บันดาศักดินา อีกสถาน ๑ ให้ภาคทัณฑ์โทษไว้ ถ้าราษฎรที่ไม่รู้
กฎหมายขบถขบ นายร้อยนายตายนมิได้ห้ามปราม ท่านว่าอย่าเอา

โทษแก่มันเลย ถ้านายร้อยนายตายน่ามปรามแล้วมันไม่เชื่อฟัง
 ท่านให้ลงพระราชอาญาโดยมันตั้งแต่ ๕ ขวับไปจนถึง ๑๕ ขวับ โดย
 พระอัยการท่านตั้งขบัญญัติไว้ ฯ

๑ มาตรา ๓๓๓ ถ้าพระราชวงษานวงษ์ตรวจตราห้ามปรามมิได้
 เชื้อพง กลับมาต่อว่าเถียงแข่งค่าเจ้าพนักงานผู้รักษาการ ท่านว่า
 ต้องโทษใน ๓ สถาน ๆ ๑ ให้ส่งตัวไปมหาดไทย สถาน ๑ ให้ส่งตัว
 ไปให้อธิบดีศรีรองครักษ์ สถาน ๑ ให้เอาตัวเข้าเป็นพลหญ้าข้างหลวง
 ถ้าจะปรับโทษนั้นให้ปรับโดยพระราชกฤษฎีกาเดิม ถ้าถึงตบตีเจ้าพนักงาน
 ท่านให้ลงพระราชอาญา กับทั้งข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยฤาอาญา
 ประชาราษฎรทั่วไป ถ้าผู้ใดไม่มีความเกรงกลัวพระราชอาญา มิได้
 ปฏิบัติตามพระราชกำหนดนี้ ถ้าgangsได้หมวกเอาผ้าโพกศีรษะกัก
 ฎากางกั้นสัปทนฎาพระกลดกักตึง นุ่งผ้าลอยชายขนยานพาหนะกัก
 แกล้งทำตามลำพังของตัวเอง มิได้เกรงกลัวพระราชอาญานายทวาร
 นายร้อยนายตายน่ามตรวจ ท่านให้ลงพระราชอาญาโดย ๕๐ ขวับ แล้ว
 ให้ปรับตามขาดแผลเอา ๒ คุณ ถ้าทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ลงพระ
 ราชอาญาโดย ให้ปรับเป็นลเมิตพระราชบัญญัติต่อไปก็ได้ ฯ

๑ มาตรา ๓๓๒ ถ้าโจรคัศร์ผู้ร้ายถามสัตว์ร้ายทั้งปวง คน
 ข่าสนักชบาคติ มันเข้าไปถึงหน้าพระราชวังถามมันขึ้นไปบนพระราชโรง
 กติ มันทำให้พระองค์ตกพระราชหฤไทย ท่านให้ลงพระราชอาญา
 โดยตำรวจ ๕๐ ขวับแล้วให้บริบราชบาทว์ ส่วนนายพระทวารนั้น
 ให้ลงพระราชอาญาควักลูกในตาออกเสียทั้ง ๒ ข้าง ถ้าพระองค์มิได้

เสด็จออก สัตว์ฤาษีมนุษย์สุนัขเป็นขากัก ศัตรูร้ายกัก มนชน
เห็นอพระราช โรงพระราชมณฑลเศียรกัก ท่านว่ามันต้องโทษอาญา
พระราชมณฑลเศียรให้ โขย ๕๐ ขวัญ ส่วนตำรวจนั้นท่านให้ลงพระราช
อาญา โขย ๓๐ ขวัญ ส่วนนายพระทวารให้ โขย ๓๕ ขวัญ ฯ

๑ มาตรา ๓๓๓ ถ้าผู้ใดคบคิดชักชวนกันเสปสุราสขย่นกันชา
ยาเมาในพระราชวังกัก ฤาษีมันตมสุราทำยาฝิ่นในพระราชวังกัก มัน
ร้องเรียกกันฤาษีองรำให้มีเสียงโต่งตึงเอิกเกริก ฤาษีมันปล้ำปลุกต่าง
ซบไล่นักในพระราชวังกัก ฤาษีมันชักกว่าให้ ชนข้ามไปเห็นอพระราชวัง
กัก ฤาษีมันคบคิดกันเล่นเบี้ย ไปถ่วงกักศรรพการพนันในพระราชวัง
กัก พิพากษาโดยสัตย์ ท่านว่ามันต้องโทษลมหิตพระราชบัญญัติ
ให้ลงพระราชอาญา โขยด้วยลวตหนึ่ง ๕๐ ขวัญ ฯ

๑ มาตรา ๓๓๔ ถ้าผู้ใดชิงขวางด้วยท่อนไม้ฤาก้อนอิฐก้อน
หินก้อนดินกัก ให้ข้ามไปเห็นอปราสาทราชฐานวิมานมณฑลเศียรตำหนัก
เกยแก้ว ท้องพระโรง พระลานฤาพระที่นั่งกัก ข้ามเห็นอพระองค์ฤา
องค์อรรคมเหษีกัก พระราชบุตรหญิงพระสนมกรมการฤาอรรคเสนา
บดีผู้มีบันดาศักกัก พิพากษาโดยสัตย์ว่ามันต้องโทษใน ๓ สถาน ๆ ๓
ให้ตัดแขนมันเสีย อีกสถาน ๓ ให้ลงพระราชอาญา โขย ๓๐ ขวัญ
อีกสถาน ๑ ให้ปรับมันตามบันดาศักกักสูงต่ำ ฯ

๑ มาตรา ๓๓๕ ถ้าผู้ใดบังอาจหยิบโยนทิ้งสิ่งใด ๆ ไปถูก
ปราสาทราชฐานกัก ฤาถูกพระแท่นทิพอาศน์กัก ฤาถูกพระองค์
เสด็จกัก พระอรรคมเหษีพระราชบุตรหญิงพระสนมกรมการ

ข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยทมิขันตาคักกิติ พินักษาทโดยสตัย ท่านว่ามนั
ตองโทษใน ๔ สถาน ๆ ๓ ให้ลงพระราชอาญาประหารชีวิตมนัเสีย อีก
สถาน ๑ ให้ตักแขนมนัเสีย อีกสถาน ๑ ให้ โขยมนัด้วยลวดหนัง
๕๐ ขวัญ แล้วให้ปรับเปนมืดโดยขันตาคักกิติ ฯ

๐ มาตรา ๓๓๖ ถ้าผู้ใดเป็นอริยคิสำหรับรักษายทพระอัยการ
ฎาพระราชอาญาทั้งปวง ให้ตงใจสุจริตประพฤตให้ปราศจากอคติธรรม
ทั้ง ๔ ประการ ถ้าเห็นผู้ใดกระทำอาชวความผิดลเมิตเห็นอพระ
ราชกำหนดขทพระอัยการ ให้วากกล่าวตักเตือนบงคขบัญญัติชตราคค
นั้นให้เตคชาค มัสหนาทเหมอนราชสัท ถ้าวากกล่าวแนะนำตงสอนไป
แล้วมิได้เชอพง ให้ขงคขกระทำโดยอาญาหลวงททรงบัญญัติไว้ทุก
ประการ มิให้ลคหยอนผอนโทษมนัเลย ถ้ากระทำโดยอาญา
มิได้ เพราะอำนาจอาญาของตวนอย จะขงคขบัญญัติตอไปมิได้
ให้นำชนเสนอพอองรองฎากรายทูล ถ้าผู้ใดรักษายทพระอัยการนั้น
เห็นผู้ใดกระทำอาชวความผิดลเมิตขทพระอัยการ แล้วมิได้ห้าม
ปรามขงคขบัญญัติชตราคคตเรื่องนั้นให้เตคชาค มนัรับสนบนแล้วลคหยอน
ผอนเอาใจเห็นแก่หน้าบุคคล ควรกระทำโดยอำนาจกฎหมายแล้วมนั
มิได้กระทำกคิ ถ้ามนัเห็นว่าอำนาจของตวนอยจะกระทำตอไปมิได้
แล้วมนัมิได้้นำชนเสนอฎาพอองรองกรายทูลตอไป พินักษาทโดยสตัย
ท่านว่าคนทกระทำอาชวความผิดลเมิตในขทพระอัยการนั้น มีโทษ
อย่างใด ให้ลงพระราชอาญาผู้รักษายทพระอัยการนั้น อย่าง
เตยวกัน ฯ

๑ มาตรา ๓๓๗ ถ้าเจ้าชั้วตฺรเหฺนอเกลาเหฺนอกระหม่อม มี
 พระบรมราชโองการดำรัสโดยมีกิจราชการ ฎาทรงบังคับบัญชาตรา
 คัดเรื่องใดให้เป็นประการใด หนักเบาตามพระราชกำหนดขทพระ
 อยการหนักที ทรงบังคับเอาส่วยภาษีอากรไร่นาผิดจากความยุติธรรม
 เยียงอย่างประเพณีโบราณมากที อรรถเสนาบดีข้าหลวงผู้ใหญ่ผู้
 น้อย ทำเพิกเฉยมิไคเนาเอาเนอความนั้น ขนกราบบังคมทูลคัก
 คำน ถามกระแสพระบรมราชโองการยับสั่งมิเหฺนด้วยคำทูลคักคำน
 เหล่านั้น แลวมไคทำจากหมายเหตุขอทขงคมทูลคักคำนไปทูลถวาย
 พระอรรคมเหษี พระราชขบตรี พระแม่นาง พระนาง นกนางฎาเจ้า
 จอมใด ๆ ทีไกลชัตรีอยุธยาไครบพระราชหฤไทย ให้เอาไปถวาย
 ในที่ระโหฐาน ถามไคทรงโปรดประการใด แลวมไคไปนิมนต์
 พระเศษพระคณ พระมหาสังฆราชา ราชาคณะผู้ใหญ่ ให้เข้าไปถวาย
 พระพรเตอนพระราชหฤไทยในทอนสมควรนั้น พิพากษาโดยสัตย์ ท่าน
 ว่าข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยทงปวงนั้นมองดูคายเจ้าชั้วตฺรเหฺนอเกลาเหฺนอ
 กระหม่อม ให้เอาโทษแก่ข้าราชการเหล่านั้นเป็นลเมิตตามขันคาคักกิติ
 โดยพระราชกฤษฎีกาบัญญัติไว้ทกประการ ฯ

๑ มาตรา ๓๓๘ ถ้าเจ้าชั้วตฺรเหฺนอเกลาเหฺนอกระหม่อม มีพระ
 บรมราชโองการบัญชาในกิจราชการให้เป็นไปอย่างใด ๆ กิติ บังคับ
 บัญชาตราสินคคิอาณาประชาราษฎรกิติ ให้เก็บส่วยภาษีอากรไร่นา แต่
 รบสั่งขงคบบนผลิตมิไคตามระเบียบขออย่างประเพณีโบราณ ฎาไม่มีความ

ยุติธรรม อย่าได้พากันไปบังคับเอาจากอาณาประชาราษฎร์ให้ได้รับความ
เดือดร้อนรำคาญ เพราะได้กราบบังคมทูลเตือนพระราชหฤทัยทรงทราบ
ได้ผลของอุลพระบาท พร้อมด้วยพระราชกำหนดแล้ว พระองค์มิได้
เสด็จทรงพระเมตตาไปรทประพบัติผ่อนผันตามนั้น ต้องให้ข้าราชการ
ทั้งปวงปฏิบัติตามเหตุนี้ มีคำเปรียบเทียบไว้ว่าพระสรเสียงนั้น เหมือน
เสียงพายนอากาศ พระมานะนั้นเหมือนเพชร ถ้าข้าราชการผู้ใดมิได้
ประพฤติตามเหตุที่ทรงดำริมาแล้วนั้น ท่านว่าต้องโทษลเมิดให้ปรับ
ตามบัณฑิตกตโดยพระราชกฤษฎีกาบัญญัติไว้ทุกประการ ฯ

๑ มาตรา ๑๑๕ ถ้าข้าหลวงที่มียศบัณฑิตกตตั้งแต่ ๓๐๐๐๐ ลงมา
ถึง ๒๐๐๐ เวลานั่งหมอบเฝ้าทูลลอองอุลพระบาทอยู่น่าพระที่นั่ง ลอยลึก
ไปสีกักกัน ท่านให้ลงพระราชอาญาตักแซนเสียบ ถ้าผันหน้าไปหากัน
แล้วพยักหน้ากระพริบตาให้กันท่านให้ลงพระราชอาญาคว้านในตาเสียบ
ถ้าผันหน้ามาพดจากระชับกระชวยกันกต มองหน้ากันแล้วยมแย้มกัน
กต ท่านให้ลงพระราชอาญาผ่าปากมันเสียบ ถ้ามีบัณฑิตกตนาตั้ง
แต่ ๕๐๐๐ ลงมา แล้วมันทำเช่นกล่าวแล้วมา ท่านว่ามันต้องโทษใน ๓
สถาน ๓ ให้ลงพระราชอาญาโขยด้วยลวดหนึ่ง ๕๐ ขวี่ อีกสถาน ๑
ให้ลงพระราชอาญาตยปากผ่าปากมัน อีกสถาน ๑ ให้ปรับเป็นลเมิด
พระราชบัญญัติ ฯ

๑ มาตรา ๑๒๐ ถ้าข้าราชการที่มีบัณฑิตกตนาตั้งตั้งแต่ ๑๐๐๐๐ ลง
มาถึง ๒๐๐๐ ไปมาหากันถึงบ้านเรือนในเวลากลางคืนกลางวันกต ไป
มาหากันในท่งแยบส่งกต พดจากระชับกระชวยกันเหนือพระราชโรง

ในศาลาลูกขุนแต่ ๒ ต่อ ๒ ก็คือ พิพากษาโดยสัตย์ ว่าต้องโทษใน
 ๓ สถาน ๆ ๓ ให้ลงพระราชอาญาตัดคอแล้วริบเอาบ้านเรือนเสียด้วย
 อีกสถาน ๓ ให้ลงพระราชอาญาโบยด้วยลวดหนึ่ง ๕๐ ขวับ อีกสถาน ๓
 ให้ปรับเป็นลมหักพระราชอาญาโดยชั้นตาคักกิติ ตามชั้นตาคักกิตินา
 ตั้งแต่ ๕๐๐๐ ลงมากระทำความผิดเช่นกล่าวมาแล้ว ท่านว่าต้องใน
 ระวังโทษ ๓ สถาน ๆ ๓ ให้ลงพระราชอาญาโบย ๕๐ ขวับ อีกสถาน ๓
 ให้ปรับเป็นลมหักพระราชอาญาตามชั้นตาคักกิตินาสูงต่ำ อีกสถาน ๓ ให้
 ภาควินัยโทษไว้ครึ่ง ๓ ๆ

๑ มาตรา ๓๒๓ ถ้าข้าราชการมยชนตาคักกิติ ประพฤติเป็น
 นักเลงฉ้อไปฤาเสพสุราสุขผุกินกินชามยาเมาจนติด พิพากษาเป็นสัตย์
 ว่ามันยังอาจกระทำความล่วงละเมิด ให้ถอดยศชั้นตาคักกิตินาให้ต่ำ
 ลงมา แล้วเอาตัวไปขังไว้มีกำหนด ๓ เดือน จึงถอดยศชั้นตาคักกิตินา
 เสีย ให้เป็นพลเมืองไป ถ้าชนสนมไปคบกันกับลูกขุนเล่นการ
 พาลาพาลนั้น ต้องโทษให้ประหารชีวิตเสีย ๆ

๑ มาตรา ๓๒๒ ถ้าข้าหลวงเทศาภิบาล กรมการอยู่ในเขต
 ชนต่างมณฑล ที่มีไคมบังคับบัญชาให้ไปมาหากันแล้วไปมาหากัน
 โดยลำพังของตนเองก็ ล่วงเลยเวลาเสียแล้วมิได้เข้าไปถอนำพระ
 พพตมนัสตยาภักดี ถ้าข้าหลวงที่มียศชั้นตาคักกิตินาตั้งแต่ ๓๐๐๐๐ ลงมา
 ถึง ๘๐๐๐ ไปคบคิดสนิทกับด้วยพระราชบุตรฤาพระราชนัดดา พระภาคิ
 ในย หึงพระสนมกรมการข้างในก็ เลอกเอาช่างมาทศมราคา
 มากมาถวายพระราชบุตร ฤาพระภาคิในยบรรดาหึงพระสนมก็

ถ้าให้ขยี้เขาใจเข้าไปสนิทชิดเป็นคนที่ชอบพอกันก็ดี แล้วมันทำความ
ทุจริตไปคบคิดกับศัตรูร้ายก็ดี พิพากษาโดยสัตย์ ท่านว่ามันต้อง
ในระหว่างโทษ ๓ สถาน ๆ ๑ ให้ลงพระราชอาญาประหารชีวิตเสีย
อีกสถาน ๑ ให้ลงพระราชอาญา ๕๐ ขวับแล้วถอดออกจากยศชั้นศักดิ์ก็ดี
แล้วให้เอาตัวมันไปจำคุกเสียด้วย อีกสถาน ๑ ให้ปรับเป็นลมหิตพระ
ราชบัญญัติโดยบทพระอัยการ ฯ

๑ มาตรา ๑๒๓ ถ้าข้าราชการใดมีใต้เข้าไปถือน้ำพระพิพัฒน์
สัตยา แล้วแก่งเขียนจดหมายใบลาเสนอเข้ามาว่ามี โรคเข็ญเข็ญ
ถ้ามีธุระจำเป็นประการใด ๆ ก็ดี พิพากษาล่าเอียงไม่มีความสัตย์ก็ดี
ถากหน้าพระพิพัฒน์สัตยาไม่หมดด้วยแล้ววางทิ้งอยู่นอกดี ถ้ากินแล้ว
มีใต้ลอบทำมคบคนกระทำความผิด พิพากษาโดยสัตย์ท่านว่าโทษของมันนั้น
เสมอกันกับโทษทศกัธยฆาต ถ้าทรงพระเมตตาโปรด ให้ลงพระราช
อาญาปรับเป็นลมหิตโดยชั้นศักดิ์ ฯ

๑ มาตรา ๑๒๔ ถ้าจะเข้าไปถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา แล้วอธิษต์
เรือนหลวงห้ามปรามมิให้ข้าราชการทั้งปวงได้แหวนทองงาแหวนนาก
เข้าไปถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา แล้วห้ามมิให้รับประทานเข้าปลาอาหาร
ยาคุขนมก่อนเวลาเข้าไปถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา ถ้ามีใต้ปฏิบัติตาม
พระราชโองการคำสั่ง ต้องโทษลมหิตให้ลงพระราชอาญาปรับ โดย
ชั้นศักดิ์ ฯ

๑ มาตรา ๑๒๕ ถ้าอธิษต์เรือนหลวง เห็นข้าราชการใด ๆ
กระทำการทุจริต มีใต้ประพฤติตามพระราชกำหนดบทพระอัยการ

คชคตถนพพากษาคตทงปวงให้ผลตจากกฎหมาย ขอขงคชของกระทรวง
 ไคกรมไคกคค คชอราชฎรขงหลวงเอาทรพย ขางนอกฎาในพระคลัง
 กคค คชคคตวยหญิงในพระราชวังกคค ตงพยายามกระทำกลอขาย
 ประการไค ๆ ให้หลวงเลยพระพิพฒนสคตยาอทศไวกคค ถ้าเห็นผู้ไค
 กระทำอาทวเห็นอพระราชกำหนดกคคข่มเหงอาณาประชาราษฎรให้ไค
 ความเคอทรอน หลบหลกหนีออกไคอยู่ในตำบลไคประเทศไคกคค ถ้า
 มีผู้มาขอกกล่าวว่ามีผู้ไคกระทำความผิดเห็นอทพระอัยการ มันไคไป
 ชูกรรโศกเรียกหาทวารราษฎรพลเมืองทวประการไค ๆ กคค ถ้าเขามา
 ขอกว่ามีผู้ไคคิดทรยศกระบดประทษฎรราช หากกลอขายเขากบคคตวรผู้ราช
 กคค ถ้าเขาขอกว่ามีผู้ไคคิดหนีแล้วขอขงลกเอาพระราชทรพยของหลวง
 ไคกคค แล้วทำเพิกเฉยไม่รู้ไม่เห็นกคค รแล้วมีไคนำเนอความชนกราบ
 ขงคคทลให้พระองคคทรงทราบไคศาลอองอิลพระบาทกคค พพากษาไคข
 สคตย ท่านว่ามีผู้กระทำทจริตนั้นมโทษมากน้อยเท่าไค โทษของอชบคค
 เรอนหลวงนนเท่ากนกับผู้กระทำทจริต ฯ

๑ มาตรา ๑๒๖ ถ้าผู้ไคไครบเคอองกระยาหารทพระองคคเสคคจ
 ทรงพระราชทานแล้วมไคกนกคค ถ้าไคพระราชทานทรพยทไม่มี
 วิญญาณอนไคกคค ไคแล้วมไคเอาไคคกแต่งกายทอคทงให้สายสุญ
 หายไคกคค ถ้าไครบพระราชทานพระภูษาผ้าทรงแล้วมไคเอาไคเกยไว้
 นุงห่มกคค ถ้าไครบสิ่งขงทพระราชทานให้แล้วทำให้ตกล่นต่อพระ
 ภคคค กลางพระราชโรงกคค ตกไคถึงแผ่นดินกคค ถ้าเหตุทลคมอง
 ไคเฉภาะพระเนตร แล้วขบขงเหตุฉนหน้าไคพคจากกระชบกระชาม

กนกศักดิ์ ถ้าขมอกจนพวดาเกินออกจากพระราชวังก็ดี ถ้าขมหนึ่งพวดา
 กระชิบกระซาบกันอยู่ที่พระทวาร ถ้าในทิวทัศน์เงยบสงัดสองต่อสอง
 กติ พิพากษาโดยสัตย์ท่านว่ามั่นคงโทษถึงประหารชีวิต ถ้าทรง
 พระเมตตาโปรดมิให้ลงพระราชอาญาประหารชีวิต ให้ลงพระราช
 อาญาขอยด้วยลวดหนึ่ง ๕๐ ขวบ แล้วให้ตักปากเขียนใบหูเสีย ถ้า
 ทรงพระเมตตาโปรดมิให้ลงพระราชอาญา ให้เอาตัวมันไปขังไว้มี
 กำหนด ๓ เดือน แล้วให้ปรับมันเป็นลเมตพระราชบัญญัติตามบันดา
 คักกิสุงฎาทำ ฯ

๑ มาตรา ๑๒๗ ถ้าข้าราชการทมิขนตาคักกิตติ ถ้าไม่มีขนตาคักกิตติ
 เวลาเข้าไปในพระราชวังก็ดี ถ้ามีกระแสพระบรมราชโอง
 การให้เข้าไปรับราชการในตำแหน่งใดก็ดี ถ้าผู้ใดทมิขนตาคักกิตติ
 ถูกตักออกไม่ว่าเป็นไม่ว่าทางเสด็จกิริยาให้เห็นว่าเป็นนักเลง
 เจ้าชู้ แล้วเข้าไปในพระราชวังก็ดี พิพากษาโดยสัตย์ ท่านว่ามั่นคงได้
 เกรงกลัวพระราชอาญา ถ้าเป็นข้าราชการทมิขนตาคักกิตติ กระทำผิด
 ครั้งแรกให้เอาตัวขังไว้ ๓ วัน ถ้า ๗ วัน ถ้ากระทำความผิดครั้งที่ ๒ ให้
 ปรับเป็นลเมตโดยขนตาคักกิตติ ถ้ากระทำความผิดครั้งที่ ๓ ให้ลงพระราช
 อาญาขอย ๓๐ ขวบ แล้วถอดจากยศขนตาคักกิตติลงเป็นราษฎรเสีย แล
 ห้ามมิให้เข้าไปในพระราชวังต่อไป ถ้าข้าราชการทมิขนตาคักกิตติ
 กระทำความผิดครั้งที่ ๑ ให้ภาคทัณฑ์โทษไว้ก่อน ถ้ากระทำความผิดครั้งที่ ๒
 ให้ลงพระราชอาญาขอย ๓๐ ขวบ ถ้ากระทำความผิดครั้งที่ ๓ ให้ปรับเป็น
 ลเมตพระราชอาญา ฯ

๑ มาตรา ๓๒๘ ถ้ามีพระราชบัญญัติห้ามปราม มิให้ข้าราชการชายหญิงที่มีขนตาค้ำกักตาไม่มีขนตาค้ำกักตา ห้ามมิให้หญิงผ้าลายฉุยสามสีสามเขียว แลใส่เสื้อกระบอกเข้าไปในพระราชวัง ถ้ามิได้เชอพงพระราชดำรัสห้ามปราม แลไม่ประพฤติตามพระราชนิยม ขนใส่เสื้อฉุยงุ่มง่ามแต่งตัวเช่นกล่าวมาแล้วนั้น เข้าไปในพระราชวังให้ขอยกการอนุญาตนายพระทวารแก่เอาออกแล้วฉกทิ้งเสีย ถ้านายพระทวารมิได้ฉกทิ้ง แลเอาไปเก็บไว้เป็นอาณัติประโยชน์ของตนเองก็ให้เอาไปให้เข้าไปในพระราชวังก็ ท่านให้ลงพระราชอาญาไยหนายรักษาพระทวารนั้น ๓๕ ขวบ ฯ

๑ มาตรา ๓๒๙ ถ้าข้าราชการใด ๆ ที่ไม่มีธุระโดยโรคเข็ญตเข็ญต ถ้าไม่มีพระบรมราชโองการดำรัสรับสั่งใช้ในราชการอย่างใดก็แล้ว เกียจคร้านมิได้ขนเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทตามพระราชกำหนดกักต เวลาเสด็จทรงพระราชดำเนินมิได้ตามเสด็จกักต ท่านว่ามั่นคงโทษลมหิตให้ลงพระราชอาญาปรับตามขนตาค้ำกักต คิดเป็นอ้อย ๓๐ ถ้า ๓ คักกักนา แล้วยกให้ผู้รักษาเกยพญาช่างหลวง ถ้ากระทำความผิดถึง ๒ ครั้งให้ปรับเป็นลมหิตโดยขนตาค้ำกักตเอาเป็นเงินตามสมควร ถ้ากระทำความผิดอีกครั้งที่ ๓ ให้ลงพระราชอาญาไยหนาย แล้วเอาตัวออกจากราชการเสีย ฯ

๑ มาตรา ๓๓๐ ถ้าเสด็จทรงพระราชดำเนินออกนอกพระราชวัง ถ้าพระนิเวศน์สถาน ข้าราชการทั้งปวงบรรดาที่อยู่แล้วมิได้ขุดการเฝ้ารักษาตรวจตราพระราชวังให้ครบเวลารাত্রีกักต พปากษาโดยสัตย์

ท่านว่ามันต้องโทษ ให้ปรับเป็นลเมิตพระราชอาญา ถ้าขาดเฝ้ารักษา
 ครั้ง ๑ ให้ปรับเอา ๓ คน ขาดครั้งที่ ๒ ให้ปรับเอา ๒ คน ขาด
 ครั้งที่ ๓ ให้ปรับเอา ๓ คน ขาดถึง ๔ ครั้งขึ้นไป ถึงเวลาเสด็จกลับ
 มาแล้ว ให้ลงพระราชอาญาเอา ๔ คน แล้วเอาตัวออกจากราช
 การเสีย ฯ

๑ มาตรา ๑๓๑ ถ้าข้าราชการบรรดาอยู่เฝ้าเฝ้ารักษาพระราชวัง
 ถึงเวลากำหนดคนนายทวารบิณฑพักรแล้ว จะเข้าออกตามพระทวารมิได้
 แล้วชนข้ามกำแพงพระราชวัง ถ้าเข้าตามช่องขลุ่ยพระแกลกก็ เค้น
 ฆไปเหยียบขยำเห็นอพระแทนอาคัน ถ้าพระยาก็ เค้นข้ามเข้าไป
 เค้นทเสด็จประทับกต ทพระอรรคมเหษีกต ถ้าหญิงพระสนมกรมการ
 ผู้ใหญ่ฝ่ายใน ถ้าที่อำมาตย์ราชเสวกผู้ใหญ่กต ถ้าที่สำหรับตงเครื่อง
 อุปโภคแลเครื่องบริโภคกต โดยมีใครขอนุญาตกต พินากษา
 โดยสัจย์ ให้ลงพระราชอาญาตคเทามนจนลง โคนขา ถ้าทรงพระ
 เมตตาไปรคมิให้ตคเท่า ให้ลงพระราชอาญาปรับเอาตั้งแต่ ๑ คนขึ้นไป
 ถึง ๔ โดยควรรตามโทษานโทษของมัน ฯ

๑ มาตรา ๑๓๒ เจ้าพนักงานพระวิสูตร ถ้าสายเชือกพระวิสูตร
 นนพนกนกต ขาดจากกนกต ชกไม่ออกกต หพระวิสูตร
 หลุดไปหากันหมคกต มิได้จัดการผูกให้แน่นหนากต ท่านว่า
 เจ้าพนักงานพระวิสูตรนั้นมีความผิด ให้ลงพระราชอาญาโทษด้วย
 ลวคหนึ่ง ๑๕ ขวบ ถ้าทรงพระกรุณาไปรคมิให้ลงพระราชอาญาโทษ
 ให้ได้ลวคหนึ่งนั้นโดยพระราชกฤษฎีกา ฯ

๑ มาตรา ๓๓๓ ถ้าเจ้าพนักงานพระภาษามาลา ปลาดพระภาษา
 ผิดที่เสด็จประทับกต ปลาดไม่ทันเสด็จประทับกต ท่านว่ามนมีโทษ
 อย่างเดียวกับเจ้าพนักงานพระวัสตร เจ้าพนักงานพระกลต ถ้าถวาย
 พระกลตคามหักกต ฤๅสยปริงพระกลตนั้นหลุดหายไปกต เวลา
 กางกนพระกลตหลุดหยลงมากกต ท่านว่าเจ้าพนักงานพระกลตนั้นม
 ความผิด ให้ลงพระราชอาญาโทษด้วยลวกหนึ่ง ๓๐ ขวบ ถ้าพระกลตนั้น
 หักหลุดหยลงมาต้องพระองค์ ให้ลงพระราชอาญาโทษ ๖๐ ขวบ แล้ว
 เอาไปขังไว้ ถ้าพระกลตนั้นหักหยหลุดลงมาในเวลามีการงานการ
 พระราชพิธีกต ฤๅในกาลสมัยเสด็จออกรบขแมกเมืองกต ท่านให้ลง
 พระราชอาญาตคหวมนเสย แล้วรยราชบาทว์โดยยทพระอัยการ ฯ

๑ มาตรา ๓๓๔ ถ้าแขกเมืองเข้าเฝ้า มีไต่หน้าความขนกราย
 ขังคมทูล ฤๅมไต่เนงหมอยเฝ้ากต ท่านว่ามนต้องโทษลเมิตโดย
 ขันคาคกต ฯ

๑ มาตรา ๓๓๕ ถ้าแขกเมืองเข้ามาในพระนคร แล้วพระบรม
 ราชโองการดำรัสรับสั่ง ให้ข้าราชการทั้งปวงตคแต่งกายนุ่งผ้าใส่เสื้อ
 อย่างใด ๆ กต แล้วมีไต่แต่งตามพระราชโองการรับสั่งนั้น ถ้าไปรด
 พระราชทานเครื่องแต่งตัวให้ข้าราชการใด ๆ แล้วมีไต่แต่งนุ่งห่มกต
 ถ้าไปรดพระราชทานเครื่องอัครียยศ กตทั้งพระราชทรพยให้ประทับ
 แต่งกายตามควรโดยขันคาคกตฤๅยศแล้ว มีไต่ประทับแต่งกายนั้นกต
 ท่านว่ามนต้องโทษ ให้ปรยเปนลเมิตพระราชอาญา แล้วถอดยศ
 ขันคาคกตม้นออกเสย ฯ

๑ มาตรา ๑๓๖ ถ้าเครื่องอศรียยศที่พระองค์ทรงโปรดพระราชทานให้ไว้สำหรับยศถาบรรดาศักดิ์กิติ ภู่านุ่งห่มแต่งตัวเวลารับแขกเมืองกิติ ถ้าเขาไปนุ่งห่มโดยไม่มีมูลเหตุที่จะนุ่งห่ม แล้วเขาไปนุ่งห่มให้เคร้าหมองเก่าขาดไปกิติ เวลาแขกเมืองเข้ามาในพระนคร แล้วประทับแต่งกายด้วยเครื่องอศรียยศเคร้าหมองขาดนั้น เขาเผาทุลลของอุลพระบาท ท่านว่ามันทำประธานเจ้าชั้วตริเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม ท่านให้เขาข่วงผ้าคล้องคอแล้วฉุดลากออกไปจากพระราชวังเสีย เขาตัวมันไปขังไว้ อีก ๓ วันแล้วจึงปล่อยไป ฯ

๑ มาตรา ๑๓๗ ถ้าพระองค์เสด็จทรงพระเมตตาโปรดพระราชทานผ้านุ่งผ้าห่ม ภู่าเครื่องประดับสำหรับยศบรรดาศักดิ์ กิติ ให้นุ่งห่มแต่งตัวสำหรับชนเผาทุลลของอุลพระบาท ถ้าเขาสิ่งของที่พระราชทานนั้นไปชื้อขายภู่าจ่านาเสียกิติ กระทำความผิดครั้ง ๑ ให้ภาคทัณฑ์โทษนั้นไว้ ถ้ากระทำผิดถึง ๒ ครั้ง ให้ลงพระราชอาญาโทษ ๓๐ ขวบ ถ้ากระทำผิดถึง ๓ ครั้ง ให้เอาตัวไปขังไว้มีกำหนด ๓ เดือน ถึง ๔ ครั้ง ให้เอาตัวออกจากราชการเสีย ฯ

๑ มาตรา ๑๓๘ ถ้าเสื่อภู่าผ้าผ่อนท่อนสไบที่ทรงพระราชทานให้ใช้สอยในฤดูกาล ค้อมการพระราชพิธี ภู่าการมโหรีศพนักชิตฤกษ์กิติ เขาเผาหรือแขกเมืองภู่าการตามเสด็จกิติ ถ้าเสื่อภู่าผ้าผ่อนท่อนสไบนั้นเคร้าหมองเก่าขาดไปกิติ มีใค้สมควรที่จะใช้สอยอีกเลย ให้เขาไปส่งคืนให้เจ้าขุนมูลนายให้เขาเนอความขนกราบบังคมทูลถวายในทระโห้ฐาน ขอรบพระราชทานเปลี่ยนเอาใหม่ ถ้า

เสด็จฯ มาพร้อมกันโดยสิ่งของที่พระราชทานนั้นเก่าขาดเสียแล้ว มิได้
 นำความขึ้นกราบบังคมทูลขอเปลี่ยนเอาใหม่ ถึงเวลาต้องการจะตก
 แต่งฐาน่งห่มกต แล้วหาแต่งฐาน่งห่มกต แล้วหาแต่งฐาน่งห่ม
 มิได้กต ถ้าแขกเมืองเข้ามาถวายบังคมเฝ้า แล้วทวมไคเขาเฝ้าทูล
 ลอองอุลพระบาทกต ถ้ามราชการถูกนำทของทว่าเป้นจะตองเขาเฝ้าทูล
 ลอองอุลพระบาท แล้วมิไคเขาไปกราบถวายบังคมเฝ้ากต พิพากษา
 โดยสัจย์ ท่านว่ามิเกินจครันในราชการ ให้ลอคยศถาบันตาคักกต
 มินเสีย ให้เป้นราษฎรไป ถ้าทรงพระเมตตา โปรดให้คังยศถา
 บันตาคักกตอยู่ ให้ลงพระราชอาญาปรับเป้นลเมิด โดยบันตาคักกต
 ถ้ามฎกาฎาจคหมายหนังสือเจ้าขนมลนายมายอกในทางราชการ แล้ว
 มิไคเขาไปเฝ้าทูลลอองอุลพระบาทกต ถ้ามิไคเขาไปปรับราชการตาม
 บังคัย ถ้าทรงพระเมตตา โปรดให้คังยศถาบันตาคักกตอยู่ ให้ลง
 พระราชอาญาปรับเป้นลเมิดตามบันตาคักกต ให้เอา ๒ คณ ฯ

๑ มาตรา ๑๓๘ ออกญาพระยามหาเทพ ปลัดทรรักษาองคชาย
 ออกญาพระยามหามนตรี ปลัดทรรักษาองคชวา เหนออรุณเสนา ฎา
 เสนายศเจ้ากระทรวงทั้งปวง เรียกว่าอชิบศรองครักษชายชวา ฎา
 เรียกว่าอชิบศรราชมณเทยรบาลชายชวากก็ตาม ฎาเรียกว่าเรอน
 หลวงชายชวากไค ถ้าราชการใดทมิบันตาคักกตาคอยน้อยกว่า
 กระทำคามหยงยกเนอยกทวให้เทยมท่านผู้มีบันตาคักกตสัง กระทำ
 ไทเกินเลขที่ท่านแต่งตั้งพระราชทานให้นน ท่านว่ามิความผิดถาน
 หมันประมาทเหนอพระราชกำหนดขทพระอัยการ ผู้ถออญาขทพระ

อัยการแนะนำสั่งสอนมิได้เชอพงตามพระบรมราชโองการดำรัสสั่ง ถ้า
กล่าวคำพรสวาทหมิ่นประมาทหมิ่นประมาทผู้รักษาอาญาทพระอัยการใน
ข้อใดฤาประการใดก็ดี ท่านว่าหมิ่นมีความผิดถนัดผิด หมิ่นประมาท
ต่อเจ้าชวตรเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม ให้ถอดจากยศชั้นตาศักดิ์
นั้นเสีย แล้วให้ริบราชบาทไว้เก็บเอาส่วยอากรเข้าไว้ สำหรับนำที่
พนักงานไพร่หลวงใช้สอยต่อไป ฯ

๑ มาตรา ๑๔๐ ราชินิกุลวิมลมนตรี เจ้ากระทรวงบรรดามี
กระแสดพระบรมราชโองการดำรัสสั่งใช้ให้ไปกระทำราชการเล็กน้อย
ทั้งปวงข้างในข้างนอกก็ดี ถ้าดำรัสใช้ให้พิพากษากิจการอาญาประจำ
ราษฎร บรรดาที่หมิ่นประมาทหมิ่นประมาทหมิ่นประมาทหมิ่นประมาท
ปราบโจรคตผู้ร้าย แลให้ไปเอาราชการอื่นใดก็ดี ถ้าชำระ
พิพากษาคดีเรื่องใดยังมีไต่เตดขาด กระทำการนั้นยังไม่สำเร็จ ถ้า
จับโจรคตผู้ร้ายเอาตัวมั้นยังไม่ใดก็ดี ถ้ายังมีไต่เตดกระแสดพระบรม
ราชโองการรับสั่งให้เข้ามาแล้วมิเข้ามากราบบังคมเฝ้าเอง ท่าน
ว่าหมิ่นมีความผิดในถนัดผิดพระราชอาญามีโทษ ๖ สถาน ฯ

๑ มาตรา ๑๔๓ มีพระราชบัญญัติห้ามข่มขืน มีให้ข้าราชการ
หมิ่นประมาทตั้งแต่ ๖๐๐๐ ขึ้นไปถึง ๓๐๐๐๐ ตั้งเจ้าพนักงานหลายคน ให้
ตั้งเป็นปลัดทูลฉลอง ๓ เจ้าพนักงานซ้าย ๓ เจ้าพนักงานขวา ๓
เจ้าพนักงานเสมียนตรา ๓ ถ้าตั้งมากเกินไปกว่าพระราชบัญญัติ
ถ้าตั้งเองถูกต้องตามพระราชบัญญัติก็ดี แต่มีไต่เตดนอกความ
กราบบังคมทูล ขอให้พระองค์ทรงพระราชทานตั้งให้ก็ได้ พิพากษา

โดยสัตย์ ท่านว่าฉันกระทำความผิดถนอเมตพระราชอาญา ให้
ถอดพนักงานเสมียนตราหน้าออกเสีย ฯ

๑ มาตรา ๑๔๒ ถ้าข้าราชการใดมีศักดิ์นาตั้งแต่ ๕๐๐๐ ลงมา
ถึง ๔๐๐๐ พระราชบัญญัติห้ามให้มั่วแต่ปลัดทูลฉลอง ๓ คน เสมียน
ตรา ๓ คน ถ้าตั้งให้มากเกินกว่าพระราชบัญญัติกัก ตั้งเองแล้ว
มิได้นำเอาเนอความขณกราบขังคุมทูลกัก ท่านว่าฉันกระทำความผิด
ถนอเมตพระราชอาญา ให้ถอดพนักงานเสมียนตราหน้าออกเสีย ฯ

๑ มาตรา ๑๔๓ ถ้าข้าราชการที่มีชนาคักกักตั้งแต่ ๓๐๐๐ ลงไป
พระราชบัญญัติท่านห้ามไม่ให้ตั้งปลัดทูลฉลองฯ เสมียนตราเลย ถ้า
ทรงพระเมตตาโปรดให้ตั้งก็ได้ ถ้ามิได้ทรงพระเมตตาโปรดให้ตั้ง
แล้วตั้งเอาเอง ท่านว่าต้องโทษเท่ากับโทษหมิ่นประมาทต่อเจ้า
ชีวิตรเห็นอกเกล้าเห็นอกระหม่อม เว้นไว้แต่ใ้รับพระบรมราชานุญาต
แล้วจึงพนโทษ ฯ

๑ มาตรา ๑๔๔ ถ้ามีข่าวคักคัตรจะบังเกิดจลาจล่วนวายในพระ
ราชอาณาเขตรกค ถ้าคักคัตรนบงเกิดชนแลวกค ถ้ามีการประชุม
จะออกไปปราบปรามคักคัตรผู้ร้ายกค แล้วข้าราชการกระทรวงใ้คุมมิได้
เข้าไปประชุมปลุกษาราชการในศาลาลกชน พิพากษาโดยสัตย์ท่านว่า
ฉันมีความผิดถนอสมรร่วมคิตด้วยคัทรโจรผู้ร้ายโดยพระราชกฤษฎีกา ฯ

๑ มาตรา ๑๔๕ ถ้ามีพระราชโองการดำรัสใ้ข้าราชการคนใ้
ใ้ไปรับราชการกค ข้าราชการคนนั้นกราบถวายขังคุมลาออกไป แล
หลบหลีกวนเวียนอยู่ในที่ใ้โดยมิได้ไปโดยเร็วตามกระแสพระราชโองการ

รับสั่งกิติ ถ้าพ้นเวลาไปถึง ๓ วัน ท่านว่ามั่นคงความผิดต้องระวางโทษ ให้เอาตัวนั้นมาคุมขังไว้ แล้วใช้ให้ผู้อื่นไปแทนต่างตัวนั้น กว่าผู้แทน ต่างตัวนั้นกลับมา จึงเอามันออกจากคุกคุมขัง ฯ

๑ มาตรา ๑๕๖ ถ้าประเทศราชกิติ ฤๅสามนตราชกิติ ออกญา พระยา พระหลวงชนหมนมลนายกิติ ขรรคชาธาราชการทิมกระแสดพระ บรมราชโองการตำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้ออกไปยังเขตรมณฑล กิติ ฤๅไปกระทำการณรงค์สงครามกิติ ถ้ามีราชการยากง่ายฤๅ คับแคบประการใดกิติ ถ้ามีไทมหนึ่งสอจดหมายเข้ามากราบบังคมทูล ให้ทรงทราบใตฝ่าละอองธุลีพระบาทตามบังคับ ฤๅท่านยังมีไทมหนึ่งสอ รับสั่งให้เข้ามา แล้วตัวเข้ามาเองกิติ ท่านว่ามั่นคงความผิด ต้อง ระวางโทษประหารชีวิต แล้วให้บริวารพยัสสมยัตมนด้วย ถ้าทรง พระเมตตาโปรดมิให้ลงพระราชอาญาประหารชีวิต ท่านให้บริวาร ราชบาทว์ แล้วเอาตัวมาเข้าเป็นพลหาญข้างหลวง ฯ

๑ มาตรา ๑๕๗ ถ้าประเทศราชกิติ สามนตราชกิติ ออกญา พระยา กรมการรักษาดูแลเขตรมณฑลฝ่ายนอก ถ้าผู้ใดแก่งทำ กลอุบายเกลี้ยกล่อมเอาชายหญิงจากเขตรมณฑลพระนครออกไปกิติ ฤๅเข้ามาเองแล้วเกลี้ยกล่อมเอาไปกิติ พิพากษาโดยสัตย์ ท่านว่ามั่นคง ความผิดในระวางโทษ ๒ สถาน ฯ ๑ ถ้ามันตั้งหญิงชายนั้นกลับมาคน มาได้ ท่านให้ลงพระราชอาญาปรับในจำนวนคนที่เขาไปเท่าใด ให้ทวี ขนคน ๓ เขาเป็น ๓ คน อีกสถาน ๑ ถ้ามันตั้งกลับมาคนมาได้ ท่าน ให้ทวี ขน ๓ คนเขาเป็น ๕ คนโดยพระราชกฤษฎีกา ฯ

๑ มาตรา ๑๔๘ ถ้าประเทศราชก๊ก สามนตราชก๊ก ถ้า
 ข้าหลวงผู้รักษาเมืองก๊ก ข้าหลวงเทศาภิบาลก๊ก มีหนังสือร้องขอขทกข
 เข้ามาแล้ว ใ้ทรงพระเมตตาโปรดทรงวินิจฉัยเห็นว่าสมควรแล้วว่า
 จะเรียกให้ทวกลบเข้ามา แต่ขงเอนยงไม่ใ้มีหนังสือขงให้เข้ามา
 แล้วทวเขามาก่อนขงก๊ก ท่านว่ามนมความผิดระวางโทษ ให้เอา
 ความผิดไว้หน้าพระลาน ๓ วัน แล้วใ้ส่งพระราชอาญาปรับเอา ๓ คน
 จนถึง ๕ คน แลใ้เอาตัวออกจากราชการ แล้วคุมขงไว้อีก ๓ เดือน
 ถ้าทรงพระเมตตาโปรดมิใ้เอาออกจากราชการ ใ้คุมขงไว้
 กำหนด ๓๕ เดือน ถ้าหนังสือขงไปพบก้นกลางทาง ท่านว่ามนม
 ความผิดแต่ใ้ภาคโทษไว้ แลใ้ลดยศบันฑาศักกดินนถอยลงมา
 ถ้ามัคกดินนา ๓๐๐๐๐ ใ้ลดกลงมาถึง ๕๐๐๐ ๆ ใ้ลดถอยลงมาถึง ๓๐๐๐ ๆ
 ใ้ลดถอยลงมาเพียง ๕๐๐ ไร่ ใ้ปรับโดยบันฑาศักกดินเอา ๓ คน
 ถึง ๕ คน แลใ้เอาตัวคุมขงไว้อีก ๓๕ วัน อย่าใ้ข้าราชการทั้งหลาย
 เอาเยี่ยงอย่างต่อไป ๆ

๑ มาตรา ๑๔๙ ถ้าข้าราชการใดทมนบันฑาศักกดิน ไม่มี
 บันฑาศักกดิน ถ้าเกยจครานมิใ้เขาไปรับราชการตามตำแหน่งนำท
 ของทวกต มิใ้เขาไปเฝ้าทูลลอองธุลพระบาทกต ถ้าเขาเฝ้าขารอ
 ตามเสด็จกต ถ้ามพระบรมราชโองการดำรัสใ้ใ้ไปรับราชการใน
 ตำแหน่งใด ๆ กต แลวมโรคมาเขยคเขยนกต จะรับราชการนั้นลลอง
 พระเดชพระคุณต่อไปไม่ได้ แลวมใ้เ็นความขนกราบขงคทลใ้
 ทรงทราบใ้เ็น TUBC ๒๕๖๔/๐๑/๒๕๖๔ ใ้
 ทรงทราบใ้เ็นลลองธุลพระบาทถวาราชการนนคนกต ถ้าดำรัสใ้

ให้ไปรักษาการ รั้งแล้วมิได้ไปก็ตี ท่านว่านั่นมีความผิดในถาน
 ลเมิด ให้ตั้งโทษ ๕ สถาน ๗ ๑ ให้ลงพระราชอาญาโดยทัณฑ์
 หนึ่ง ๕ ขวบ อีกสถาน ๑ ให้เอาตัวคุมขังไว้มีกำหนด ๑ เดือน อีก
 สถาน ๑ ให้เอาตัวออกจากราชการเสีย อีกสถาน ๑ ให้ปรับเป็นลเมิด
 พระราชอาญา อีกสถาน ๑ ให้ภาคทัณฑ์ไว้ ๗

๑ มาตรา ๓๕๐ ถ้าข้าราชการใดเฝ้าข้าเวยกระทำการเป็น
 นิยมได้ขาด ถ้ามีโรคเข็ญเข็ญ แล้วมิได้เอาเนื้อความนั้นขึ้นกราบ
 บังคมทูล ฎาเสนอต่อเจ้าขุนมูลนาย ให้เอาเนื้อความขึ้นกราบทูลให้
 ทรงทราบก็ตี เพื่อจะได้ทรงจัดการหาแพทย์มารักษา ก็ตี ถ้าจะไปทาง
 ไท ๆ ก็ตี มิได้เอาเนื้อความขึ้นกราบบังคมทูลลากก็ตี ท่านว่านั่นมี
 ความผิดใน ๒ สถาน ๗ ๑ ให้ลงพระราชอาญาปรับเป็นลเมิดตามบันดา
 คักก็ตี อีกสถาน ๑ ให้ภาคทัณฑ์ไว้ ๗

๑ มาตรา ๓๕๓ ถ้าข้าราชการใด ๆ ยังอาจกระทำความผิดล่วง
 ลเมิดพระราชบัญญัติ ผิดโดยถานใด ๆ ก็ตี ต่อมาภายหลังจึงรู้สึกกว่า
 ตัวกระทำไปแล้วนั้นผิดพระราชบัญญัติ แล้วจึงนำความผิดของตน
 กราบบังคมทูลถวายขออุกแก้โทษด้วยตนเอง พินาศาโดยสัตย์ ให้เอา
 โทษของมันนั้นโดยพระราชกฤษฎีกาบัญญัติไว้ ท่านให้ปรับลดหย่อน
 ผ่อนลงมา ถ้าโทษอุกฤษฎีให้ผ่อนเป็นมหันตโทษ ๆ ให้ผ่อนลงเป็น
 ครุโทษ ๆ ผ่อนลงมีชณิมโทษ ๆ ผ่อนลงเป็นลหุโทษ โดยบท
 พระอัยการ ๗

๑ มาตรา ๓๕๒ ถ้าข้าราชการมีบันดาศักดิ์กต ถ้าไม่มีบันดาศักดิ์แล้วมีบาเห็นรางวัลในราชการ มีความพากเพียรเฝ้าข้าเรอกระทำราชการ ทรงพระเมตตาโปรดพระราชทานยศศักดิ์ แก้วแหวนเงินทองให้เป็นรางวัล โดยสมควรตามตำแหน่งราชการ ถ้ามีผู้ใดอิจฉาอุษยาไม่ยอมให้มันให้มี พิพากษาโดยสัตย์ ท่านว่ามันมีความผิดในถานอิจฉาอุษยาเชานั้น ให้ถอดจากยศบันดาศักดิ์เสียอย่าให้ข้าราชการทั้งปวงเอาเยี่ยงอย่างต่อไป ฯ

๑ มาตรา ๓๕๓ ถ้าข้าราชการที่มีบันดาศักดิ์ตั้งแต่ ๓๐๐๐๐ ลงไปจนถึงศักดินา ๔๐๐๐ ถ้ายังอาจโต้เถียงคดีคานพระราชโองการนั้น ท่านว่ามันมีความผิดในระวางโทษ ๓ ประการ ๑ ให้ลงพระราชอาญาผ่าปากมันเสีย อีกประการ ๑ ให้ลงพระราชอาญาประหารชีวิตมันเสีย อีกประการ ๑ ให้ตัดริมฝีปากมันเสีย ถ้ามันโต้เถียงพระราชบัญชาหรือคดี พระราชดำรัสกต ท่านว่ามันมีความผิด ให้ลงพระราชอาญาปรับเอา ๕ คุณ ถ้ามีบันดาศักดิ์ตั้งแต่ ๓๐๐๐ ลงไป ถ้าโต้เถียงคดีคานพระราชโองการพระราชดำรัสฤพระราชบัญชาหรือคดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องระวางโทษ ๓ สถาน ๑ ให้ลงพระราชอาญาตบปากมันด้วยกะลา อีกสถาน ๑ ให้ปรับมันตามบันดาศักดิ์ อีกสถาน ๑ ให้ลงพระราชอาญาโบยด้วยลวดหนึ่ง ๑๕ ขวับ ฯ

๑ มาตรา ๓๕๔ ถ้าข้าราชการใดที่มีบันดาศักดิ์กต ถ้าไม่มีบันดาศักดิ์ยังอาจโต้เถียงคดีคานพระราชเสาวนีย์ พระราชบัญชาหรือ

๘๔ ท่านว่าฉันมีโทษผิด ให้ลงพระราชอาญาปรับฉันเอา ๓ คุณ
ถ้าคดีท่านพระยาศรีสุทนต์ ให้ปรับฉันเอา ๑ คุณ ฯ

๑ มาตรา ๑๕๕ ถ้าทรงพระกรุณาโปรดชำระราชการใดๆ ให้
ออกไปรักษาเขตแดนมณฑลเอก โท ศรี จันทรา ไท ๆ กติ ถ้าให้ไป
ยังคชกักราชการกติ ถ้าเจ้ากระทรวงข้างในตั้งให้พนักงานไต่ ๆ กติ
ถ้าไม่มีตราเจ้ากระทรวงมณฑล ถ้าตราเรือนหลวงไปด้วย ถ้าผู้รับนั้น
มิได้มีความเชื่อถือแลมิได้รับรองกติ จะเอาโทษแก่ผู้นั้นมิได้เลย ถ้า
มีตราเจ้ากระทรวงมณฑลตราของเรือนหลวงไปด้วย ถ้าผู้ใดคัด
ค้านมิได้เชื่อฟังกติ ท่านว่าฉันมีความผิดในฉานลเมิต โดยพระ
ราชกฤษฎีกา ฯ

๑ มาตรา ๑๕๖ ถ้าผู้ใดมิได้เป็นกรมวัง ไปแก่งว่าไต่รับ
พระเสาวนฤคำสั่งเจ้าจอมข้างใน ออกไปบอกแก่ผู้ใดกติ แล้วผู้
นั้นคัดค้านมิได้เชื่อฟังกติ จะเอาโทษแก่ผู้นั้นมิได้เลย ผู้ใด
เป็นกรมวังกติ ไต่รับพระราชเสาวนฤคำสั่งไปถึงผู้ใด เนื้อความ
นั้นควรจะเชื่อฟังแลรวมได้เชื่อฟังกติ ถ้าเนื้อความไม่ควรจะเชื่อฟังแล้ว
มิได้นำขึ้นเสนอกติ พิพากษาโดยสัตย์ ท่านว่าฉันมีความผิดฉาน
ลเมิตพระราชอาญา ฯ

๑ มาตรา ๑๕๗ ถ้าผู้ใดกระทำสรรพการอันใด ๆ ฤาจะหาซึ่ง
สรรพการนั้น ถ้าฉันเอาเครื่องประดับของหลวงไปกระทำกติ ท่าน
ว่าฉันมีความผิด ให้ลงพระราชอาญาตัดแขนฉันเสีย ถ้าฉันกระทำ
ให้เทียบเสมอด้วยพระราชโองการ พระราชดำรัส ถ้าพระราชยัษฐ
๒๘/๐๑/๒๕๖๔

ถ้าพระราชเสาวนย์พระภักดี ท่านว่ามั่นคงความผิด ให้ลงพระราช
 อาญาประหารชีวิตมณเฑียร ถ้ามั่นคงกระทำเทียบพระบัณฑูร ท่านว่า
 มั่นคงความผิดต้องในระวางโทษ ๒ สถาน ๆ ๑ ให้ลงพระราชอาญา
 ตักนวมอมนเฑียร อีกสถาน ๑ ให้ โขยด้วยลวดหนัก ๑๕ ขวับ ฯ

๑ มาตรา ๑๕๗ ถ้าผู้ใดเขาเนือความเรื่องใดพิศทุกประการใด
 กติ ให้ลาคยเนือความเรื่องนั้นให้เลอยค ถ้ากรายบังคมทูลพระ
 กรุณาไม่เลอยคถ้าลาคยเนือความเรื่องนั้นไม่ตลอด ให้ข้าราชการ
 ทงปวงบรรตางเฝ้าอยู่เคียงนั้น กรายบังคมทูลเสนอให้ทรงทราบใต้
 ผาลของธลพระบาท ถ้าผู้ใดกรายบังคมทูลพคจากำเน็นเนือความไม่
 เลอยค ผู้นงเฝ้าเคียงกันนั้น มิได้คำเน็นความกรายทลต่อไปให้
 หมคเนือความ ถ้าเน็นเรื่องความส่วนตัวแล้ว มิได้พงพาผู้ใดให้
 กรายบังคมทูลกติ แล้วทวนำความชนกรายบังคมทูลเองกติ ท่าน
 ว่ามั่นคงความผิดในถานลเมิตพระราชอาญา ฯ

๑ มาตรา ๑๕๘ ถ้าผู้ใดพงพาผู้ใด ๆ กติ ให้กรายบังคมทูล
 ขอพระราชทานเงินทอง ภายคยันตาคักติประการใด ๆ กติ ถ้าขอ
 ยมเงินก็เงินกติ ถ้ามั่นคงเน็นพระราชทรพยอยกติ แล้วขอรับอาสา
 กระทำซงสรรพการงานทงปวงกติ ขอเน็นเจ้าพนักงานบังคยราชการใน
 กระทรวงกติ ถ้าเน็นเจ้าพนักงานผู้ตรวจภาษอากรต่าง ๆ ถ้าขอหญิง
 ไปเน็นภรรยา แลขอซงโทษานโทษที่ใดกระทำความผิดไว้ทงปวงนั้น
 ท่านห้ามมิให้เจ้าพนักงานกองรับส่งรับเอาไว้เลย ถ้าจะกรายบังคมทูล
 ห้ามมิให้ทลต่อหน้าผู้มาพงพานั้น ให้กรายบังคมทูลในทระโหฐาน

ถ้าในเวลาสมัยให้พระราชธิดาไครย ควรที่จะกราบบังคมทูล ถ้าผู้รับจะกราบบังคมทูลก็ ถ้าผู้ที่มาฟังพากันก็ กราบบังคมทูลในที่ที่ไม่สมควรก็ ดพระราชธิดาไครยเห็นไม่ควรจะกราบบังคมทูล แล้วกราบบังคมทูลก็ ท่านว่าผู้ขึ้นกระทำความผิดมีโทษใน ๓ สถาน ๆ ๓ ให้ลงพระราชอาญาปรับเป็นลเมิตโดยบันทาคักก็ อีกสถาน ๓ ให้ลงพระราชอาญา โขย ๕๐ ขว็บ อีกสถาน ๑ ให้ภาคทัณฑ์โทษนั้นไว้ก่อน ฯ

๑ มาตรา ๓๖๐ ถ้ามีพระบรมราชโองการ ถ้าตำรวจให้ข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยใด ๆ ให้ไปเตือนเขาไปยังคดียกิจราชการทั้งปวงก็ ถ้าเตือนให้พิพากษาความเรื่องใด ๆ ก็ ให้ช่วยด้วยความทกชรรอนของอาณาประชาราษฎร์ทั้งปวงก็ ถ้าผู้นั้นเชอพงแลรบริองแล้วทำเฉยเฉย มีไต่เร่งรทจกการตกเตือนให้กระทำกิจการ ถ้าพิพากษาความโดยเร็วพลัน ตามกระแสพระบรมราชโองการบังคยก็ ถ้ามีไต่รบริองเชอพงตามรบสังกค ถ้ารบแล้วมีไต่เตือนเร่งรทเคาเนอความชนกราบบังคมทูลก็ พิกษาโดยสัจย์ ท่านว่ามั้นมีความผิดในระวางโทษลเมิตพระราชอาญา ฯ

๑ มาตรา ๓๖๓ ถ้าข้าราชการใดได้รับกระแสพระบรมราชบัญญัติการตั้งไวเห็นอเกลาเห็นอกระหม่อม แล้วออกไปบังคยกิจการนั้นให้ไปประการใดก็ เอาความผิดเป็นถกก็ เอาที่ถกนั้นมาเป็นผิดก็ ความน้อยเป็นมาก ๆ เป็นน้อยในประการใด ๆ ก็ ให้ผิดกันกับพระราชบัญญัติก็ พิกษาโดยสัจย์ ท่านว่าผู้ขึ้นกระทำความผิดในถานลเมิตพระราชอาญาโดยพระราชกฤษฎีกาบัญญัติไว้ ฯ

๑ มาตรา ๓๖๒ ถ้าเจ้าพนักงานพระแสง เชิญพระแสงตาม
เสด็จไม่มีผู้กัก ถ้าทำให้หลุดหายไปก็ เวลาเสด็จทรงเรียกให้
เอาพระแสงมาถวาย เสด็จพอพระราชฤทัยช่วยพระหัตถ์ ถ้าผู้
อภัยโทษ ท่านว่ามีความผิดตามลเมตพระราชอาญา ให้ต้อง
โทษใน ๓ สถาน ๆ ๑ ให้ลงพระราชอาญาชำระชีวิตที่เหลือ อีกสถาน ๑
ให้เอาตัวไปคุมขังไว้ อีกสถาน ๑ ให้ภาคทัณฑ์โทษนั้นไว้ก่อน ฯ

๑ มาตรา ๓๖๓ ถ้าเสนาบดีข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อย ข้าง
ในข้างนอกจัดการแต่งตั้งพนักงานซึ่งเป็นพรรคพวกลูกหลานญาติพี่น้อง
ใกล้ชิดมิตรสหาย กระทำอุบายกลคิดใช้ให้ไปเป็นหัวหน้าจัดการใน
เกาะโตตำบลใด ๆ ท่านแห่งใดก็ ถ้าในน้ำน้ำท่าใด ๆ ก็ เป็น
หัวหน้าจัดการภาษีอากร ชักเอาภาษีอากรจากราษฎรในหมู่ใดตำบล
ใดก็ เอามาเป็นอาณานิคมของตนเองก็ พิพากษาโดยสัตย์
ท่านว่ามีความผิดในฐานฉ้อราษฎ์บังหลวง ท่านว่าต้องโทษ
ในฐานลเมตพระราชอาญา ให้เอาทรัพย์สินชักเอาภาษีอากรจาก
อาณานิคมราษฎรนั้นมาผูกคอตมัน แล้วเดินตระเวนประจานบ่าวร้องบอก
กล่าวมิให้คนอื่นเอาเยี่ยงอย่างต่อไป แล้วลงพระราชอาญาปรับมัน
เอา ๒ คุณ ฯ

๑ มาตรา ๓๖๔ ถ้าผู้ใดขังอาชกรฝังขุดคนไม่ตักกิ่งไม้ททาน
ไว้เป็นหลักจากถูกพระนครก็ ถ้าลักขุดเอาแผ่นดินลาบาทกัยไม้หลัก
จากถูกพระนครก็ ถ้ามันพังผาเผาทำลายไปก็ ถ้ามันลักฝังขุด
ไม้หลักอยู่ปูนศิลาททานก่อเป็นวงกำแพงฤาเป็นค้ายเสมาทุก ๆ ถ้ามัน

ลักษณะพึงทำลายเกษแก้วพลับพลาสรพพระราชทรัพย์ของหลวงก็ดี ถ้า
 เจ้าพนักงานกรมพระนครบาลจับตัวได้ พินาศโทษโดยสัตย์ ท่านว่า
 มันมีความผิดในระวางโทษ ๓ สถาน ๆ ๑ ให้ลงพระราชอาญาประหาร
 ชีวิตมันเสีย แล้วให้รับราชบาทว์ อีกสถาน ๑ ให้ลงพระราช
 อาญาโบยด้วยลวดหนึ่ง ๕๐ ขวบ อีกสถาน ๑ ให้ตัดแขนตัดเท้ามันเสีย
 อีกสถาน ๑ ให้ปรับมันเอา ๕ คุณ แล้วให้กระทำการนั้นไซ้หลวง ฯ

๑ มาตรา ๑๖๕ ถ้าพระมหากษัตริย์หรือราชวงศ์เสด็จทรงพระราช
 ดำเนินโดยชลวิถทางเรือพระที่นั่ง ว่าจะไปในที่คานทุทิศใด ๆ ก็ดี ถ้า
 เป็นการเวลาควรจะเสด็จทรงพระราชดำเนินไป บรรดาข้าทูลลออง
 ธุลพระบาทที่ตามเสด็จนั้น ให้ขุนตายนวนเรือคนเรือชายเรือขวา เรือ
 ทวารเรือข้างออกนำตรวจตราของกนกรักษา คุกเลขออกให้เป็นระเบียบ
 กนอยู่ตามลำค้ำซ้ายขวาน้ำหลัง ตรวจตรารักษาเรือแจวเรือพาย
 เข้าออกไปมา ถ้ามีเรือโจรค้ำครผู้ร้าย ฤาเรือคนเมาฤาฆ่าเสียชีวิต
 มันแจวพายไปมากก็ ถ้ามีเรือแจวฤาเรือพายเข้าไปถวายเป็นสิ่งของถาม
 ฎการ้องทุกขค้ำขประการใดก็ดี ถ้าเข้ามาตรงหน้า เรือทวารฤาเรือ
 กลาใหม่ มหาศไทย ขุนตายน ขุนตำรวจ ถ้าเห็นเข้ามาจนถงเรือ
 ซ่างเรือลาดตระเวนโยกธงให้ออกฤาหยุดอยู่ แล้วให้ตรวจตราซัก
 ถามห้ามปราม ถ้าไม่ฟังไม่หยุดตามบังคับบัญชา ให้ชี้วางด้วย
 กอนอิฐหินก้อนหินฤาท่อนไม้ฤาค้วยคายน ถ้ามันไม่ฟังไม่หยุด ให้
 เจ้าพนักงานโจนนำไปผลัดออกเสีย ถ้าพระองค์เสด็จทรงที่ค้ำนาการ
 เห็น แล้วเสด็จออกพระสุรัสหนาทค้ำรัสเรียกหา ให้ข้าราชการทั้ง

ปวงเขาเรือย่ำเรือออกไปรับให้เข้ามา ถ้าเห็นมีเรือแปลกปลอมตาเป็น
 เรือโจรสลัดผู้ร้ายเข้าไป ถ้าเรือเจ้าพนักงานใดถูกรวมใด ๆ ก็คือ มิได้
 ห้ามปรามประการใดก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ให้ลงพระราชอาญา
 ประหารชีวิตมันเสีย แล้วให้รับทรัพย์สมบัติมันโดยพระอัยการ
 ส่วนเรือที่เขาไปนั้น ถ้าเป็นเรือโจรสลัดผู้ร้าย ท่านว่ามันมีความ
 ผิด ให้ลงพระราชอาญาประหารชีวิตเสียด้วย ถ้าเป็นเรือคนเมา
 ตุกคนขำเสียจริต ให้ลงพระราชอาญาโดยผู้รักษาการมิได้ตรวจตรา
 ห้ามปรามนั้น ๓๐ ขวบ แล้วให้โยยมันคนเมาตุกคนเสียจริตนั้น ๑๕
 ขวบ ถ้าเรือนั้นเป็นเรือพ่อค้าซื้อขายตาเป็นเรือผู้ทนายฎกาเข้ามาถวาย
 กติ ถ้าเรือทนายเอาสิ่งของเข้ามาถวายเหล่านี้ ท่านให้ปรานลดหย่อน
 ผ่อนโทษให้มัน เพราะมันเป็นคนโง่เขลาไม่รู้กฎหมายข้อบังคับสำหรับ
 บ้านเมือง เข้ามาโดยความซอัสติย ฯ

๑ มาตรา ๑๖๖ ถ้าพระองค์เสด็จทรงพระราชดำเนินโดยเรือพระ
 ทนง แล้วบังเกิดมีลมพายุกว้างใหญ่ขึ้น เรือพระที่นั่งทรง ทนทานลม
 พายุไม่ไหว ให้เขาเรือการลำใหญ่เข้ามาเทียบของกันคอยรับ ถ้าเรือ
 การนั้นเข้ามาเทียบแอชข้างคอยรับของกันไม่ได้ ให้เขาเรือช่างลำใหญ่
 เข้ามาช่วยของกัน ถ้าเรือช่างเรือการของกันไม่ได้ ให้เขาเรือทวาร
 เข้ามาช่วยของกันอีก ถ้าเรือทั้ง ๓ ลำนั้นช่วยของกันรับไม่ได้ ท่าน
 ว่ามันมีความผิด ให้ลงพระราชอาญาประหารชีวิตมันเสีย ฯ

๑ มาตรา ๑๖๗ ถ้าเสด็จประทับอยู่ณพระที่นั่ง ถ้าสมเด็จพระ
 ราชบุตร สมเด็จพระราชบุตร ถ้าพระราชกุมาร พระราชภาคิไนย

ถ้าพระราชันต์คา มิกจระจะเข้าไปเผา ถ้าแจวพายเรือไปถึงเรือทวาร
 นั้น ให้เจ้าพนักงานโยกธงให้หยดเสียก่อน ถ้ามีใครเซอพงให้เอา
 ก้อนอิฐก้อนหินฤาที่อื่นไม่ขวาง ถ้ายังไม่เซอพงอีกให้พุ่งไปด้วยหอก
 ฤาดาบก็ตาม ถ้าพระองค์ทรงทอดพระเนตรเห็นแล้ว มีพระราชโอง
 การดำรัสให้หาตัวเขามา จึงให้เจ้าพนักงานเอาเรือทวารใหญ่ออกไปรับ
 ออย่าให้เอาเรือของตนนั้นเข้ามาเลยเป็นอันขาด เวลาเข้ามาถึงแล้วให้
 นั่งกราบถวายบังคมแล้วไถนงเฝ้าอยู่ในที่ข้างหนึ่ง แล้วขุนตำรวจหนึ่ง
 เฝ้าในระหว่างกลางคอยของกนดแล ถ้าขึ้นไปบนเรือพระที่นั่งเสด็จ
 ประทับกต ให้ขุนตำรวจห้ามปราม ถ้าไม่ฟังจนแต่เข้าไปเองกต
 ถ้าเจ้าพนักงานคนใดเห็นแล้วมีใครห้ามปรามกต ท่านว่ามโนมความผิด
 ให้ลงพระราชอาญาประหารชีวิตมันเสีย ถ้าทรงพระเมตตาโปรด
 ไม่ให้ประหารชีวิต ให้ลงพระราชอาญาโบยด้วยลวดหนึ่ง ๕๐ ขวบ
 แล้วเอาตัวไปคุมขังไว้อีก ๓ เดือน แล้วจึงให้พ้นโทษไป ฯ

๑ มาตรา ๑๖๘ ถ้าออกญาพระยาพระหลวงชนหมื่นมุลนาย
 บรรดาทลงในเรือพระที่นั่งนั้น ถ้ายังไม่ทันถึงที่จะจอดเรือ แล้วจอด
 โดยอำเภอใจของตนเอง ผิดท่าเรือที่เคยจอด ท่านว่าโทษของมันถึง
 ประหารชีวิต ถ้าทรงพระเมตตาโปรดมิให้ประหารชีวิต ให้ลง
 พระราชอาญาโบยแล้วเอาตัวไปขังไว้อีก ๓ เดือน ฯ

๑ มาตรา ๑๖๙ ถ้าคนทงปวง บรรดาทแจวพายเรือพระที่นั่ง
 ถ้าถึงที่จอดเรือประทบอยู่แล้ว ไม่มีสพานจะเดินขึ้นไป ให้ลงลยนำ
 ขนไปบนบก ถ้าผู้ใดขงคางอยู่บนเรือพระที่นั่ง ท่านว่ามโนมความผิด

ให้ลงพระราชอาญาโดย ๓๐ ขวบ ถ้าพระสนมถูกเจ้าจอมฝ่ายในอยู่นั้น
 คว้ยแล้ว บรรดาคนทแฉ้วเรือพระที่นั่งไม่ลงว่ายน้ำไปชนบกก็ หลบ
 หลกอยู่บนเรือพระที่นั่งก็ ท่านว่ามั่นคงความผิด ให้ลงพระราชอาญา
 ประหารชีวิตมรณะเสีย ถ้าทอกล้อมอยู่กลางแม่น้ำกลางบึง กลาง
 หนองไคๆ ก็ดี ตามแต่จะทรงพระกรุณาโปรดอภัยโทษให้ ฯ

๑ มาตรา ๓๗๐ บรรดาทแฉ้วพายเรือเทียบพระที่นั่ง ถ้ามีทั้ง
 พระสนมกรมการลงไปคว้ย ถ้าเรือเทียบพระที่นั่งล่ม ให้คนแจวเรือ
 เทียบนั้นลงว่ายน้ำหนี ถ้าอยู่บนเรือฤๅเกาะเรือแอบอยู่ ท่านว่ามั่นคง
 ความผิด ให้ลงพระราชอาญาประหารชีวิตมรณะเสีย ฯ

๑ มาตรา ๓๗๑ ถ้าเรือเทียบพระที่นั่งล่มกตก เจ้านายฝ่ายใน
 ตกน้ำกตก ให้เจ้าพนักงานยกหลักทอกล้อมแล้วทิ้งลูกมะพร้าวใหญ่ลง
 ไปให้จับให้เกาะ ตามแต่จะจับได้ฤๅมิได้ ห้ามมิให้ (ช่วยด้วยตนเอง)
 แต่ถ้าช่วยเอาตัวรอดขึ้นมาได้ ท่านว่ามั่นคงช่วยนั้น มีความผิดโทษถึง
 ประหารชีวิต ถ้าผู้ทิ้งลูกมะพร้าวใหญ่เกาะว่ายน้ำขึ้นมาได้ ท่าน
 พระราชทานเงินให้ ๓๐ ตำลึง กบตงชนทองคำหนึ่งใบเป็นรางวัล
 ความชอบ ฯ

๑ มาตรา ๓๗๒ ถ้าเรือเทียบพระที่นั่งขวาล่มกตก เรือพวงน้ำเรือ
 รongล่มกตก ห้ามมิให้เอามะพร้าวใหญ่จากเรือพระที่นั่งทิ้งให้เลย ถ้าเอา
 มะพร้าวใหญ่จากเรือพระที่นั่งทิ้งไปให้กตก พวกเรือล่มเกาะจับเรือพระ
 ที่นั่งกตก ท่านว่ามั่นคงโทษถึงประหารชีวิต ฯ

๑ มาตรา ๓๗๓ ถ้าเสด็จทรงพระราชดำเนินโดยทางชลมารค มี
 กระบวนแห่โดยระเบียบ แล้วมีเรือใด ๆ แฉวพายฤๅใช้ ไบ่ออกตัดหน้าเรือ
 พระที่นั่งกต ถ้าเป็นเรือข้าราชการตามเสด็จ ลัดแหลมไปตักสกัด
 กต ถ้าแฉวพายใช้ ไบ่ออกผ่ากลางชนล่องกต ท่านว่ามณมีความผิด
 ให้ลงพระราชอาญาประหารชีวิตมณเสีย ฯ

๑ มาตรา ๓๗๔ ถ้าเรือพระสนมกรมการ บรรดาข้างในแฉวพาย
 โดยท่งเลี้ยวลัดกรบตามเสด็จกต ถ้าเรือผู้ใดแฉวพายให้ โคนประทะ
 แฉวพายเรือข้างในกต มณแฉวพายชนให้เทยบเคียงคกนกับเรือข้างใน
 กต ท่านว่ามณมีความผิด ให้ลงพระราชอาญาประหารชีวิตมณเสีย
 ถ้าเรือบรรดาพระสนมกรมการฝ่ายในถึงล่มจม ท่านว่ามณมีความผิด
 ให้ประหารชีวิตแล้วรวบราชบาทว์ด้วย ฯ

๑ มาตรา ๓๗๕ ถ้าเสด็จทรงพระราชดำเนินลงเรือพระที่นั่งน้อย
 เป็นเรือพระที่นั่งสำเภานกต เสด็จลงเรือพระที่นั่งน้อยประพาศในสระแก้ว
 กต ฤๅสระสงในพระราชวังกต ให้ออกญาพระยาเทพอรชุนลงถอยท้าย
 ถาคนอนลงถอยท้าย ท่านว่ามณผู้ลงมณมีความผิด ให้ลงพระราชอาญา
 โขย ๓๐ ชวับ ฯ

๑ มาตรา ๓๗๖ ถ้าพระองค์เสด็จด้วยเรือพระที่นั่งน้อย เสด็จ
 ไปประพาศไพร ให้ขุนสนมหลวงถอยพยุหบาตร ให้หลวงราชเสวก
 มหาดเล็กเป็นผู้ลงไปตามเสด็จ นอกจากนั้นลงไป ท่านว่ามณมีความ
 ผิด ให้ลงพระราชอาญา โขย ๓๕ ชวับ ฯ

๑ มาตรา ๓๗๗ ถ้าเสด็จลงเรือพระที่นั่งน้อยด้วยพระสนมกรม
 การฝ่ายใน ถ้าจะลงใต้แต่หลวงราชเสวกมหาดเล็ก เป็นพนักงาน

กำกับไปด้วย นอกจากนั้นลงไป ท่านว่ามันมีความผิด ให้ลงพระราช
 อนุญาตให้ชำระชวตรมันเสีย ฯ

๑ มาตรา ๑๗๗ ถ้าเสด็จทรงประทับบนหลังม้าพระที่นั่ง แล้ว
 คำนวณสั่งให้ ข้างซ้ายได้มาพระที่นั่งทรงนั้น ให้ชนหมื่นเจ้าพนักงานข้าง
 กระทำคาใส่ตัวเองถวายโทษ แล้วให้กราบบังคมทูลว่ากำลังของข้าง
 แกร่งกว่ากำลังมือ จะสับฟันเท่าใดก็ไม่ชนะกำลังข้าง ถ้ามีใครเชื่อง
 ขนรับสั่งขังคอกให้ขังได้ ถ้าขังได้ตามพระราชโองการรับสั่งขังคอกนั้น
 แต่อย่าให้ โกลนิก ให้พอสมควร ถ้าขังได้จนให้เสียการถูเสียมมา
 พระที่นั่งกต ฎาให้พระองค์เสด็จตกจากม้าพระที่นั่งกต ท่านว่ามัน
 มีความผิดโทษถึงประหารชีวิต แลให้บริวารชยาทวดด้วย ฯ

๑ มาตรา ๑๗๘ ถ้าเสด็จประทับบนหลังม้าพระที่นั่ง ให้ชนหมื่น
 กรมมาขมาตามเสด็จท่งนำหลัง ขนหมื่นกรมตำรวจ นายเวรขมาเคียง
 ข้างท่งซ้ายขวา พวกแห่ขมาตามกระบวนแห่โดยลำดับกัน ถ้าพวก
 กรมม้าคนใดขาดมิได้เข้ากระบวนแห่ตามเสด็จ ท่านว่ามันมีความผิด
 ให้ลงพระราชอนุญาต โขย ๑๕ ขวบ แล้วให้เอาตัวคุมขังไว้ อีกกำหนด
 ๑ เดือน แลถอดท่งยศถาบรรดาศักดิ์คนนั้นเสียด้วย ฯ

๑ มาตรา ๑๗๙ ถ้าเสด็จทรงม้าพระที่นั่งประพาศในเวลาค่ำคน
 กต ให้ชนหมื่นกรมมาถอบงเหียนมาพระที่นั่ง ให้จกเทียนไตตำรวจ
 ถอนำนำ แลตามหลังซ้ายขวา มีหอกดาบถอบตามเสด็จ ให้มีมาเดิน
 ลาดตระเวนตรวจข้างนำ ร้องห้ามปรามตามมรรคา ถ้าผิดพลั้งประการ
 ใด ท่านว่ามันมีความผิด ให้ลงพระราชอนุญาตแล้วเอาตัวคุมขังไว้ อีก
 ๓ วัน จึงให้พ้นโทษไป ฯ

กระทำสัตว์ให้ถึงแก่ความตาย ท่านให้ลงพระราชอาญาประหารชีวิต
มันเสีย ฯ

๑ มาตรา ๓๘๖ ถ้าเสด็จประทับพระที่นั่งข้างม้ารถ คนทั้งปวง
บรรดาที่เข้ามาไปมากระทำไห้มาพระที่นั่งคน ๆ หนึ่ง ถ้าชกคนนำพระที่นั่งกต
ชกคนนำตคตคนพระแม่ นางฤเจ้าจอมใด ๆ กต ชกให้เคียงข้างกต ถ้า
มันปล่อยไห้มาวางไปเหยียบคนในกระบวนไห้ถึงพิการกต พิกษา
โดยสัจย์ ท่านว่ามันมีความผิด ให้ลงพระราชอาญาประหารชีวิต
มันเสีย ฯ

๑ มาตรา ๓๘๗ ถ้าโคกระบือข้างม้าบรรทุกเสบียงอาหาร เครื่อง
ประคบบุกคณบน ถ้ามันคนหลุดไปในกระบวนพยุหยาตรา ความญ้าง
กตกกระเด็นออกไป ถ้าผู้ใดเอาใจใส่ช่วยจับตัวได้ ข้างออกกระบวน
ไห้ให้ความญ้างเสียเงินบำเหน็จรางวัลไห้ผู้จับ ๓๘ ตำลึง ถ้าจับได้
ในกระบวนไห้ ให้เสียเงินรางวัล ๑๒ ตำลึง ถ้าจับได้แต่สัตว์ สิ่งของ
เสียหายไป ถ้าเก็บได้แต่สิ่งของ สัตว์นั้นไม่ตกต ให้เสียเงินบำเหน็จ
แต่กึ่งหนึ่ง ถ้าตามไปจับได้ข้างนอกข้างในกต ถ้าเพียงแต่ตน ความญ้าง
ยังตคตอยู่บนหลัง ถ้าผู้ใดมาช่วยแก้ไขมิใหม่มองหนไปไคนน ให้ความ
รักษาข้างเสียเงินบำเหน็จรางวัลไห้เขา เหล่า ๓ ขวต ผ่าขาว ๕ ศอก ตอข
แทนคุณไห้แก่ผู้มาช่วยนั้น ฯ

๑ มาตรา ๓๘๘ ถ้าผู้ใดขี่ช้างในกระบวนไห้เสด็จทรงพระราช
ดำเนิน ท่านไห้ระมัดระวังหนัก อย่าไค้มีความประมาท ท่านไห้ชน
ชคอช้างเอาเทาทงสองข้างชนคร่อมคอช้างไห้แน่น

† พนกคัคคะอย่าให้ห่าง ถ้ามีไต่เอาขอเหล็กพนกคัคคะข้าง ท่านว่ามัน
 มีความผิด ให้ลงพระราชอาญาไชย ๑๕ ขวบ ถ้าชนชหอยเท่าข้างหนึ่ง
 ยกเท่าข้างหนึ่งชนเข้าชน ท่านว่ามันมีความผิด ให้ลงพระราชอาญา
 ตกเท่าทมนยกชนชนนเสย ถ้าชนขมาแลวมไต่ถอยงเหยน ชโค
 กระบอแลวมไต่ถอเชอกกต ท่านให้ลงพระราชอาญาตคขอมอน
 เสยทงซ้ายขวา ฯ

๑ มาตรา ๑๘๘ ถ้าผู้ใดชนชคตชางพระทงกต ถ้าชนชคตชาง
 สำหรับพระแม่นาง พระสนมกรมการกต ให้ตั้งใจรักษาระมัตระวังให้
 จงหนัก อย่าไต่มีความเลินเล่อประมาณเลย ถ้าไม่ระมัตระวังให้ชางนั้น
 แหกออกไปจากกระบวนแห่ตัวกตกระเด็นไป ท่านว่ามันความชาง
 นั้นมีความผิดโทษถึงประหารชีวิต ถ้าความชางนั้นยังอยู่บนคตชาง
 แต่ขอเหล็กนหนกกตหลตกต ชางสลตกนหนลตลงมากต เชอกกวต
 นนชากกต ท่านว่าความชางนั้นมีความผิดโทษถึงประหารชีวิต ถ้า
 ความชางยังคตอยู่บนคต ขอเหล็กนหนกขงคตมออยู่ จะสยพนเท่าไต่
 มีไต่ชนะกะกำลังของสัตว์ทวใหญ่นั้น ส่วนโทษของความชางนั้น แลัว
 แต่พระบาทสมเด็จพระนโรดม ฯ ทรงพระเมตตาโปรดประการใด ๆ
 ก็ไต่ ฯ

๑ มาตรา ๑๘๙ ถ้าผู้ใดชนชชางมาโคกระบอ ตามเสด็จพระ
 ราชดำเนินโดยกระบวนแห่ไปกต ให้เจ้าพนักงานห้ามปรามขงคยให้
 ระมัตระวังคแลโคกระบอชางมา ถ้ามีไต่ระมัตระวังปละปล่อยให้มัน
 แตกตนกระจักกระจายวุ่นวาย ตลอดถงทงพระอรรคมเหษกต พระ

แม่นาง พระนาง ฤ็าพระสนมกรมการกั๓๕ ทานว่ามันควาญข้างนั้น
 มีความผิดโทษถึงประหารชีวิต ๓๕ ถ้าถ๓งยานมาศเสด็จเจ้านายทุกพระองค์
 อรรถเสนาจตุสดมภ์ ทานว่ามันควาญข้างนั้น มีความผิดถ๓นกระทำ
 ให้ชางมาแตกต๓น ให้ล๓งพระราชอาณา๓โยย ๕๐ ข๓ย แล้วให้เอาตัว
 มันไปจำคุกไว้มีกำหนด ๓๒ เดือน ถ้าชางนั้นกระทำอันตรายแก่เสด็จ
 ชนขาราชการ ท๓มข๓นต๓ค๓ก๓น๓ต๓งแต่เก๓พ๓นลงมาถ๓งห๓ก๓น ทานว่า
 ควาญข้างนั้นกระทำควาผิดถ๓นกระทำให้ชางมาแตกต๓น ทานให้ล๓ง
 พระราชอาณา๓โยย ๖๐ ข๓ย แล้วให้เอาตัวไปจำคุก ๖ เดือน ถ้ากระทำ
 อันตรายข๓ราชการท๓มค๓ก๓น๓ต๓งหาพ๓นลงมาถ๓งหน๓งพ๓น ทานว่ามัน
 ควาญข้างนั้นกระทำควาผิดถ๓นกระทำให้ชางมาแตกต๓น ให้ล๓งพระ
 ราชอาณา๓โยย ๓๐ ข๓ย แล้วให้เอาตัวมันไปจำคุกไว้ ๓ เดือน
 แล้วข๓งเอาตัวมันเข้าเป็นผู้สำห๓รข๓ก๓ก๓ชางมาโค๓กระข๓ยหล๓วง มัน
 ผ๓ก๓ก๓ให้เร๓ยข๓ร๓ย๓ค๓อไป ถ้าชางมาโค๓กระข๓ย๓แตกต๓นไปเหย๓ยข๓ย๓
 กระทำอันตรายเข๓านั้น ถ้าเป็นข๓วควาญชางมาของราช๓น๓ข๓ยข๓งเก๓ณ๓
 ข๓ยข๓มเข๓ามาใช้ข๓ง ควาญข้างนั้นได้ข๓ก๓ก๓ล๓ว่าส๓ท๓ว๓น๓มัน๓คร๓ย
 แล้วข๓นเข๓าเข้าไปในกระข๓น ถ้ามันแตกต๓น๓คร๓ย๓เหมือนค๓าเข๓าข๓ก
 ทานว่าควาผิด๓นถ๓งพ๓น๓ก๓งานเจ๓ากระ๓ท๓ว๓งฤ็าเจ๓ากร๓ม กะเก๓ณ๓๓เข๓าส๓ท๓
 ๓คร๓ยเข๓ามาโดยพระข๓ยการ ส่วนควาญนั้น เพราะเข๓าได้ข๓ก๓ก๓ล๓
 แล้ว ไม่ต๓งร๓ยโทษ๓ย๓งใด ๆ เลย ๓

๑ มาตรา ๓๕๓ ถ้าพ๓น๓ก๓งานสำห๓รข๓ก๓ก๓ต๓งชางพระ๓น๓งก๓ค๓ ฤ็า
 ๓๕๓ TUDC 28/01/25๕๓
 ๓๕๓ แต่งชางพระ๓น๓งส๓ม๓ค๓งพระ๓ราช๓ข๓ค๓า ส๓ม๓ค๓งพระ๓ราช๓มาร๓ค๓ก๓ค๓ ๓๕๓

ข้างพระเชษฐา พระอนุชา พระราชบุตร กับเสด็จเจ้านายทุกพระองค์
 ถ้าสำหรับแต่งเครื่องประดับข้างพระสนมกรมการผู้ใหญ่ผู้เถา บรรดา
 มในกระบวนแห่หนักต ถ้าข้างทบริทรทุกเสียบยงอาหารเครื่องประดับ
 ทรพยสมขตกต ถ้ามีโคตรวจตราคุณแล ปล่อยให้เชือกสำหรับผูกมัด
 นนชาติหลุด กบข้างพระที่นั่งนงนิตะแคงหงายลง ให้เสด็จตกลงมากต
 ถ้ากระทำให้เสด็จเจ้านายทุกพระองค์ตกกต ถ้าพระสนมกรมการโค
 กต ให้เสียดหายเสียบยงอาหารเครื่องประดับสำหรับบริขารของกนยานเมืองกต
 ท่านว่ามั่นคงความผิด ควรให้ลงพระราชอาญาประหารชีวิตรมันเสีย
 อย่าให้คนทั้งปวงเขาเยี่ยงอย่างต่อไป ฯ

๑ มาตรา ๑๘๒ ถ้าเจ้าพนักงานเอาข้างตกมันถ้าข้างอย่างใด ๆ
 กต ถ้าเอามาเอาโคกระบอกกต ทศร้ายไปถวายให้เสด็จชนประทบกต
 ถ้าส่งพระแม่นาง พระนาง พระสนมกรมการใด ๆ กต ถ้ามันแตกตน
 นำพาหนี ท่านว่าพนักงานผู้ถวายถ้าส่งนั้นมีโทษผิด ให้เอาตัวมันไป
 จำคุกไว้ไซ้ให้มันกระทำกรงานมีกำหนด ๕ ปี ถ้าข้างนั้นมันแตกตน
 จนเชือกผูกมัดกบชนนชาติหลุดตกกต ถ้ากระทำให้หนังเชือกเครื่อง
 ประดับรถชาคหักพังกต ท่านว่ามั่นคงเจ้าพนักงานผู้จัดการนั้นต้องโทษ
 ลงประหารชีวิต ฯ

๑ มาตรา ๑๘๓ ถ้าเจ้าพนักงานแต่งเครื่อง ถ้าพนักงานผูกข้าง
 พระที่นั่งให้ปลอกหลุดจากเท้ากต ถ้าผูกบังเหียนมาพระที่นั่งให้หลุด
 กต ท่านว่ามั่นคงความผิด ให้ลงพระราชอาญาโทษ ๕๐ ขวบ ถ้าเชือก
 ผูกมัดกบบังเหียนมาพระที่นั่งล้มเค็จพระบิดามารดา อรรคมเหษี หลุดกต

ท่านว่ามนผู้แต่งเครื่องนอนมีความผิด ให้ลงพระราชอาญา โขย ๓๐ ซวีย์
 ถ้าเชือกผูกกรตกขบงเหียนมาพระแม่ นาง พระสนม นนหลต ท่านว่ามน
 มีความผิด ให้ลงพระราชอาญา โขย ๒๐ ซวีย์ ถ้าเชือกผูกกรตกขบงเหียน
 มากรมการผู้ใหญ่ผู้เฒ่าฝ่ายในหลต ท่านว่ามนผู้แต่งเครื่องนอน มีความ
 ผิดให้ลงพระราชอาญา โขย ๑๕ ซวีย์ ตามสมควรแก่โทษานุโทษ
 ของตน ฯ

